

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 3. OŽUJKA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 159

INTERVJU

ZLATKO ŽUŽIĆ

Sloboda drugih je
granica naše slobode

HRCKO ISPUNIO OČEKIVANJA

Zakoni prekriveni prašinom

Međuvladin odbor za manjine:
suglasje o informiranju
nesuglasje oko predstavljanja

Bački Monoštor:
Uginuli labudovi uklonjeni,
simptoma ptičje gripe nema

COBISS SR-ID 109442828

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

9 771451 425001

BUNTVENAČKO - ŠOKALC ZA VELIKO VELELO

IGROKAZ NA PRELU U SOMBORU: ČLANOVI DRAMSKJE SEKCIJE HKUD "VLADIMIR NAZOR"

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),**TEHNIČKI UREDNIK:**Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**ADMINISTRACIJA:**Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Revija mašte

Toliko se toga događalo u hrvatskoj zajednici protekloga tjedna, da ovaj broj u mnogome podsjeća na svojevrsnu maškaradu. Ali, u ovakvim prigodama doista ne treba žaliti ni papir, niti prostor, nego prikazati koliko je god moguće od onoga što je stotinama i tisućama gledatelja predstavljeno u Subotici, Bačkom Monoštoru, Bačkom Bregu, Golubincima, Petrovaradinu, Santovu, a pretprošlog vikenda u Vajskoj...

Maškare su dan koji se čeka cijele godine, a u kojem najviše uživaju djeca. Upravo su ona i najzaslužnija što je maskenbal uspio na svim mjestima gdje je organiziran. Originalnost, spretnost i mašta mališana nemaju granica, a roditelji i učiteljice tu su samo da pripomognu.

No, ova vesela druženja, s puno smijeha i zabave, zahtijevaju i organizaciju. I to ozbiljnu. U uvjetima koji su ponegdje ispod potrebnog minimuma, s ljudima kojima je osmijeh na dječjem licu jedina zadovoljština, i uglavnom sa skromnim novcem ili čak i bez njega, svi ovogodišnji maskenbali zaslužuju najvišu ocjenu, što potvrđuju i fotografije u ovome broju.

Najmasovniji je, kao i prethodnih godina, svakako bio Hrckov maskenbal u Subotici, čak toliko masovan da u idućoj godini zahtijeva bitne korekcije u organizaciji. Jedna je od ideja, začeta u prepunoj Velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, dok se u njoj natjecalo preko 400 djece uz još stotinjak roditelja, učiteljica, školskih ravnatelja i drugih promatrača – da se zasebno organiziraju regionalne maškare za Srijem, Podunavlje i Suboticu, a da se najbolje maske i njihovi vlasnici, u manjem broju nego što ih je sada bilo, okupe na središnjem, finalnom Hrckovom maskenbalu i da se tada izabere glavni pobjednik. Tako bi se Hrcko rasteretio broja koji sve teže podnosi, a do izražaja bi dodatno došla kvaliteta urađenih maski.

Posebna je vrijednost, da je ove godine, po prvi puta, na Hrckov maskenbal stigla i školska mladež iz Srijema, pa je uz njihove vršnjake iz Podunavlja, u Subotici bila zastupljena cijela hrvatska zajednica. Bez potpore Hrvatskog nacionalnog vijeća i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, ruku na srce toga ne bi bilo.

Nećemo, naravno, zaboraviti niti Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru, koje je proteklo u odličnom ozračju i s velikim brojem nazočnih, a pokazalo se i da za dobru zabavu nije obvezatno zvučno zabavljачko ime. Imamo i naših vedeta, a skupi neka se prodaju tamo gdje ih mogu i hoće platiti.

Z. P.

Još jedan izgred u Tavankutu...

ČETVRTAK, 23. 2.

Potreban je još jedan korak

»On može i mora biti odmah uhićen« – ova izjava je uslijedila poslije izvješća srpskih medija da se obruč oko Mladića steže. Carla del Ponte je u intervjuu za BBC rekla da Mladić može biti uhićen danas, kada bi Vlada Srbije to željela. »Mi smo u kontaktu s Beogradom proteklih nekoliko tjedana, i mi znamo što oni rade. Potreban je još jedan korak u suradnji s Haagom, jer ona nije potpuna. Vojska je mnoge ljude otpustila, ali mislim da bivši generali čuvaju i štite Ratka Mladića«, kaže Carla Del Ponte

Del Ponteova

Del Ponteova je rekla kako se nada da će Bruxelles postaviti jak pritisak: »Kao što sam mnogo puta rekla, i u razgovoru s Ollijem Rehn-om, mislim da Unija treba uvesti sankcije Srbiji ukoliko Mladić ne bude uhićen. Pregovori o pridruživanju i dalje traju, ali mislim da je pogodan trenutak da se oni prekinu, ili da se zaprijeti suspenzijom ako ne izruče Mladića.«

Vlada ništa ne krije

Vicepremier Srbije Miroljub Labus izjavio je kako nije točno da Vlada zna gdje je Mladić i kako neće da ga uhititi. Labus je rekao kako je riječ o dezinformaciji i da će, kada bude nađen, Mladić biti uhićen.

Naglasivši da Vlada ništa ne krije, odnosno da se jedino u interesu istrage ne priopćavaju sve pojedinosti, Labus je kazao da će javnost biti obaviještana o promjeni okolnosti glede uhićenja Mladića. Labus je poslije razgovora s delegacijom iz Bruxellesa upozorio i na to da budućnost pregovora s EU ovisi od suradnje s Haagom.

PETAK, 24. 2.

Miting

Obilježavajući mitingom u središtu Beograda trogodišnjicu odlaska Vojslava Šešelja u pritvor u Sheveningenu, čelnici Srpske radikalne stranke pozvali su u petak haške optuženike Ratka Mladića i Radovana Karadžića da se ne predaju Haškom sudu, a na mitingu se okupilo, po policijskim procjenama, oko osam tisuća radikala i njihovih pristasa.

»Dugujete Srbiji to da nikad ne budete u Haagu«, rekao je okupljenima Šešeljev zamjenik na čelu stranke Tomislav Nikolić. On je također rekao da će »Srbija izaći na ulice ako vlasti uhitite Mladića«. Pristaše radikala, koji su došli iz više gradova Srbije, nakon dvosatnog mitinga, na kojem su govorili isti oni koji su Šešelja prije tri godine ispratili na dobrovoljni odlazak u Den Haag, noseći stranačke zastave, Šešeljeve slike i transparente s njegovim, Mladićevim i Karadžićevim fotografijama, obišli su u prosvjednoj šetnji središnje gradske ulice.

Odbačene žalbe

Krivično vanraspravno vijeće Okružnog suda u Beogradu odbacilo je kao neutemeljene žalbe odvjetnika Bogoljuba Karića na rješenja o sprovođenju istrage i određivanju pritvora.

Istražni sudac Okružnog suda u Beogradu je 20. veljače donio rješenje o sprovođenju istrage i odredio je pritvor vlasniku BK grupe Bogoljubu

Kariću, a ujedno i izdao naredbu da se za njim raspiše tjeralica. Ministarstvo unutarnjih poslova Srbije je 18. veljače podnijelo kaznenu prijavu protiv Bogoljuba Karića zbog sumnje da je zloupotrijebio službeni položaj i oštetio državu za više od 20 milijuna dolara.

SUBOTA, 25. 2.

Deklaracija

Poglavar Islamske zajednice u BiH reis-ul-ulema Mustafa Cerić postavio je u Islamskom centru u Zagrebu Deklaraciju europskih muslimana u kojoj je pozvao na institucionalizaciju islama u Europi i poručio da su muslimani u potpunosti predani europskim vrijednostima i žele biti dio europskog života i n-pretka.

Deklaracijom se želi pozvati Europljane da muslimanima pomognu da pronađu svoje mjesto u Europi. Reis-ul-ulema Mustafa Cerić izrazio je žaljenje što »islam još nije naturaliziran u Europi«, već ima status stranca ili specijalni status po kojem se tolerira i ne prihvaća kao jednakovrijedan, a Cerić je stoga kao najvažnije pitanje islama danas u Europi istaknuo pitanje predstavljanja i institucije, jer u Europi živi oko 30 milijuna muslimana, što autohtonih, što useljeničkih i rođenih.

Ravnopravno

Četiri godine bilo je potrebno skupštinskim tijelima u Prijepolju da priznaju Bošnjacima pravo na bosanski jezik i latinicu. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava dostavilo je skupštini općine Prijepolje službeno tumačenje izmjena općinskog statuta, koje se tiče službene uporabe jezika i pisma, podsjećajući na zakonsku obvezu o uvođenju ravnopravne uporabe jezika i pisma nacionalne manjine ukoliko broj njenih pripadnika u ukupnom broju stanovnika doseže 15 posto prema posljednjem popisu.

Ministarstvo ističe da je Skupština SiCG 21. prosinca prošle godine ratificirala Povelju o regionalnim i manjinskim jezicima Savjeta Europe, u kojoj je pobrojala jezike koje službeno priznaje kao manjinske. Jezik bošnjačke nacionalne manjine je tim dokumentom utvrđen i potvrđen kao bosanski jezik.

U vezi s tim, u općinskom statutu sporna odredba o ravnopravnosti jezika i pisma glasi: »U Općini Prijepolje, u ravnopravnoj službenoj uporabi su srpski i bosanski jezik, ćirilica i latinično pismo, kaže se u službenom tumačenju Ministarstva.

NEDJELJA, 26. 2.

Brat izvješću ne vjeruje

Obitelj pokojnog makedonskog predsjednika Borisa Trajkovskog izrazila je u nedjelju u Mostaru sumnju oko točnosti izvješća da se zrakoplov u kojemu je prije točno dvije godine poginuo Trajkovski srušio zbog vremenskih neprilika. »Slučaj nije završen. Ne znam tko je odgovoran ali netko jest«, rekao je za okupljene medije Aleksandar Trajkovski, brat

pokojnog makedonskog predsjednika. On je zajedno s predsjednikom Saboranja (Parlamenta) Makedonije Ljubom Jordanovskim i predsjedavajućim Predsjedništva BiH Ivom Mirom Jovićem, te više drugih dužnosnika, položio cvijeće na spomen obilježje na lokaciji Matića brdo nedaleko od Mostara, gdje je prije dvije godine u zrakoplovnoj nesreći poginuo predsjednik. Istraga je odbacila odgovornost francuskih kontrolora iz sastava NATO-vih snaga u BiH koji su u zračnoj luci u Mostaru 2004. godine navodili makedonski zrakoplov. Izvješće je okrivilo pilota i loše vrijeme za nesreću.

PONEDJELJAK, 27. 2.

Euro-regija Alpe-Adria

Vijećnici Skupštine Istarske županije na sjednici u Pazinu većinom su glasova donijeli zaključak o prihvatanju prijedloga Izjave o namjerama osnivanja euroregije Alpe-Adria. Riječ je o euroregiji koja će obuhvatiti austrijsku regiju Korušku, talijanske regije Veneto i Friuli Venezia Giulia, Istarsku i Primorsko-goransku županiju te Republiku Sloveniju. Istarski župan Ivan Jakovčić je za početak ožujka najavio novi sastanak svih sudionika projekta tijekom kojeg bi trebala biti potpisana zajednička izjava o namjeri osnivanja euroregije Alpe – Adria.

Neću potpisati

Skupština Srbije u ponedjeljak navečer, na kraju izvanredne sjednice, jednoglasno je prihvatila izvješće Vlade Srbije o prvom krugu pregovora o statusu Kosova koji su nedavno održani u Beču. Beogradski pregovarački tim ima dva cilja, opstanak Kosova u Srbiji i srpskog naroda na Kosovu, kazao je premijer Srbije Vojislav Koštunica za stupnicima. »Mi samo jedno ne možemo, niti smijemo, a to je dopustiti da unutar naše države bude stvorena druga država, kojom bi se odvojio dio teritorija«, kazao je srbijski premijer. U radu sjednice sudjelovao je i predsjednik Srbije Boris Tadić koji je na kraju rasprave izjavio da neće potpisati odluku o neovisnosti Kosova.

bijanski premijer. U radu sjednice sudjelovao je i predsjednik Srbije Boris Tadić koji je na kraju rasprave izjavio da neće potpisati odluku o neovisnosti Kosova.

UTORAK, 28. 2.

Južni bok Europe

Hrvatska, Albanija i Makedonija ojačavaju međusobnu suradnju i pokreću novu, snažniju kampanju za približavanje NATO savezu, rečeno je u Draču na konferenciji premijera zemalja Jadranske povelje, Ive Sanadera, Salija Berishe i Vlade Bučkovskog. »Danas je vrlo važan dan za regiju. Danas pokrećemo novu kampanju za približavanje NATO-u pod sloganom 'Pozivnica, ne kasnije od 2008.'«, naglasio je predsjednik makedonske Vlade Bučkovski nakon sastanka. Hrvatski premijer Ivo Sanader rekao je da će za početak trojica premijera poslati zajedničko pismo glavnom tajniku NATO-a Jaapu de Hoopu Schefferu, uoči summita NATO-a u Rigi, u kojem će još snažnije naglasiti svoje ambicije da postanu dijelom Sjevernoatlantskog saveza i naglasiti dosad ostvarena dostignuća na tom putu.

Datum

Referendum o državno-pravnom statusu Crne Gore održat će se 21. svibnja ove godine, a referendumsko pitanje bit će: jeste li za to da Crna Gora bude nezavisna država s punim međunarodno-pravnim subjektivitetom, dogovoreno je na sastancima izaslanika Europske unije Miroslava Lajčaka s najvišim dužnosnicima vlasti i oporbe u Podgorici. Dogovor, treba potvrditi i crnogorski parlament na sjednici zakazanoj za srijedu.

SRIJEDA, 1. 3.

Tko da više

Vlada Srbije će početkom travnja raspisati tender za prodaju Mobtelove opreme i licence za mrežu 063. Ministar financija Mladen Dinkić kaže da će minimalna cena biti 600 milijuna eura i poslije razgovora s austrijskim konzorcijumom, na čelu s Martinom Schlafom, dodao da će ako dva ponuđača daju približne cijene, biti organizirana aukcija, na kojoj će pobijediti onaj tko da više. Dinkić je naveo da će ugovor o formiranju novog poduzeća biti potpisan u sljedeća dva tjedna, a austrijski konzorcijum će do kraja ožujka PTT-u Srbija isplatiti 2,1 milijardi dinara dividendi koje je Mobtel dugovao. On je naveo da će danom prodaje licence početi proces likvidacije Mobtela, a do tada će Telekom servisirati mreže 062 i 063.

SADRŽAJ

Predstavljanje hrvatske zajednice i NIU »Hrvatska riječ« u Valpovu

Nije lako, ali se ipak napreduje8,9

Sastanak Hrvatskog poslovnog kluba u Beogradu

Budućnost je u regionalnoj integraciji10,11

Treba li nam obrazovanje na hrvatskom jeziku?!

Ne smijemo propustiti povijesnu šansu20,21

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

Prelo kupi, nek se svaki divi42,43

Nikola Špear, dobitnik priznanja »Jovan Mikić Spartak« za životno djelo

Impresivna svestranost teniskog velikana57

Dujizmi

- ✓ *Nije ljudski, ali je blisko čovjeku;*
- ✓ *Dok budemo obavljali prljave poslove, radit ćemo u rukavicama;*
- ✓ *Da nismo propali, tko bi nas podizao.*

Dujo Runje

Održan drugi sastanak Međuvladinog mješovitog odbora za manjine

Suglasje o informiranju, nesuglasje oko predstavljanja

*Suglasnost je postignuta oko koraka koje treba poduzeti u cilju unapređenja obrazovanja, informiranja, statusa manjinskih institucija te povećanja zastupljenosti u izvršnim i sudskim vlastima, dok je otvoreno pitanje ostalo predstavljanje hrvatske manjine u zakonodavnim tijelima na svim razinama u SiCG * Sljedeće zasjedanje održat će se u Subotici početkom lipnja*

Piše: Jasminka Dulić

Prošlog tjedna, 22. veljače u Zagrebu je održano drugo zasjedanje Međuvladinog mješovitog odbora za manjine, zajedničkog tijela formiranog temeljem Sporazuma o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj. Zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima na svim razinama, zastupljenost u medijima, školstvo i obrazovanje na materinjem jeziku, te status manjinskih institucija bile su glavne teme o kojima su raspravljala izaslanstva dviju država. Osim toga usvojen je poslovnik o radu ovoga tijela te je odlučeno da se sljedeće zasjedanje održi u Subotici početkom lipnja.

Slavko Leban i Jelena Marković

Suglasnost je postignuta oko koraka koje treba poduzeti u cilju unapređenja obrazovanja, informiranja, statusa manjinskih institucija te povećanja zastupljenosti u izvršnim i sudskim vlastima, dok je otvoreno pitanje ostalo predstavljanje hrvatske manjine u zakonodavnim tijelima na svim razinama u SiCG.

OBRAZOVANJE I INFORMIRANJE:

»Dogovoreno je da će se sastati stručnjaci iz Ministarstva obrazovanja Republike Srbije i iz Hrvatskog nacionalnog vijeća u SiCG kako bi riješili pitanje obrazovanja kadrova za školovanje na hrvatskom jeziku

na Učiteljskom fakultetu u Subotici te doškolovanja kadrova na Učiteljskom fakultetu u Somboru«, kazao je za Hrvatsku riječ predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović nakon sjednice. »Osim toga stručnjaci će posebnu pažnju posvetiti organiziranju nastave u petom razredu osnovne škole na hrvatskom jeziku, poduprijeti će se otvaranje hrvatskih odjela u Srijemu kao i u mjestima gdje je dosada bila organizirana samo nastava hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture – u Sonti, Bačkom Mo-noštoru, Bačkom Bregu i Somboru. Oba ministarstva za prosvjetu su se složila oko svih pitanja u vezi školovanja na hrvatskom jeziku, jedino su još neka pitanja u vezi udžbenika ostala otvorena s obje strane, što će nadležna ministarstva ubuduće zajednički rješavati.«

U svezi informiranja, kazao je Pekanović, i predstavnici hrvatske zajednice u SiCG i predstavnici Srba u Hrvatskoj su izrazili nezadovoljstvo, posebno glede elektronskih medija.

»Hrvatska Vlada je dala obećanje da će se to pitanje riješiti, a predstavnici Vlade Srbije su dali garancije da će se do 31. ožujka završiti diobna bilanca između RTS-a i RTV Novi Sad te da će se nakon

Nakon diobne bilance – formiranje hrvatske redakcije na pokrajinskoj RTV

toga pokrenuti procedura kojom će se оформити hrvatska redakcija. Glede pak financiranja programa na jezicima nacionalnih manjina predstavnici Vlade Republike Srbije su najavili formiranje Fonda za manjinske programe iz TV pretplate.«

POLITIČKO PREDSTAVLJANJE: Pitanje koje je već duže vrijeme otvoreno, ali

Neriješen problem radnog prostora

Međuvladin odbor raspravljao je i o statusu manjinskih institucija, gdje su predstavnici hrvatske zajednice iznijeli kako su uglavnom zadovoljni statusom, ali da je ostao neriješen problem prostora za rad manjinskih institucija, počevši od HNV-a pa nadalje. Zatraženo je od domicilne države da pomogne u rješavanju ovog problema, pri čemu bi prvi korak bio da se rodna kuća bana Jelačića u Petrovaradinu stavi na raspolaganje hrvatskoj zajednici, da se srede vlasnički odnosi i zatim da se ona adaptira, kako bi postala sjedištem hrvatskih institucija u Srbiji. I ovome projektu su, kaže Pekanović, potporu dali predstavnici Srba iz Hrvatske te smatraju kako bi isto onako, kako je Hrvatska prišla projektu uređenja kompleksa posvećenog Nikoli Tesli u Smitlanu, i Republika Srbija trebala postupiti glede rodne kuće bana Jelačića.

oko kojega nema suglasnosti, je pitanje zastupanja Hrvata u predstavničkim tijelima u Srbiji na svim razinama. Niti na ovoj sjednici nisu usuglašeni stavovi oko toga što znači pozitivna diskriminacija u vezi ovog pitanja. Naime, predstavnici Hrvata u SiCG traže da se i u Srbiji primijeni rješenje poput onog u Hrvatskoj s garantiranim mjestima u parlamentu, dok predstavnici Vlade Srbije, kao i saveznog Ministarstva za ljudska i manjinska prava tvrdo ostaju pri stavu kako se ta mjesta trebaju izboriti

Razmjerna zastupljenost

Glede zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnim i sudskim vlastima jedan od zaključaka je da se predstavnici nacionalnih zajednica trebaju početi više uključivati u strukture gdje su nedovoljno zastupljeni. Očekuje se da će do sljedećeg zasjedanja već biti postignuti određeni rezultati u vezi upošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnim i javnim službama kao što su – policija, pravosudna tijela, državna uprava, škole, pošta, carinske službe itd.

na izborima. Pekanović je kazao kako su Hrvati iz Srbije na ovoj sjednici dobili potporu od predstavnika srpske zajednice u Hrvatskoj, kad je riječ o političkom zastupanju, jer srpska zajednica ima garantirana tri mjesta u Hrvatskom saboru, a poput Hr-

Hrvati u SiCG traže garantirano mjesto u parlamentu

vata u SiCG i predstavnici Srba zastupaju mišljenje da nije svejedno tko predstavlja manjinu. Predstavnici obiju manjina zastupaju isto gledište da autentično mogu zastupati interese nacionalno-manjinskih zajednica samo predstavnici nacionalno-manjinskih stranaka ili institucija, odnosno oni koje sama nacionalna zajednica delegira da je zastupa.

Drugi član izaslanstva SiCG *Petar Kuntić* je u ime hrvatske zajednice iznio kako postojeće republičko izborno zakonodavstvo previđa tek sniženje izbornog cenzusa.

Još se treba riješiti pitanje obrazovanja kadrova za školovanje na hrvatskom jeziku: učiteljski fakultet u Somboru

»Međutim, mi želimo imati isto rješenje kao što je i u Hrvatskom saboru – neposrednu zastupljenost manjina, što je sadržaj i našeg prijedloga izmjena republičkog zakonodavstva, ali i suština članka 9. Sporazuma o zaštiti manjina u kojem se kaže kako treba osigurati zastupljenost manjina u predstavničkim tijelima na pokrajinskoj, republičkoj i saveznoj razini«, rekao je za Hrvatsku riječ *Petar Kuntić*. »Prema našem mišljenju jedino neposredna zastupljenost hrvatskih predstavnika u parlamentu odgovara Sporazumu, i u vezi ovog pitanja ćemo tražiti pravno tu mačenje od Međuvladinog odbora.«

Službeni predstavnici SiCG, s druge strane, smatraju da je sadašnji zakon o izborima ukinuo census, a da zakonski nema uvjeta za pozitivnu diskriminaciju kao u Hrvatskoj, te predlažu da se stranke koje zastupaju nacionalno-manjinske interese uključe u predizbornoj kampanji i obećavaju da će se smanjiti broj potrebnih potpisa za kandidiranje izborne liste, koji trenutačno iznosi deset tisuća.

»Mi smo iznijeli da nam ti uvjeti, kao ni drugim nacionalnim manjinama, osim Mađarima i Bošnjacima, ne odgovaraju i ne garantiraju ulazak u parlament i da

ćemo i dalje na tome inzistirati. Upitno je možemo li izboriti i jednog zastupnika, a hrvatska strana i službeni Zagreb, a posebice predstavnici Srba u Hrvatskoj, podupiru naš zahtjev i smatraju da bi obvezno

Hrvati u Srbiji trebali imati predstavnike u parlamentu«, kazao je Pekanović.

Prema ocjeni Pekanovića sjednica je bila »vrlo dobra i konstruktivna, u pozitivnom i prijateljskom ozračju gdje su predstavnici i jedne i druge Vlade izrazili visoku spremnost da se postojeća otvorena pitanja rješavaju u što skorijem roku«.

Sastav Međuvladinog mješovitog odbora

Izaslanstva dviju zemalja čine po 17 predstavnika obiju država, supredsjedatelji Međuvladinog odbora su *dr. Slavko Lešan*, pomoćnik ministrice vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, i pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava SiCG *Jelena Marković*.

Hrvatsku zajednicu iz SiCG predstavljaju u ovome tijelu predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović*, te članovi HNV-a *Petar Kuntić* i *Bela Tonković*.

Predstavljanje hrvatske zajednice i NIU »Hrvatska riječ« u Valpovu

Nije lako, ali se ipak napreduje

Predstavljen položaj hrvatske zajednice u SiCG i nakladnička djelatnost NIU »Hrvatska riječ«

Promocija romana »Wild card« Dražena Prčića i drugih izdanja Hrvatske riječi

Održane konferencija za novinare i književna večer

u organizaciji kustosa i voditelja Muzeja Valpovštine Zdenka Samaržije

Promocija manjinske hrvatske nacionalne zajednice iz SiCG i Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« održana je 23. veljače u Valpovu. Nakon konferencije za novinare, na kojoj se govorilo o položaju i aktualnoj problematici hrvatske nacionalne zajednice, te o radu NIU »Hrvatska riječ«, predstavljena je i knjiga »Wild card« Dražena Prčića, koja je tiskana u nakladi ove novinsko-izdavačke ustanove.

Promocija je održana u sklopu »Muzejske večeri četvrtkom«, u organizaciji kustosa i voditelja Muzeja Valpovštine Zdenka Samaržije. Na konferenciji za novinare, koja je upriličena u kapeli koja se nalazi u prostorima dvorca Prandau-Normann, građenom u 14. stoljeću, okupio se veliki broj predstavnika medija, na čija su pitanja odgovarali direktor NIU »Hrvatska riječ« i dopredsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Zvonimir Perušić, urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« Milovan Miković i autor knjige »Wild card« Dražen Prčić.

KONFERENCIJA ZA NOVINARE: Na postavljeno pitanje o položaju i postig-

Domaćin i gosti: Zdenko Samaržija, Dražen Prčić, Zvonimir Perušić i Milovan Miković

nućima hrvatske zajednice u SiCG, Zvonimir Perušić je napomenuo da prema posljednjem popisu iz 2002. godine, u SiCG živi 80.000 Hrvata, a u AP Vojvodini 56.000 Hrvata, dok je Subotica duhovni, kulturni i institucionalni centar Hrvata u Vojvodini, u kojem je nastanjeno 17.000 Hrvata.

»Krajem osamdesetih godina, dolaskom Slobodana Miloševića na vlast, Hrvati su prestali biti konstitutivni narod. Priznati smo kao nacionalna manjina tek od 2002. godine, nakon čega je pokrenut jedini tjednik na hrvatskom u Srbiji i Crnoj Gori – 'Hrvatska riječ'. Naša novinsko-izdavačka ustanova izdaje i podlistak 'Hrcko', koji je prvi podlistak za hrvatsku djecu na prostoru Bačke i Srijema. Ustanova također producira emisiju na hrvatskom jeziku TV tjednik, koja se emitira na regionalnoj YU ECO televiziji, a suizdavač je lista 'Miro-ljub', glasila HKUD 'Vladimir Nazor' iz Sombora. Konstitutivna sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je u siječnju 2003. godine. HNV je utemeljen prema Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, radi ostvarenja prava na samoupravu u četiri oblasti – obrazovanju, službenoj uporabi jezika i pisma, informiranju i kulturi«, rekao je Zvonimir Perušić, dok je odgovarajući na pitanje o problematici tzv. bunjevačke opcije, istaknuo kako je to pitanje već godinama stalno prisutna tema u SiCG.

»I mi smo Bunjevci, svi koji smo na ovu promociju došli iz Subotice, i upravo zato što smo Bunjevci, zato smo Hrvati. Nametanje tzv. bunjevačke opcije

Brojna pitanja Valpovčana i novinara, o položaju Hrvata u Srbiji

aktualizirano je u režimu Miloševića, ali je utemeljeno i u režimima puno ranije. Mislili smo da je to vrijeme prošlo, ali svjedoci smo stalnog pokretanja te teme, s raznih strana. U našoj novinsko-izdavačkoj ustanovi bavimo se onim dijelom našeg naroda koji je svjestan svoje nacionalne pripadnosti«, rekao je Perušić, nakon čega je uslijedilo pitanje o prijetnjama Hrvatima u SiCG.

»U razdoblju od pola godine nije bilo incidenata, dakle u razdoblju nakon rasprave u Bruxellesu o anti-mađarskim incidentima, kada su bili istaknuti i anti-hrvatski incidenti. Međutim, novinarima 'Hrvatske riječi' ponovno se prijetilo smrću prije mjesec dana. Svi dosadašnji incidenti prijavljeni su policiji, ali za sada još nismo dobili nikakvu povratnu informaciju.«

NAKLADNIČKA DJELATNOST: Milovan Miković je predstavljajući nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ« naglasio kako je do sada objavljene četiri knjige, među kojima i knjiga »Wild card« Dražena Prčića.

»U našoj nakladi, koja je pokrenuta krajem prošle godine, objavljene su još knjige *Vojislava Sekelja* 'U izmučenim riječima', *Petka Vojnića Purčara* 'Kult kornjače' i *Jasne Melvinger* 'Vaga s anđelima'. Mi smo za sada mali nakladnik, ali nismo bez ambicije. Nakladničkim planom za 2006. godinu predviđa se objavljivanje desetak knjiga, romana i studija o znamenitim ličnostima iz naše povijesti«, rekao je Miković.

»Imam potrebu izraziti se i drugačije nego li u novinarskoj formi i zbog toga pišem i romane«, rekao je autor knjige »Wild

Nakon promocije: razgovor u dvorcu Prandeu-Normann

card« i novinar »Hrvatske riječi« Dražen Prčić.

»Ovo je moj sedmi roman, ovaj put sportski roman, čiji je glavni junak tenisač. Kako se i sam bavim tenisom, sada igrajući u ligi veterana, ova tema mi je bila bliska«, rekao je na kraju konferencije za novinare Dražen Prčić.

KNJIŽEVNA VEČER: Uslijedila je književna večer, na kojoj je prvo Milovan Miković publici predstavio nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ«, a potom je roman »Wild card« predstavio Zdenko Samaržija.

»Roman je pitak i zabavit će čitatelje. Glavni junak je Boris Božjaković, koji odlazi igrati tenis na turniru u Umagu i kao stariji, natječe se s mlađim tenisačima. Jedna od junakinja romana je i majka tenisač,

a čitateljima ostaje otkriti hoće li tenisača, koji je vjernik-katolik, uspjeti ostvariti svoje snove«, rekao je među ostalim Samaržija.

Mjesto okupljanja Hrvata iz tri države

Na predavljanju hrvatske zajednice iz SiCG bili su nazočni i hrvatski mediji iz Mađarske, a organizator Zdenko Samaržija je rekao kako bi dvorac Normann-Prandau u Valpovu ubuduće mogao postati i mjesto za redovite susrete Hrvata iz Hrvatske, SiCG i Mađarske, što bi dodatno pridonijelo povezivanju našega naroda razdijeljenog u tri države.

»Sve što junaku mog romana polazi za rukom, to je Božja volja, ali i sam tenisač mora uložiti veliki trud. 'Wild card' je specijalna pozivnica za nekoga tko zavređuje igrati na nekom turniru, ali koji možda nije u tom trenutku dovoljno rangiran. Važno je biti u pravom trenutku, na pravom mjestu, ali je to uzaludno, ako se ne posjeduje kvaliteta, što važi i za mog junaka, koji se mora dokazati na turniru«, rekao je Dražen Prčić.

Nakon završene književne večeri, posjetitelji su mogli razgledati i kupiti izdanja NIU »Hrvatska riječ«, a gosti iz Subotice su pošli u obilazak dvorca Prandeu-Normann, u kojemu će Zdenko Samaržija ustrojiti suvremeni Muzej Valpovštine.

Knjiga s posvetom autora: Dražen Prčić

Zvonko Sarić

Sastanak Hrvatskog poslovnog kluba u Beogradu

Budućnost je u regionalnoj integraciji

*Hrvatski poslovni klub utemeljen je kao krovno udruženje hrvatskoga biznisa u Srbiji **

*Potporna Gospodarske komore Srbije **

Velika je potreba regionalne suradnje i dolaska stranih ulagača

Piše: Olga Perušić

Redoviti sastanak Hrvatskog poslovnog kluba 22. veljače u hotelu »Hyatt Regency« okupio je brojne gospodarstvenike i predstavnike državnih institucija radi prezentacije ekonomskog stanja u regiji, a svojom nazočnošću skup je upriličio i veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Tonči Staničić*. Ovoga puta gosti predavači bili su dužnosnici Gospodarske komore Srbije. Po riječima direktora Predstavništva Hrvatske gospodarske komore u Srbiji *Gorana Masneca*, Gospodarska komora Srbije im je pružila veliku pomoć i potporu prije pet godina, kada su prvi put ispred Hrvatske gospodarske komore došli u Srbiju. Otvaranjem predstavništva, suradnja se produbila i danas, na obostrano zadovoljstvo, uspješno surađuju.

Hrvatski poslovni klub utemeljen je kao krovno udruženje hrvatskoga biznisa u Srbiji i Crnoj Gori i trebao bi postati tradicionalno mjesto okupljanja i razmjene iskustava, ali i rješavanja problema putem zajedničkoga djelovanja na strateškom tržištu susjedne države. Da su se stekli uvjeti za osnivanje Hrvatskoga poslovnog kluba, potvrđuje podatak kako je u Beogradu već prisutno čak 60 hrvatskih tvrtki, a njihov se broj svakodnevno povećava. Iako se broj hrvatskih tvrtki ne može uspoređivati s, primjerice, čak 280 slovenskih, prisutnost i sve veće zanimanje za srpsko tržište naglašeni su od prošloga ljeta, kada je na snagu stupio ugovor o slobodnoj trgovini između Hrvatske i SiCG. Kako je Hrvatska među prvim zemljama sklopila takav ugovor sa susjednom državom, sve više poduzeća dolazi na srpsko tržište zauzeti startnu poziciju prije druge strane konkurencije. Tek su tim ugovorom stekli i povoljnije uvjete da svoju robu plasiraju na deseti milijunsko tržište Srbije.

GOSPODARSKI INDIKATORI: Gospodarska kretanja Republike Srbije bilježe značajan rast izvoza od četiri i pol do deset i pol milijuna dolara uvoza. To iznosi 43 posto pokrivenosti uvoza izvozom, što je još uvijek nedovoljno. Republika Hrvatska je prošle godine imala dvostruko

veći uvoz i izvoz, što pokazuje da je na višoj razini robne razmjene. Za zemlje u ovoj regiji još uvijek je potrebna stimulacija vlade za konkurentnost na domaćim i inozemnim tržištima. Neke zemlje u regiji poput Bugarske i Rumunjske, prošle su godine privukle velike investicije, kao rezultat uspješnih prodaja dijelova energetskog sustava, naftne industrije, elektroprivrede, telekomunikacija i sektor financija. Za Srbiju je utješno što je taj javni sektor još uvijek nedodirnut i taj priliv kapitala tek slijedi, ali postojanje tih velikih sustava implicira niz negativnih tendencija jer taj sektor opterećuje ukupna gospodarska kre-

poreza, 200 eura, dok se u nekim zemljama u regiji zabilježio i niži prosjek. Nižu razinu prosječnih neto zarada bilježi Republika Albanija koja ostvaruje nešto ispod 150 eura, zatim BiH sa 157 eura, u Bugarskoj je manje nego u Srbiji sa 154 eura. Glede prosječnih neto zarada Hrvatska znatno prednjači sa 600 eura, istaknuo je predsjednik Gospodarske komore Srbije *dr. Slobodan Milosavljević*.

OGRANIČENJA: Za tri najveća problema Srbije, po pitanju integracije i pristupanja europskim tržištima, Slobodan Milosavljević smatra suradnju s međunarodnim institucijama prije svega Haškim sudom,

Izlaganje šefa Biroa za regionalnu suradnju Gospodarske komore Srbije: Milivoj Miletić

tanja, nepotrebnom i neiskorištenom radnom snagom i velikim troškovima koji izazivaju visoku neefikasnost.

»Prošle je godine privatizacija u Srbiji intenzivirana, te se od privatiziranih poduzeća očekuje da ostvare veću proizvodnju, da povećaju izvoz i ostvare veći priliv novca, na koncu i povećaju broj zaposlenika. Kao jedan od pokazatelja stabilnosti svakako su prosječne zarade, koje u Srbiji za prošlu godinu iznose neto, nakon odbitka

zatim neefikasnom državnim zajednicom SiCG, te problem Kosova koji već godinama predstavlja ograničenje za brži ekonomski oporavak SiCG. Iako su ta ograničenja prisutna, ona nemaju direktnog utjecaja na djelovanje i na rad postojećih većih kompanija.

»Ova godina će biti godina rješenja u Srbiji. Svako rješenje je bolje od nepostojanja rješenja«, istakao je dr. Slobodan Milosavljević. Poruka predsjednika Gospodar-

ske komore Srbije, Hrvatskom poslovnim klubu i sudionicima skupa interpretirana je starom poslovicom koja kaže: »Hvali more drži se obale«. U pojašnjenju ove izreke naglašava se kako su okruženje i regija najsigurnije tržište za Srbiju i Hrvatsku. Lijepo je kad netko može izvoziti u Europu uniju ili na neka druga tržišta, ali mnogo je argumenata koji ukazuju kako je ovo rješenje ekonomskog napretka obiju zemalja s najboljim perspektivama. Međusobno poslovanje podrazumijeva ukidanje granica i barijera za investiranje.

POTPISANI SPORAZUMI: Iza projekta o zoni slobodne trgovine, osim Europske komisije i Pakta za stabilnost, stoje još mnoge zemlje iz ove regije, koje imaju potrebu znatno bržim tempom napredovati putem europskih integracija. Velika je potreba regionalne suradnje i dolaška stranih ulagača, te se zato i pozivaju gospodarstvenici na bolju komunikaciju i suradnju kako bi se što bolje iskoristile mogućnosti. Komore i druge go-

spodarske institucije pridonijele su i nadalje će pridonostiti, da cijela regija dobije na stabilnosti.

»Primjena Sporazuma o slobodnoj trgovini na snazi je od 1. srpnja 2004. godine i predstavlja značajan standard perspektiva suradnje s Republikom Hrvatskom. Najznačajnija robna suradnja između dviju država, poslije prehrambene industrije, po našim procjenama može se ostvariti kroz veći udio u proizvodnji telekomunikacijske opreme i izvozom električne energije Republici Hrvatskoj. Značajna su ulaganja koja je Republika Hrvatska imala u proteklom razdoblju u Srbiju. Problem još postoji glede našeg prisustva u Republici Hrvatskoj, jer tu nema reciprociteta sudje-

lovanja i zastupljenosti naših gospodarstvenika, bilo u obliku predstavništva, bilo u području suradnje«, naznačio je šef Ureda za regionalnu suradnju GKS-a *Milivoj Miletić*.

U okviru rada Gospodarske komore Srbije, Mi-

Hrvatski poslovni klub

U Hrvatskom poslovnim klubu zastupljeno je pedesetak hrvatskih tvrtki koje posluju u Srbiji. Cilj tog poslovnog kluba je unapređivanje suradnje u interesu obiju država, te podizanje te suradnje na višu razinu, što bi rezultiralo i nastupima na trećim tržištima. Trenutačno 80 hrvatskih tvrtki posluje u Beogradu, a njih pedesetak je poželjelo udružiti se u HPK koji je otvoren i za srpske gospodarstvenike. Predsjednik novoosnovanog HPK je prvi čovjek »Podravke« u Beogradu *Krunoslav Bešvir*.

livoj Miletić je istaknuo dobru suradnju sa srbijanskim državnim institucijama, te je pozvao gospodarstvenike iz Republike Hrvatske da upute svoja pitanja i nedoumice, kako bi im se pomoglo u konkretnim problemima. Da je regionalna suradnja i integracija uistinu budućnost dviju zemalja, ukazuju i mnoge procjene analitičara, a najbolji primjer je trend u svjetskoj trgovini gdje se od ukupne trgovine dvije trećine odvija unutar regionalnih integracija.

Upravni odbor Centra za socijalni rad Općine Subotica temeljem članka 69/b stavak 3. i 4. Zakona o socijalnoj zaštiti i osiguravanju socijalne skrbi građana (»SI. glasnik RS« br. 36/91, 79/91, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 48/94, 52/96, 29/01, 84/04 i 115/05) dana 23. 2. 2006. godine raspisuje

NATJEČAJ

za imenovanje ravnatelja

Kandidat osim općih uvjeta propisanih zakonom, treba **ispunjavati** i sljedeće posebne **uvjete**:

- da ima visoko obrazovanje – **VII/I** struke: socijalni radnik, pravnik, psiholog, pedagog, specijalni pedagog, defektolog, **andragog**, ekonomist, **politikolog** i sociolog,

da ima najmanje 5. godina radnog iskustva u struci,

da nije osuđivan za kaznena djela koja ga čine nedostojnim za vršenje dužnosti.

Uz propisanu natječajnu dokumentaciju kandidat podnosi program rada za mandatno razdoblje.

Propisana natječajna dokumentacija je sljedeća:

životopis,

ovjeren prijepis diplome o završenoj školi,

uvjerenje o državljanstvu,

potvrda o radnom iskustvu s podacima o poslovima i zadacima koje je obavljao,

uvjerenje da nije pod istragom, tj. nije podignuta optužnica za kazneno djelo.

Ravnatelj se imenuje na **mandatni** period od 4 godine

Prijave se podnose skupa s dokazima o ispunjavanju općih i posebnih uvjeta u roku od 15 dana od dana objavljivanja natječaja, na adresu Centar za socijalni rad Općine Subotica, Šantićeva br. 27 s naznakom »natječaj za ravnatelja«.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u razmatranje.

Nacionalne zajednice u Vojvodini – pogled iz ugla njemačke manjinske zajednice

Zakoni prekriveni prašinom

Još uvijek na vojvođanskom prostoru pripadnici manjinskih nacionalnih zajednica nemaju pristup, ili im je on znatno otežan, raznim javnim dužnostima ili pak običnim – činovničkim poslovima u upravi, policiji, sudovima... Ako i imaju pristup, nije razmjeran broju pripadnika nacionalne zajednice na teritoriju na kojem žive i uglavnom služe da bi se moglo primjerom navesti kako pripadnici manjinskih nacionalnih zajednica imaju pristup i ovim službama

Piše: Stjepan A. Seder

Vojvodina stoljećima predstavlja prostor na kome su se sudarale vojske, civilizacije, kulture i religije. U središtu tih sudara, ali i kao akteri, nalazili su se ljudi, koji su kasnije postajali i ostajali stanovnici Vojvodine. Poprimivši najbolje od svojih susjeda, postajali su najveći zagovornici očuvanja Vojvodine, njenog prostora, kultura i ostalih vrijednosti.

Poslije oduzimanja stvarne autonomije, Vojvodina se našla u položaju u kojemu se nije snalazila. Njene nadležnosti iz oblasti pitanja nacionalnih manjina nije imao tko preuzeti, pa su se nacionalne zajednice, velikom brzinom, počele udaljavati jedna od druge, ali i od države i državnih institucija. Pojavljuju se nerazumijevanja, netrpeljivosti, pa i animoziteti. Ova situacija traje sve do vraćanja nekih ovlasti AP Vojvodini, kada na pritisak međunarodne zajednice država počinje poklanjati veću pozornost manjinskim nacionalnim zajednicama.

POKRENUT PROCES: Danas u Vojvodini pitanje položaja i prava nacionalnih manjina zauzima značajan prostor. Skupština Vojvodine donijela je Rezoluciju o nepriznavanju kolektivne krivnje. Time je nova vojvođanska vlast jasno rekla da pripadnost jednom kolektivitetu ne može biti osnova ničije krivnje. Skupština Vojvodine je ocijenila da je njemačka nacionalna zajednica pretrpjela najveću štetu zbog toga što je »kolektivna krivnja« bila ozvaničena. Zbog toga je i najveći dio te zajednice nestao s naših prostora.

Rezolucija je uspostavila drugačije političke temelje za novu politiku i prema njemačkoj nacionalnoj zajednici, ali i prema drugim zajednicama nad kojima su primjenjivane neke od mjera »kolektivne krivnje«. Tako je razbijen bedem šutnje kojim je tabuizirano stradanje naših Nijemaca od 1944. do 1948. godine. Prvi put su predstavnici službenih državnih tijela Vojvodine sudjelovali u obilježavanju godišnjica stradanja naših Nijemaca, skupa s predstavnicima Podunavskih Nijemaca. Na simboličan način i vlast u Vojvodini pokazuje kako su stradali nevini ljudi i kako je spremna da problem stradanja naših Nijemaca vidi i iz drugačije perspektive.

Pokrenut je proces u kojem se crno-bijela slika i o Drugom svjetskom ratu i o događanjima nakon rata sve više mijenja. Vojvođanska vlast je u tom procesu odigrala pionirsku ulogu. Sva ostala tijela vlasti u

našoj zemlji su tek sporadično podržavali inicijative koje su dolazile iz Vojvodine, ili su se o njih oglašavali. Nažalost, poslijeratne vlasti, pa ni aktualna, nisu spremne aktivno podržati inicijative koje dolaze iz Vojvodine, a trebale bi, jer u Vojvodini živi više od 20 nacionalnih zajednica i sva iskustva suživota, kako dobra, tako i loša, su skoncentrirana upravo tamo.

Postavlja se pitanje kada će Republika Srbija, odnosno vlast u Srbiji, početi pripadnike nacionalnih manjina tretirati kao ravnopravne građane, uvažavati njihove

Skupina podunavskih Nijemaca u Novom Sadu: Na kratko opet u zavičajnu

potrebe, na njih gledati kao na svoje bogatstvo i moguću sponu sa svijetom, posebice zajednicom europskih naroda, a ne kao na balast.

NEPRIZNAVANJE KOLEKTIVNE KRIVNJE: Svi smo svjedoci da je predsjednik Skupštine Republike Srbije nedavno izjavio kako je postojeća skupština bila veoma efikasna i donijela čak preko 200 zakona. Da, to je vjerojatno točno. Međutim, predsjednik nam nije rekao da li se i kako ovi zakoni primjenjuju. Jer, jedno je donijeti zakon, a sasvim drugo primjenjivati taj zakon. Trebao je predsjednik malo »razgrnuti« tu hrpu od zakona i obrisati prašinu s nekih, pa da vidi što ispod njih stoji.

Kada bismo htjeli staviti pod lupu zakone koji se odnose na položaj nacionalnih zajednica iz nadležnosti Skupštine Republike Srbije i Skupštine SiCG, morali bismo, bar u najmanjoj mjeri analizirati Zakon o zaštiti sloboda i prava nacionalnih manjina, koji je donijela Skupština SRJ 26. veljače 2002. godine.

Ovaj zakon je, ustvari, deklaracija ili rezolucija, kao što je to i vojvođanska o ne-

priznavanju kolektivne krivnje. Jer, ovaj zakon, sadrži brojne nedostatke, tako da nema nikakav suštinski značaj. Kada zakon nema kaznene odredbe to je poziv da se ne primjenjuje. To znači da nitko, tko se ne pridržava ovog zakona ili ga pak povrijedi, neće snositi nikakve posljedice, kazneno-pravne ili pak materijalne prirode. Zakon je prepun neobvezujućih formi i kondicionala (truditi se, nastojati i sl.).

Zakon utvrđuje da će jedinica lokalne samouprave obvezatno uvesti u ravnopravnu službenu uporabu jezik i pismo nacionalne manjine, ukoliko udjel pripadnika te nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na njenom teritoriju dostiže 15 posto, prema rezultatima posljednjeg popisa stanovništva. Odredba vrlo suglasna suvremenim demokratskim shvaćanjima suživota ljudi na istom prostoru, ali postotak dvostruko veći od primjenjivanog u demokratskom svijetu. Taj postotak se u demokratskom svijetu uglavnom zadržava na 8 posto. Ali, Zakon predviđa da na teritoriju je jedinice lokalne samouprave, gdje tradicionalno žive pripadnici nacionalnih manjina, a ne dosežu do 15 posto stanovništva, njihov jezik i pismo, može biti u ravnopravnoj službenoj uporabi. Još nisam čuo da je ova odredba Zakona primjenjena u nekoj općini. Što bi nam falilo da naša djeca uče njemački jezik u školi? Bi li nam to otvaralo ili zatvaralo prozore u svijet?

Još uvijek na vojvođanskom prostoru pripadnici nacionalnih zajednica nemaju pristup, ili im je on znatno otežan, raznim javnim dužnostima ili pak običnim – činovničkim poslovima u upravi, policiji, sudovima... Ako i imaju pristup, nije razmjeran broju pripadnika nacionalne zajednice na teritoriju na kojem žive i uglavnom služe da bi se moglo primjerom navesti kako pripadnici manjinskih nacionalnih zajednica imaju pristup i ovim službama.

Kada su u pitanju europske integracije, manjinske zajednice u SiCG do sada nitko nije ništa ni pitao, kao uostalom ni većinski, srpski narod.

Njemačka nacionalna zajednica je čvrsto i nedvojbeno opredijeljena za europske integracije i sigurno će podržati svaku akciju koja se bude kretala u tom smjeru. Za pretpostaviti je da bi i manjinske nacionalne zajednice čije su matične države kandidati ili se već nalaze u Europskoj uniji, podržale opredjeljenje SiCG za ulazak u Europsku uniju. ■

Priopćenje za javnost predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća

Na čelo pokrajinske RTV moraju doći novi ljudi

Nakon tri održana sastanka sudske medijacije u sporu koji je RTV Novi Sad pokrenula protiv djelatnika hrvatske zajednice Dušice Dulić i Zvonimira Perušića, a koja nije rezultirala dogovorom tužitelja i tuženih, Hrvatsko nacionalno vijeće još jednom naglašava kako je cijeli ovaj sudski postupak posljedica neravnopravnog tretmana hrvatske zajednice na državnoj RTV Novi Sad.

Tuženi Dušica Dulić i Zvonimir Perušić,

kao dužnosnici Hrvatskog nacionalnog vijeća, bili su najeksponiraniji u pokušajima da se na državnoj RTV Novi Sad pokrene program na hrvatskom jeziku sukladno proklamiranoj ravnopravnosti manjinskih zajednica, no slijed događaja pokazao je da se s aktualnim rukovodstvom RTV Novi Sad ne može računati na ostvarenje prava Hrvata u Vojvodini. Hrvatsko nacionalno vijeće stoga i ovoga puta, uz punu potporu tuženima, poziva nadležna tijela da ubrzaju proces

transformacije RTV NS, te da se diobna bilanca s RTS-om i formiranje pokrajinskog javnog RTV servisa okončaju u predviđenom roku, tj. do 31. ožujka odnosno 30. travnja ove godine. Izbor novog vodstva u medijskoj kući koja pripada svim građanima Vojvodine, pa i Hrvatima, jedna je od pretpostavki za ostvarenje ravnopravnosti svih nacionalnih zajednica u Pokrajini.

Josip Z. Peko predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

Novi izgred u Tavankutu

Srušena ograda Tome Vojnića

Uranim jutarnjim satima u subotu 25. veljače u Tavankutu se dogodio još jedan izgred, u kojemu je oštećen stanovnik toga sela i istaknuti član Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Tome Vojnić. Srušen je dio ograde njegove kuće u Ulici Mije Mandića 19.

»Iz policije su mi javili da znaju tko je to učinio«, kaže za Hrvatsku riječ Tome Vojnić. »To je isti onaj što su ga uhvatili da je ispisivao grafite mržnje po Tavankutu prije nekoliko tjedana. Ima oko 20 godina i kažu da protiv njega postoji više prijava. Meni su predložili da protiv njega podnesem privatnu tužbu za naknadu štete.«

Ograda oko kuće Tome Vojnića je zidana, a dva su stuba srušena.

N. S.

Mjesečno euharistijsko klanjanje u subotičkoj bolničkoj kapeli

Molitva pomaže i liječi

Na prijedlog urednika Obiteljske stranice »Zvonika«, Vesne i Ladislava Huska, Obiteljski odjel Pastoralnog vijeća župe sv. Roka pokrenuo je mjesečno euharistijsko klanjanje u subotičkoj bolničkoj kapeli sv. Elizabete, a prvo od njih pod geslom »Molitva pomaže i liječi« održano je u petak 24. veljače. Na klanjanje koje je predvodio župnik župe sv. Roka preč. Andrija Anišić okupilo se preko pedeset vjernika. Na početku klanjanja, preč. Anišić izložio je okupljenim vjernicima nakane te nove duhovne inicijative ovoga klanjanja.

Klanjanje je tako bilo protkano čitanjem Božje riječi, meditacijama, molitvom krunice i pjevanjem. U prvom dijelu okupljeni su molili za sve bolesnike koji se nalaze u subotičkoj bolnici i za sve bolesnike grada. Na kraju toga dijela preč. Anišić molio je molitvu blagoslova za sve bolesnike i za bolesnu djecu posebno prema obredniku

»Blagoslovi«. Božju riječ i molitve vjernici čitali su i predmolili članovi Pastoralnog vijeća župe sv. Roka. Drugi dio molitve bio je posvećen molitvi za liječnike i medicinsko osoblje kao i za sve one koji po-

služuju bolesnike u obiteljima ili u raznim gerontološkim centrima. U trećem dijelu okupljeni su se molitvom odupirali »kulturi smrti« koja je prisutna i u subotičkoj bolnici, jer se i u njoj vrši veliki broj pobačaja,

a sve više pritužbi stiže i na rad odjela za genetiku u kojoj mnogim trudnicama prognoziraju kako će roditi bolesnu djecu te im preporučaju pobačaj.

Ovakvi molitveni susreti u subotičkoj kapeli održavat će se ubuduće svakog posljednjeg petka u mjesecu. Osnovna nakana bit će uvijek ista, ali način molitvenoga susreta mijenjat će se ovisno o liturgijskom vremenu i organizatoru, budući da će se predvoditelji i organizatori klanjanja mijenjati.

Kapela u subotičkoj bolnici sagrađena je zajedno s bolničkim zgradama 1896. godine, a posvećena je sv. Elizabeti Ugarskoj. Punih 60 godina bila je u funkciji te je imala stalnoga svećenika koji je stanovao unutar bolničkoga kruga, kako i časne sestre sv. Križa koje su radile u bolnici. Godine 1956. na bolničku kapelicu stavljen je lokot i u nju nitko nije ulazio za vrijeme komunističkoga režima. Godine 1990. kapela je otvorena i počeli su dogovori za njenu obnovu. Prva sv. misa nakon 1956. godine u kapeli je slavljenja 2. listopada 1990., a svečano je obnovljenu kapelu blagoslovio biskup Ivan Penzeš 23. ožujka 1991. godine. Od onda, svake nedjelje u njoj se služi sv. misa u 11 sati.

U Novom Sadu održana večer poezije i glazbe Stanislava Prepreka

Veliki, ali malo poznati stvaralac

Nadamo se da ćemo kroz ovakve kulturno-umjetničke večeri pomoći bar malo u afirmiranju djela i rada Prepreka, kao jednog od značajnijih glazbenika i književnika vojvođanskih Hrvata, kazala je Zdenka Popov, predsjednica HKUPD »Stanislav Preprek«

Večer poezije i glazbe Stanislava Prepreka, nazvano »Prepreku u čast«, u organizaciji HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada održano je u petak 24. veljače u stoljetnom zdanju kulture, znanosti i umjetnosti, Matiči srpskoj, prvi puta ponovno, nakon niza godina.

Kulturno-umjetnički program odabranih pjesama i glazbe našeg velikog, ali tihog, povučenog i skromnog stvaraoca, Stanislava Prepreka, koncipirala je umjetnička ravnateljica Društva *Etel Koči* uz nesebičnu pomoć profesora *Đure Rajkovića*. Ova posebna večer, u kući koja od osnutka svakim svojim dijelom odiše kulturom, svečanošću i umjetnošću, čiji stilski namještaj i portreti znamenitih povijesnih likova pozivaju na umjereno i pristojno ponašanje, privukli su oko stotinjak, kako poznavatelja Preprekovog rada tako i onih koji su se ovom prigodom prvi puta susreli s njegovim djelima.

POZIV NA UPOZNAVANJE S PREPREKOVIM DJELIMA: Publiku je na početku programa pozdravila *Zdenka Popov*, predsjednica HKUPD »Stanislav Preprek«, i istodobno ih pozvala da i nakon

ove večeri nastave sa upoznavanjem djela velikog, ali malo poznatog stvaraoca. Na pitanje zašto su se odlučili da prvo samostalno prezentiranje Društva u javnosti bude posvećeno djelu i radu Prepreka, Popov je rekla: »Najprije, naše Društvo nosi njegovo ime, a kao drugo, mišljenja smo, kao i mnogi drugi, da njegova djela nisu dovoljno poznata ni užoj, a ni široj glazbenoj i književnoj javnosti. Nadamo se da ćemo kroz ovakve kulturno-umjetničke večeri, koje planiramo organizirati i u buduću, bar malo pomoći u afirmiranju djela i rada Prepreka, kao jednog od značajnijih glazbenika i književnika vojvođanskih Hrvata.«

RECITALI: Nakon pozdravne riječi, voditeljica programa *Etel Koči* je uz pratnju Preprekove glazbe s nosača zvuka – ciklus pjesama »Proletne vode« i IV. gudački

Recital u izvedbi Marijana Sabljaka dojmio se publici

kvartet – pročitala odabrani dio njegova životopisa, a nakon nje, jedna od najmlađih članica Društva, *Marija Vučinar*, recitala je pjesmu »Večernja frula«. Nastupile su i *Dragana Popov* koja je recitala pjesmu »Glazba«, te *Dragica Ramljak* koja je izvela pjesmu »Kristalni grad«, kao i *Marijan Sabljak* s pjesmom pod nazivom »Gledanje kroz prizmu«, iz sabrane zbirke pjesama »Pred tmi nama« koju je 2004. godine tiskala Gradska knjižnica u Novom Sadu. Tijekom polusatnog programa publika je bila u prigodi čuti i nekoliko anegdota iz Preprekova života, kao i odabrane misli i riječi poznavatelja njegova djela, koje su u različitim stručnim publikacijama tiskane za vrijeme njegova života i nakon njegove smrti.

Nakon recitalskog dijela, okupljeni su slušali djelo »Mala serenada za četiri violine«, u izvedbi *Anđele Marjanović*, *Antoniје Barna*, *Irene Benak* i *Ivane Grujičin*, učenica niže muzičke škole u Novom Sadu u klasi profesora *Csabe*.

Sudeći po reakcijama publike program je uspio održati njihovu pažnju i neke od njih zainteresirati da nastave otkrivati blago koje je Preprek ostavio. Program je okončan snažnim pljeskom i riječima hvala upućene organizatorima.

D. Po.

Gudački kvartet izvodi malu serenadu za četiri violine

Najavljeno zatvaranje čuvene »Drvene ambulante«

Nova ambulanta u Mjesnoj zajednici Gat

Završetak radova očekuje se u prvoj polovici ožujka, tako da se može reći kako će građani uskoro imati novu i lijepu ambulantu na raspolaganju

Prije izvjesnog vremena najavljeno je zatvaranje tzv. »Drvene ambulante« u Subotici. Budući da je riječ o važnom zdravstvenom objektu, koji pruža zdravstvenu skrb za veliki broj Subotičana, a koji je ujedno i jedan od prepoznatljivih »vječito privremenih« zdanja ovoga grada, obratili smo se članu Savjeta Mjesne za-

mo je montažan, oronuo i jednostavno nije više ni za kakvu uporabu a kamoli za pružanje zdravstvenih usluga. Znači, zatvaranje »Drvene ambulante« se može dogoditi već sutra a nakon toga se može očekivati i rušenje ovog objekta. To je razlog zbog koga se ne mali broj građana mjesnih zajednica Gat, Mali Bajmok i Novo

sredstava te da ih i ne možemo osigurati. Iz tih razloga je prijetila opasnost da renovirani prostor velike dvorane ostane neiskorišten. Istodobno, imali smo stalan pritisak građana s pitanjima u svezi sa zatvaranjem Drvene ambulante s jedne, a s druge strane bili smo svjesni kako je stanovništvo naše mjesne zajednice u prosjeku najstarije u Subotici, te mu je prvenstveno potrebna ili bolje reći neophodna zdravstvena zaštita koju će moći ostvarivati pod boljim uvjetima nego do sada.

Veoma brzo, na inicijativu nas iz Demokratske stranke stupilo se u kontakt s rukovodstvom Zdravstvenog centra u Subotici kojima se nudi mogućnost preseljenja Drvene ambulante iz barake u ulici Somborski put u prostorije Mjesne zajednice Gat u Ulicu Rudera Boškovića broj 22. Obavljeni su razgovori s dr. Kasom, dr. Crnjaković i dr. Rakićem. Od strane svih sugovornika prihvaćena je ideja o adaptaciji doma Mjesne zajednice u ambulantu opće prakse.

► Na koji način su osigurana sredstva i oprema za novu zdravstvenu ambulantu, te tko je najzaslužniji za ostvarenje ovoga projekta?

Nakon dobivanja zelenog svjetla od strane radnika Zdravstvenog centra prišlo se izradi projekta adaptacije i osiguravanju sredstava. U daljnjim razgovorima naišli smo na puno razumijevanje u Direkciji za razvoj grada putem koje smo u stvari i osigurali sredstva za pripremu nove ambulante. Adaptacija je u tijeku, zdravstvenim radnicima i pacijentima će biti na raspolaganju dvije ordinacije, prostorija za EKG, karto-teka, čajna kuhinja s dnevnim boravkom, garderoba i tri sanitarna čvora. Osim toga predviđena je i jedna prostorija za ljekarnu ili ukoliko se za to ne dobije suglasnost nadležnih tijela bit će ustupljena za stomatološku ordinaciju.

Završetak radova se očekuje u prvoj polovici ožujka, tako da možemo reći kako će građani uskoro imati novu i lijepu ambulantu na raspolaganju.

M. Horvat

jednice Gat Dragu Vukoviću, za dodatna pojašnjenja.

► Recite nam zbog čega će se zatvoriti ovaj objekt i kada se to može očekivati? Znete li možda od kada je bio u ovoj funkciji?

Najavljivanje zatvaranja tzv. »Drvene ambulante« nije novijeg datuma, naime, inspekcijски organi su do sada u nekoliko navrata namjeravali izdati rješenja o zatvaranju objekta u kojemu se nalazi ambulanta ali to do sada, na sreću oko 9.000 pacijenata koliko je zdravstvenih kartona u ambulanti, nije učinjeno.

Ovaj objekt je sagrađen 1965. godine a ambulanta je tu trebala biti »privremeno«, no kako vidimo, ona je ostala raditi punih četrdeset godina. Međutim, smatram da su u ambulantu nerado išli kako medicinski radnici tako i pacijenti kojima je potrebna medicinska usluga. Objekt o kome govori-

selo zabrinuo. Građani su dolazili u Mjesnu zajednicu s raznim pitanjima. Kružile su razne službene i neslužbene informacije od kojih je najneprijatnija bila ona koja je govorila o tome kako će pacijenti Drvene ambulante kod liječnika morati ići čak u Malu Bosnu.

► Kakva je sudbina ove građevine i kako će se nadalje odgovarati zdravstvenim potrebama mještana ove Mjesne zajednice?

Od lokalnih izbora 2003. godine, kada je sadašnje rukovodstvo počelo raditi, u velikoj dvorani Mjesne zajednice zatečeni su biljar stolovi i fliperi. Nakon iseljenja zakupca iz prostorija utvrđena je nužnost pravke poda i krova ove zgrade što je tijekom 2004. i 2005. godine i učinjeno.

Nakon nekoliko pokušaja da se osmisle programi s kojima bi se krenulo u Mjesnoj zajednici, utvrdili smo da za to nemamo

Zlatko Žužić, glavni urednik Zova Srijema, glasila Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata

Sloboda drugih je granica naše slobode

Potpisivanjem međudržavnog Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina i stiskom ruku premijera Ive Sanadera i Vojislava Koštunice, 15. studenoga 2004. godine, napravljen je veliki iskorak za nacionalne manjine obiju država, a samim tim i njenih naroda

Intervju vodio: Slavko Žebić

Srijem – široka i nepregledna ravnica, omeđena moćnim rijekama Dunavom i Savom, Bosutom i Vukom, kraj u kojemu zemlja natopljena znojem rađa zlato, a ljudska je istina u vječnoj potrazi za beskrajima slobode. Srijem – stoljeća našeg upornoga uspravnog trajanja u širokoj ravnici pod beskrajnim nebom, dok vjetar njiše zlatna žita i provlači se našim uspomenama u kojima bosonoga djeca, umotana u topla ljetna predvečerja, trče po prašnjavim šorovima i skrovitim sokacima naše mladosti. Srijem – beskrajne zelene površine čiju jednoličnost tu i tamo razbije vodotok rečenih rijeka, kanal ili usjek i gusto ušorena naselja iz kojih izviru čast i poštenje, ponos i hrabrost, koji su nas uvijek pratili u burnim razdobljima naše bogate i slavne prošlosti.

Ali, zavičaj nije samo zemljopisni pojam, njega čine ljudi koji su ostavili duboke, neizbrisive tragove, a brojni narodi i njihovi međusobni sukobi, uzajamna prožimanja i utjecaji, davali su pečat povijesnim razdobljima. Zavičaj je sve što se u njemu stoljećima začinje i stvara, to su ljudi opčinjeni ravnicom u zagrljaju zemlje i neba, naše srce i naša duša, naša povijest, baština, gospodarstvo, politika, jezik i kultura. Svaki se čovjek samo u rodnom kraju osjeća kao dijete u toplom krilu majke, a pripadati nekom narodu znači živjeti i promicati njegovu cjelokupnu ljudsku i domoljubnu baštinu i dijeliti sudbinu onih koji su hrabro koračali za vizijom vlastitog srca...

Tko to tako lijepo piše o mom rodnom Srijemu? Tko to njemu pjeva odu radosti? Tko se tako lijepo izražava o mojemu zavičaju? Prepoznavši tekst kolege, novinara Zlatka Žužića, Srijemca iz Hrtkovaca, koji je kao urednik knjige »Zemunci u slici i riječi« autora dr. Vlatka Rukavine napisao u njenom predgovoru stvorio se više nego dobar povod za razgovor s njim.

HR: Lijepo je vidjeti puno Srijemaca na jednom mjestu, mada, sjetimo se uvijek riječi biskupa Marina Srakića, na jednom skupu Srijemaca u Osijeku, kada je rekao: »Lijepo vas je vidjeti ovako okupljene, mada bih vas radije vidio u vašemu Srijemu...?«

Naravno! Upravo to zajedništvo Srijemaca je naša vrlina i naša snaga, jer je poznato da je čovjekov dom domovina, a domovina je dom u čovjekovu srcu, ma gdje on bio. I kao što sam u tom predgovoru napisao svaki se čovjek samo u rodnom kraju osjeća kao dijete u toplom krilu svoje majke. Svjesni činjenice kako su naša sadašnjost i budućnost neraskidivo isprepleteni s našom prošlošću, čuvanjem te naše prošlosti mi čuvamo i našu budućnost.

HR: Tko je ustvari Zlatko Žužić? Predstavite se našim čitateljima...

Srijemac sam, Hrtkovčan, rođen 1958. godine u Srijemskoj Mitrovici. Nakon osnovne škole otišao sam u Zagreb gdje i danas živim i radim. Oženjen sam i tata jedne prekrasne Tene. Cijeli je moj život, na ovaj ili onaj način, vezan uz novinarstvo i pisanu riječ. Još 1971. godine u hrtkovačkoj osnovnoj školi »Vladimir Nazor« pišem u školskom listu »Male novine«, a sa Stjepanom Nemetom i Nenadom Đukićem iz svoje generacije crtam i strip koji redovito izlazi u spomenutom školskom listu. Kasnih sedamdesetih i početkom osamdesetih godina su-

rađujem na Radio Srijemu, pišem u kulturnom listu mladih Hrvatske »Polet« i uređujem par omladinskih listova. Danas sam glavni urednik »Zova Srijema«, »Gomolave« i lista »Petar«.

HR: Vidio sam nekoliko Vaših tekstova u Zovu Srijema, glasilo naše krovne udruge u Zagrebu, a nedugo zatim već se potpisujete kao glavni urednik?

Kao što sam već rekao u prethodnom odgovoru dugi sam niz godina glavni urednik Gomolave, glasila Zavičajnog kluba Hrtkovčana istoimenog naziva, koji također djeluje u okviru Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Kada je bivša urednica Vesna Kljajić otišla raditi u elektronskim medijima (danas je urednica i voditeljica emisije Pečat vremena na Otvorenoj televiziji) postao sam i urednik Zova Srijema.

HR: Zov Srijema je glasilo Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, godina dvanaesta, sad će 50. broj. Dvanaestu godinu živi ovaj naš list, periodika koja izlazi s vremena na vrijeme, dobro ne baš tako, četiri puta godišnje, svakom našem Srijemcu vrlo draga novina. Kakvi su vaši dojmovi i vaša iskustva?

Svake novine, pa tako i naš »Zov Srijema«, uvijek mogu dati više i bolje. Kada u to ne bismo vjerovali, vjerojatno ovaj posao ne bi niti radili. Ovih dvanaest godina donijelo je mojim kolegama i meni, kao i našim prethodnicima, mnoštvo uspjeha, manje i više dobrih. Pokušali smo što bolje prenijeti ono što smo vidjeli, čuli, doživjeli, dati pravovaljane informacije i ponuditi analize i komentar. Nije uvijek bilo lako, pogotovo što nas stalno prati manjak novca, ali zadovoljstvo objavljenim tekstom i svakim novim »Zovom Srijema«, briše umor od utrke s vremenom i svih problema koji nam stoje na putu. Povratne informacije su uglavnom dobre i to nas i dalje drži da ustrajemo u ovom poslu i, naravno, budemo još bolji. Kažu da su novine dokumenti, konzerve vremena, da se mogu spremati i njima uvijek vraćati. Ove godine kada zaokružimo jubilarni 50. broj, svi ćemo malo stati i zaroniti u našu prošlost i razmisliti kako dalje.

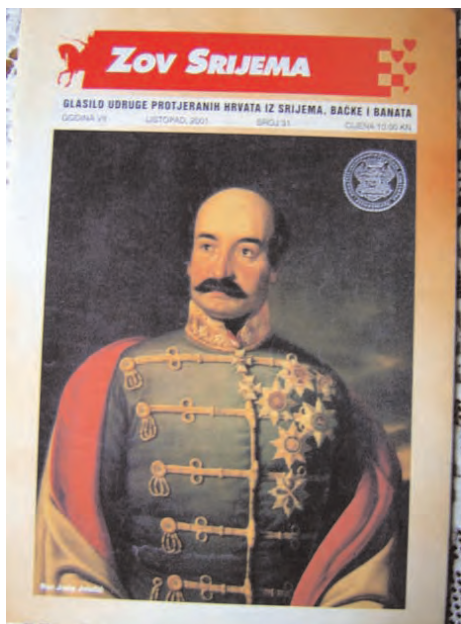
HR: I kao novinar i kao urednik svjedočili ste mnogim važnim trenucima. Koje biste izdvojili za čitatelje Hrvatske riječi?

Pa, bilo je dosta toga što ostaje trajno urezano u sjećanju. Ali kada me već pitate da se odlučim za jedan događaj, ipak bih izdvojio veličanstven koncert »Srijem Hrvatskoj« održan u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, 4. prosinca 2002. godine, u organizaciji Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata tijekom obilježavanja desetogodišnjice našeg masovnog egzodusa iz rodnog kraja. Nikada neću zaboraviti to grotlo emocija, koliko se te večeri radosti prosulo i suza zablistalo

lo u očima Srijemaca u prepunoj dvorani Vatroslava Lisinskog, mjestu zajedničkog susreta s našom kulturom i bogatom višestoljetnom tradicijom. U širokim prostorima srijemske duše te smo večeri probijali granice vremena, lomili okove sadašnjosti i ponovno se, s desetogodišnje distance, osvrnuli na naše duboke tragove, držeći visoko zastavu principa i slobode. U strahu od zaborava i potrebe za obranom sjećanja i prava na njega, a time i prava na vlastitu sudbinu i vlastiti izbor, iskoristili smo pravo na dostojanstven odnos prema sebi i puna srca, s porukama mira, pokazali snagu gledanja u prošlost, sadašnjost i budućnost.

HR: Naišao je ovaj list na zanimanje brojnih čitatelja, ali i Srijemaca vičnih peru, pa su se na njegovim stranicama ogledali mnogi Srijemci, da spomenem recimo pokojnoga Đuku, profesora Jurja Lončarevića iz Mitrovice i mnogi, mnogi drugi?

U pravu ste. Kada ste već spomenuli pokojnog profesora Lončarevića moram naglasiti da je upravo on, osim knjiga o Srijemu i brojnih tekstova o svom zavičaju, utemeljitelj i prvi urednik Zova Srijema. Ali, Zov Srijema je samo jedan mali kamenčić u kulturnom mozaiku Srijema i doista je velik broj onih, kao što ste i sami rekli, koji su svojim radovima kroz stoljeća našeg upornog i uspravnog trajanja

utkali sebe u Srijem i dali pečat njegovoj kulturi. Nažalost, oni su, kao i naš Srijem, danas nepravедno pali u zaborav, premda su bili previše časnici da bi zakopali glavu u pijesak dok je nasilje trijumfalno marširalo ovim prostorima, gužvujući našu povijest, naše korijene, naš srijemski duh. Dugo su Srijemci posrtali pod križem nabujale mržnje, ali i opstali u očuvanju vlastita identiteta, dostojanstva i demokratskih načela. Dok je erupcija mržnje prstala na sve strane, sva ta ljudska širina, kultura, to-

lerancija i suživot, ta jedinstvena riznica duhovnih vrijednosti koja teče srijemskim venama, izdržali su ispit vremena i moralno trijumfirali. Zahvaljujući i brojnim našim piscima sačuvali smo povijesnu memoriju Srijema, istinu iskristaliziranu kao povijesna neminovnost, krika koji će još dugo odjekivati obzorima panonske duše, široke i ranjene poput nepregledne srijemske ravnice.

HR: Nastojite prilozima »pokriti« sva naša mjesta u Srijemu, no neki se naprosto žale da ih nema u ovom našem glasilu. Prije nekako, zove ženina rođaka iz Morovića, koja je s obitelji danas u Bračevcima kod Đakova i grdi me. Samo pišeš o Gibarcu i Gibarčanima, daj malo spomeni i Morović, sjeti se da si oženjen iz Morovića?

Na moju veliku žalost, gospođa je djelo mično u pravu. Zov Srijema je utemeljen kao glasilo naše krovne udruge, Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, koja je organizirana od više ustrojenih oblika i to od devet zavičajnih klubova te devet ogranaka širom Hrvatske.

Zavičajne klubove su do sada osnovali Beščani, Gibarčani, Golubinčani, Hrtkovčani, Kukujevičani, Nikinčani, Petrova radinci, Slankamenci i Mitrovčani koji se redovito okupljaju i imaju brojne aktivnosti. Naravno da Zov Srijema prvenstveno prati njihov rad kao i rad ogranaka, ali pratimo, također, i sve aktivnosti ostalih Srijemaca, Bačvana i Banačana. Zbog već spomenutog kroničnog nedostatka financijskih sredstava cijela redakcija, uključujući i urednika, rade na volonterskim osnovama, a to nas znatno limitira u našim aktivnostima. Kada sam u uvodnom dijelu odgovora rekao da je gospođa djelomično u pravu, mislio sam na činjenicu kako stalno pozivamo čitatelje i sve ostale da nam pišu, što mnogi i čine. Odgovorno tvrdim da se nikada nije dogodilo da ne objavimo prilog naših čitatelja stoga i spomenuta gospođa, kao i ostali Morovićani, snose dio »krivice« što se o Moroviću (i ne samo o njemu) relativno malo piše.

HR: Kad je već riječ o zastupljenosti, onda se mora primijetiti da su zastupljene mnoge poznate i znamenite ličnosti i hrvatske i svjetske, pa je pisano o papi, često o Saboru, o kardinalu Kuhariću i kardinalu Bozaniću, o Vladi i aktualnim premijerima, o predsjedniku Mesiću i tomu slično?

Republika Hrvatska je nastala na svim vrijednostima suvremenog slobodnog svijeta, na odlučnosti i snazi hrvatskog naroda pokazanog u Domovinskom ratu, a demokracija, mir, tolerancija zaštita ljudskih i manjinskih prava, kao i vladavina prava temelji su na kojima se gradi i naša budućnost i trajna budućnost Hrvatske. Naša udruga, Udruga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata apsolutno podržava našu službenu politiku u borbi za mir i regionalnu stabilizaciju. Naša udruga i nije osnova-

na radi prijetnji, vrijeđanja i pozivanja na osvetu, jer u nama nema mržnje, iako bi se s obzirom na našu tragičnu sudbinu ta mržnja od nas mogla očekivati. Naša udruga ne postoji kako bi oživjela prošlost, jer je svaki obračun s prošlošću unaprijed osuđen na neuspjeh, ona želi biti svjetionik koji baca svjetlo nade, podršku svim onima koji to svjetlo od nas trebaju i očekuju, u trenutku kada naša domovina punim koracima ide prema budućnosti. Uzimajući sve to u obzir, naravno da su stranice našeg lista širom otvorene za sve ljude dobre volje koji svojim djelovanjem ostvaruju i naše ciljeve.

HR: I naslovnice su priča za sebe, otkud crpate ideje?

Trudimo se kroz naslovnice dočarati onima koji nikada nisu bili u Srijemu, a Srijemce podsjetiti, na život u Srijemu. Tako uglavnom dominiraju srijemski motivi: žitna polja, bostani, naše narodne nošnje, bunari, tipična srijemska mjesta, česme, najzaslužniji ljudi naše povijesti...

HR: A moramo priznati da ima i problema, prije svega materijalne prirode, pa tako ni zadnji broj u prošloj godini, onaj pred Božić 2005., nije izašao zbog nedostatka novca?

Već sam spomenuo problem financija jer su financijska sredstva svakako najteži problem naše udruge koji u znatnoj mjeri određuje i opseg naših aktivnosti. Ako Vam kažem podatak kako smo iz državnog proračuna Republike Hrvatske (jedini način financiranja svih udruga koje imaju neprofitabilni karakter) prošle godine dobili sramotnih 25 tisuća kuna (45 lipa po članu udruge), onda Vam je jasno s kakvim se nepremostivim problemom suočavamo. Jedan dio sredstava prikupimo donacijama naših poduzetnika, bez čije pomoći ne bi mogli djelovati, a i svi mi u udruzi radimo kao volonteri iz ljubavi prema našem Srijemu.

HR: Zavičaj? Neiscrpna tema, tako će barem biti dok je nas, hajde da kažemo matorih, jer tako smo divanili u Srijemu. Već naša djeca, iako rođena tamo, nemaju taj odnos prema Srijemu kao mi, a što tek da kažemo o djeci koju naša djeca rađaju ovdje i koji su već sad Osječani, Zagrepčani, Riječani, Splitski i slično?

Svakako da je asimilacija prisutna i da se ona ne može i ne treba sprječavati. Mi smo sada stanovnici novih sredina i u potpuno sti dijelimo njihovu sudbinu. Ali, to nikako ne znači da trebamo zaboraviti našu baštinu, našu tradiciju i kulturu koji su duša naše zajednice i kojom otvaramo i osvajamo nove prostore u kojima riječi izviru iz srca istine i gdje se očituje sve bogatstvo koje je djetinjstvo ostavilo u nama. Srijemski Hrvati su stvorili veoma značajna djela u povijesti hrvatske književnosti i dali svoj veliki doprinos, ne samo time što su pisali o Srijemu, njegovim ljepotama, njegovoj suvremenosti, ratnim nevoljama i ljudskim

sudbinama nego su također iznimno obogatili hrvatsku književnost i kulturu uopće. To je neporeciva hrvatska baština koja čak i u krhotinama ima veliku vrijednost. Na tu baštinu su ponosni svi Hrvati i ona pripada našoj suvremenosti, ali i budućim naraštajima. Nama Srijemcima to je dug hrvatskoj kulturnoj baštini koja nas obvezuje, to je dug domovima u kojima smo se rodili, zavičaju iz kojeg smo ponijeli najljepše uspomene, to je dug školama u kojima su nas odgajali i obveza svijetu kojem pripadamo i kojem pripada Hrvatska.

HR: Sudionik ste sudbonosnih i teških dana u Srijemu. Kako ste to osobno proživjeli, jer Hrtkovci tih dana nisu silazili s naslovnica vojvodanskih listova i časopisa, a jedan je haški uznik tih dana bio čest gost u Hrtkovcima, pa su neki od mještana bili skloni i promjeni naziva mjesta u Srbi-slavci?

Ja sam iz Hrtkovaca otišao 1973. godine, nakon osnovne škole, tako da nisam osobno sudjelovao u tim povijesnim događajima njihovih Hrtkovaca, kada se tektonskim pro-

pora i glasovi razuma u novonastalom ludilu bili su sve slabiji, a u manihejskom imaginariju nacionalne ideologije, postojanje zajedničke države postalo je kontraindicirano s vladavinom onih koji su, makar deklarativno, smirivali političke strasti. Rezultata svega toga je masovno iseljavanje nesrpskog stanovništva, tako da je tih godina iz Hrtkovaca iselilo oko 1.500 stanovnika od 2.000 stanovnika koliko je, po popisu iz 1991. godine, živjelo u Hrtkovcima, i to uglavnom Hrvata i Mađara. Kasnije se iseljavanje nastavilo i u drugim mjestima širom Srijema, a po Hrtkovcima koji su bili prvi, cijeli taj proces nazvan je »sindrom Hrtkovaca«.

HR: Nije se prezalo od zastrašivanja, progonstva pa i ubojstva, i tako je završio Hrtkovčan Milan Štefanac?

Tijelo Hrtkovčana Milana Štefana, u selu poznatijeg kao Piršić, rođenog 1949. godine, nađeno je 29. lipnja 1992. godine u ataru između Hrtkovaca i susjednog sela Nikinci. Iste noći je i hrtkovački župnik Nikola Kraljević morao bježati iz sela, jer su i njemu prijetili smrću. Tako je vlč. Kraljević nakon bijega iz Hrtkovaca ispričao doživljaj iz 1991. godine kada su mu u župni ured upala nepoznata šestorica prijeteci mu smrću i tražeći da za tjedan dana iseli iz Hrtkovaca »sve ustaše Hrvate i Mađare«. Kako se on usprotivio tome rekavši kako on na to nema prava, jer nije vlast a i živi s tim narodom, jedan od te šestorice izvadio je neki čudan, šiljasti nož, uhvatio ga za kosu i zabacio mu glavu unazad i stavio ga pod vrat. Govorio mu je da će mu pokazati kako u Hrvatskoj ustaše kolju nezaštićene Srbe i zaprijetio da će mu iskupati oči, posoliti ih i dati mu da ih pojede. Zatim mu je nož primakao nosu i pokazivao kako će ga odsjeći, a potom i uši.

Tri godine kasnije, 5. svibnja 1995. godine u hrtkovačku crkvu sv. Klementa provaljena su sakristijska vrata te je u sakristiji podmetnut požar. Tom prilikom izgorjela je unutrašnjost sakristije zajedno s inventarom, misnim ruhom, posuđem i liturgijskim knjigama. Učinjena je znatna šteta na crkvenim prozorima, oslikanim vitrajima, izgorio je brojilo sa osiguračima i električnim instalacijama. Zahvaljujući intervenciji vatrogasaca, na poziv župnika, požar je lokaliziran.

HR: Jesu li na udaru bili i drugi katolički svećenici?

Da. Već sam spomenuo hrtkovačkog župnika Nikolu Kraljevića, a kao ilustraciju spomenut ću samo još sudbine župnika Ivana Burika i Đure Čuraja.

Kada je JNA nakon tri dana bombardiranja ušla u Tovarnik, spaljene su mnoge kuće u kojima su živjeli Hrvati, neoštećene u bombardiranju. Zapaljen je i krov crkve, kao i sakristija i vjeronaučna dvorana. Hrvati su iz Tovarnika nakon bombardiranja uglavnom izbjegli na zapad, a neki su, na

mjenama i urušavanjem bivše države otvorila Pandorina kutija novog vrtloga smrti. Međutim, već je 9. studenoga 1989. godine, kada je pao i zadnji simbol hladnog ratovskog razdoblja, Berlinski zid, postalo jasno da je počelo veliko svjetsko preslagivanje političkih karata što je Hrvatskoj donijelo jačanje embrija pluralizma, a Srbiji »događanje naroda«, a sve to u trenucima dok se Jugoslavija opasno ljuljala. Aveti prošlosti euforično su klicali herojima mržnje koji su tek godinu ranije bili politički marginalci i svoje frustracije liječili politikom ulice. Miran život i politika zajedništva kao bazična civilizacijska stečevina, pa makar i uz kiseli jugoslaven-ski konsenzus, sudarala se ikonografijom mračne prošlosti, a političke strasti usijale se u nacionalističkom deliriju. Džepovi ot-

svoju nesreću, pošli na sjever do Iloka. Među posljednjim je s propusnicom srpskih vlasti i vojske JNA izašao iz Tovarnika župnik Ivan Burik, s kuharicom, jednim susjedom i tri časne sestre a udomio ih je sotski župnik *Pero Šokčević*, 25. rujna 1991. godine. Jedne srijede, nakon okupacije i zločina nad Tovarničanima, župnik se Burik vratio u svoju župu malo pokrpati krov na župnom uredu, ali nikada se više nije vratio u Sot. Nađen je 9. listopada u podrumu župnog ureda, ubijen.

Dva dana prije okupacije Tovarnika, u ponedjeljak 23. rujna 1991. godine, prepušten je u policijskoj stanici u Šidu šidski župnik Đuro Ćuraj. U crkvi i župnom uredu izvršena je premetačina, a opljačkan je i nađen novac i vrijedne stvari. Župnik Ćuraj je preko Petrovaradina prebačen u Suboticu gdje mu je pružena liječnička pomoć, a potom je preko Mađarske došao u Đakovo, odakle je upućen na liječenje i oporavak.

HR: **Bilo je i mnoštvo drugih primjera...**

Nažalost, povijest Srijema je i povijest mnogih ljudskih stradanja i tragedija, a zadnji je rat, taj strašni suputnik ljudske povijesti, pokazao jedno od svojih najgorih i najokrutnijih lica. Jedna od temeljnih vrijednosti većine zemalja koje čine zajednicu europskih i svjetskih naroda je demokracija i građansku jednakost, bez obzira na naciju, rasu vjeru, spol. Što se događa kada se te temeljne civilizacijske vrijednosti bace na lomaču ljudskog ludila, kada se pojave oni koji »ne čuju dobro« i koji »žele da nam kažu« uvjerali su se i stanovnici širom našeg Srijema.

Navest ću samo primjere Golubinaca i Kukujevac koje i Vi spominjete. U Golubicima je u ranim večernjim satima 7. veljače 1994. godine, baka *Kata Purić* gledala u svom domu na katu televizijski program. Kada je oko 20 sati sišla u prizemlje, ugledala je stravičan prizor. Njezina 28-godišnja kći, jedinica Marija, ležala je u lokvi krvi. Nedugo poslije Marijina sprovođa, kuća obitelji *Stipe* i *Kate Purić* više nije bila njihova. Drugi primjer je tragičan događaj u Kukujevcima, kada je jedne srpanjske noći 1993. godine ubijena tročlana obitelj *Oskomić-Tomić*: supružnici *Nikola* i *Agica* i njihova 80-godišnja teta *Marija Tomić*. Službeni podaci govore kako je iz Golubinaca iselilo oko 500 osoba, a u Kukujevcima je od 1.700 Hrvata ostalo samo njih četvero.

HR: **Sve je to rezultiralo masovnim odlaskom Hrvata iz Srijema, i cijeni se da je u tome vremenu protjerano 40-50 tisuća Hrvata. Kako je danas stanje u Srijemu, kada je naš puk u pitanju, imate li kakvih informacija?**

Prvo, svakako treba naglasiti činjenicu da je u svim državama, a pogotovo na ovim našim prostorima, nezahvalno i riskantno biti manjina, jer poučeni povijesnim isku-

stvom oni pušu i na hladno i posebno su oprezni u zaštiti svojih sloboda. Na mjestima gdje se stoljećima kulture sudaraju, kada svaka nova politička podjela karata nastavlja tendenciju nepovjerenja i međusobnih sukoba (najčešće rješavanih oružjem), upravo su manjine te koje amortiziraju takve događaje i svako se približavanje i udaljšavanje svoje zemlje s matičnom, prelama preko njihovih leđa. Gotovo je pravilo da su manjine lakmus svih ovih napetosti, jer svaka propala politika rado nalazi krivca u drugome, a kada progovori jezik mržnje i zapušu vjetrovi rata, manjine bivaju dežurni krivci.

I na ovim našim prostorima je trebalo, nažalost, više od desetljeća da politika »ovnova na brvnu« side s političke scene koju pamtim kao vrijeme »puno sastanaka – malo rezultata«, a nedugo zatim i kao vrijeme »malo sastanaka – puno krvi«. Za nas Srijemce, bilo je to vrijeme ugroženih, pogaženih, popljuvanih ljudskih prava,

tradicionalno osvajaju oko 5 posto glasova i nisu nikom prijatelja.

HR: **Hrtkovčani su, poput većine srijemskih Hrvata, danas rasuti diljem Hrvatske i diljem svijeta. Gdje Vas sve ima i na koji način održavate kontakte?**

Danas su Hrtkovci raseljeni širom svijeta, a po popisu koji je napravio naš Zavičajni klub, koji nije služben niti konačan, ima nas u 88 mjesta diljem republike Hrvatske i na dosta destinacija diljem svijeta. Kontakte održavamo posredstvom našeg zavičajnog kluba, i naravno, osobnim prijateljstvima i rodbinskim vezama.

HR: **Imate glasilo, imate Zavičajni klub, ima vas u Kuli kod Požege, mada vas više ima u Zagrebu i okolici, no Kula dođe nekako kao Hrtkovci u malom?**

Upravo tako. Premda nas puno ima u Zagrebu, Požegi, Slatini, Rijeci, stjecajem raznoraznih okolnosti u Kuli je najveća kon-

vrijeme beskrajno dugih neprospavanih noći kada je smrt stajala na našim kućnim pragovima.

Potpisivanjem međudržavnog Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina i stiskom ruku premijera *Ive Sanadera* i *Vojislava Koštunice*, 15. studenoga 2004. godine, napravljen je veliki iskorak za nacionalne manjine obiju država, a samim tim i njenih naroda, jer je granica naše slobode samo sloboda drugih, a ta sloboda uključuje prava i dostojanstvo onih koji su brojčano u manjini. Prema informacijama koje do nas stižu, danas se u Srijemu živi relativno normalno, ljudi su postali svjesni da se od velikih riječi ne živi nego isključivo od svoga rada. Naravno da ima ekscesa, da nacionalizam ponekad visoko podigne glavu, ali to su sve marginalne pojave koje će vremenom nestati, ili točnije svesti se na europski standard gdje desničari na izborima

centracija Hrtkovčana na jednom mjestu i to su sada, kako Vi kažete, Hrtkovci u malom. Tu gradimo i novu crkvu sv. Petra i tu se okupimo na Petrovo, kao nekada u Hrtkovcima

HR: **Odete li danas do Hrtkovca? Koliko je Hrvata još tamo ostalo, i kako je danas u Hrtkovcima?**

Otprilike jednom godišnje posjetim Hrtkovce u kojima, neslužbeno, danas ima oko 60-tak katolika, što znači da su samo jedan dio njih Hrvati. Kada sam prvi put nakon rata bio u Hrtkovcima ostao mi je urezan u sjećanju doživljen šok, kada sam prolazeći svojom ulicom, u kojoj je ostalo moje djetinjstvo i mladost, shvatio da nikog od ljudi ne poznajem, da su to neki drugi ljudi. Vjerujte, doista je tužna spoznaja biti stranac u vlastitom selu.

Treba li nam obrazovanje na hrvatskom jeziku?!

Ne smijemo propustiti povijesnu šansu

Ulaganje u obrazovanje i mladež je najbolje ulaganje, to pokazuju sve moćne države.

Za opstojnost jednoga naroda je veoma važan jezik, a činjenica je da se jezik najbolje čuva putem škola.

Naravno, osim škola mi želimo i radio, TV, tisak na hrvatskom jeziku, da bi se on odomatio u našem okružju i da bi postao sastavni dio nas. Narod koji izgubi jezik osuđen je prije ili poslije na odumiranje, a na koncu i izumiranje.

Piše: Dujo Runje

Godina 2002. je godina priznavanja Hrvata kao nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori. Nakon dugog niza godina i Hrvatima je pravno omogućeno da mogu ostvarivati određena prava glede obrazovanja, informiranja, uporabe jezika i kulture jer su Zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina Hrvati postali nacionalna manjina. Naravno, donošenjem Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina (2002. godine), kao i Ustavne povelje državne zajednice Srbije i Crne Gore (2003.), Povelje o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama (2003.) učinjen je veliki korak, očekivan obrat, značajan napredak, ali za pravi iskorak nisu dovoljni samo pozitivni propisi.

Državna Zajednica Srbija i Crna Gora ratificirala je koncem 2005. godine Europsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima iz 1992. godine, a kao pravni sljedbenik Savezne Republike Jugoslavije, koja je potpisnik Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, prihvatila je načela iz Okvirne konvencije. Europska povelja o zaštiti nacionalnih manjina je značajna jer se ratifikacijom izrijeком među deset manjinskih jezika navodi i hrvatski, a Okvirna konvencija iz 1995. godine svojim 12., 13. i 14. člankom obvezuje države potpisnice na poduzimanje mjera iz oblasti obrazovanja svojih nacionalnih manjina.

POROĐAJNE MUKE: U kojoj će mjeri sve ovo biti pretočeno u život ovisi prije svega o hrvatskoj zajednici. Nitko nam nikada nije nešto poklanjao na pladnju, kao nešto što je drugima suvišak. Dapače, za ostvarivanjem onoga što je propisano potrebni su veliki trud i energija jer na putu ima pregršt prepreka obavijenih sofisticiranim tehnikama i metodama. Opasnosti i zamke su brojne i realne. Ozračje nesigurnosti nije u potpunosti prevladano.

Odmah poslije donošenja Zakona o

zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina Forum hrvatskih institucija i udruga je podupro ideju Hrvatskog akademskog društva, da se započne s osnutkom škola na hrvatskom jeziku. Da bi se to moglo i ostvariti, donijeti su za kratko vrijeme, prije svega zahvaljujući prof. mr. Mariji Grasl, planovi za predmete: Hrvatski jezik od I. do VIII. razreda i Hrvatski jezik s ele-

Jesu li odjeli na hrvatskom jeziku uvod u Hrvatsku gimnaziju: OŠ »Ivan Milutinović« Subotica

mentima nacionalne kulture od I. do VIII. razreda osnovne škole. Prijedlog je prihvaćen od Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu i time dobio svu potrebnu suglasnost. Doista, za kratko vrijeme mali broj hrabrih i odvažnih, zajedno s učiteljima, u razgovoru s roditeljima o njihovim pravima i mogućnostima je urodio plodom, te se 54 učenika upisalo u hrvatske odjele školske 2002/2003. godine. To su sada učenici četvrtih razreda osnovnih škola u Općini Subotica.

Naravno, ovo uvođenje nastave hrvatskoga jezika pratile su porođajne muke, kao što su – pitanje udžbenika, doedukacije, nastavanog kadra i sl. Moramo istaknuti veliku ulogu i pomoć Republike Hrvatske u slanju učitelja za pomoć u implementaciji nastave na hrvatskom jeziku, kao i Grada Zagreba u osiguravanju udžbenika.

Danas u sva četiri razreda osnovne škole u pet osnovnih škola u Općini Subotica ima 146 učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

Od školske 2003/2004. godine započeli smo i uvođenje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture za učenike hrvatske nacionalnosti koji pohađaju nastavu na srpskom jeziku. Takav oblik nastave osim Općine Subotice izvodi se u Senti i Bačkom Monoštoru. Prve godine se prijavilo 72 učenika u osnovnim školama u spomenutim mjestima. Danas ima 362 učenika koji uče hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Od ove školske godine se u Gimnaziji »Svetožar Marković« u Subotici uči hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a nastavu izvodi prof. Miranda Glavaš Kul koju je također poslala Republika Hrvatska. Odmah na početku formiran je Aktiv hrvatskih učitelja koji se često sastajao u cilju što bolje sinkronizacije i koordinacije rada u školama. Kasnije se ugasio Aktiv, a da

za to nema opravdanog razloga.

Val oduševljenja, koji se našao kod skupina i pojedinaca, uskoro se počeo dijeliti u bezbroj prava i pravčića, tako da se ima osjećaj da se revolucionarni zanos raspao u sadržajnu plitkost i ograničenost. Obrazovna politika morala bi biti odlučnija, dosljednija i beskompromisnija, a ona je svakim danom postajala kolebljivija, nesigurnija i popustljivija. Mnoge dvojbe nismo rješavali. Zadovoljavali smo se govorancijama i slavljenjima kada je trebalo mnogo više volje od parada. Volio bih da je više rada, a manje priče i slavljenja. Više je nego bjelodano da nas je zahvatila letargija.

Informacije koje se puštaju u javnost su previše uopćene, konfuzne, neodređene, a više puta dapače i protuslovne. Kod mnogih se javio crv sumnje koji vodi ka katastrofičnosti. I pokraj toga mnoge instituci-

je i pojedinci, koji bi trebali i morali nešto činiti, rade normalno. A to, dakako ne možemo prihvatiti kao normalno. Svi, ama baš svi, moramo znati da ovaj put ne smijemo popustiti i propustiti povijesnu šansu. Ne smijemo ovaj put stati na pola puta, koliko god nas to stajalo.

ŠTO TREBA PODUZETI: Neodgovorno je i neozbiljno da se već sada ne zna u kojim će se školama u Općini Subotica izvoditi nastava na hrvatskom jeziku u petim razredima. Zašto? Jednostavno govoreći – to je pitanje hrvatske zajednice o kojemu se moraju zauzeti jasna stajališta, te ih razmotriti s mjerodavnim vlastima u Općini Subotica. Vjerojatno su potrebna i određena financijska sredstva za učionice, kabinete i sl. Nadalje, nedopustivo je da se već sada ne znaju potencijalni kandidati koji bi izvodili nastavu u višim razredima osnovnih škola. Odgovorno tvrdim da tih i takvih ima velik broj. Ne samo da ih ima, već ih ima i stručnih i kompetentnih da se upuste u koštac sa svim problemima glede obrazovanja. Do sada se mogla izvršiti i njihova edukacija u svezi sa znanjem hrvatskoga jezika, sadržaja predmeta i sl. Nije moguće da već do sada nismo mogli dobiti odgovarajuće udžbenike i priručnu literaturu koja je u Hrvatskoj dostupna?

Začudojuće je da se glede doedukacije učitelja ništa ne čini. Uz sve divljenje i poštovanje učitelja koji rade u hrvatskim odjelima, neophodno je znanje hrvatskog jezika. Ono se ne može steći samo putem tečajeva, seminara i sl. Svojedobno sam iznio put i način takve edukacije koju je prihvatilo i Hrvatsko nacionalno vijeće, ali i to osta mrtvo slovo na papiru. Prijedlog takve ideje je prihvatio i *mr. Josip Ivanović*, tada predsjednik HNV-a.

I sada mislim da boljšega puta nema do doedukacije koju bi vršili profesori visokih učiteljskih škola iz Hrvatske i da im se nakon polaganja odgovarajućih predmeta izdaju odgovarajuće nostrifikacije.

Da bi se poboljšao upis učenika u hrvatske odjele, neophodno je odmah početi s pripremama za Hrvatsku gimnaziju. Ona je nasušna potreba hrvatske zajednice da bi se osigurala vertikalna povezanost obrazovnog sustava. Sve relevantne manjinske zajednice u Vojvodini ih imaju i to su škole od posebnog interesa za Pokrajinu. Za

mene osobno je iznenađujuće da se Hrvatska gimnazija nije nalazila u epicentru svih razgovora dužnosnika hrvatske zajednice u Srbiji na svim razinama. Naravno, ta gimnazija mora biti dostupna svim Hrvatima u Srbiji. Da bi to bila, ona mora imati internat, kvalitetne profesore, odgovarajuće kabinete. Samo takva ona može biti privlačna za učenike. Ako manje nacionalne manjine od naše to imaju, zašto ne bismo i mi? Da bi se to i ostvarilo, potrebno je vrijeme. Samo ako se što prije formira tim za elaborat Hrvatske gimnazije, može se očekivati veći broj djece koji će upisati prvi razred. Svake godine u Hrvatsku se uputi oko 40 učenika na studije. Nadalje, treba imati u vidu da jezična barijera nije prepreka za studij u Srbiji, za razliku od drugih manjinskih jezika. To znači da je neosporno prihvatljiva Hrvatska gimnazija za sve učenike, bez obzira gdje će nastaviti svoj studij. To su činjenice koje nitko ne može pobiti.

Naravno, nemam ništa protiv školovanja nastavnika na hrvatskom jeziku, ali s tim ne treba po svaku cijenu žuriti. Hrvatska gimnazija i školovanje učitelja na hrvat-

steknu sve pretpostavke započeti s školovanjem učitelja, odgojitelja i sl.

ZAŠTO JE POTREBNO ŠKOLOVANJE NA HRVATSKOM JEZIKU: Odvjkada je škola bila velika i snažna poluga u povijesti svakoga naroda. *Franjo Rački* je još u 19. vijeku kazao: »Narod koji posvoji znanost, osigurao je budućnost, skinuo okove ropstva, oprostio se od gospodstva tuđeg, stupio u red svjetskih moćnika.« Ulaganje u obrazovanje i mladež je najbolje ulaganje, to pokazuju sve moćne države. Za opstojnost jednoga naroda je veoma važan jezik, a činjenica je da se jezik najbolje čuva putem škola. Naravno, osim škola mi želimo i radio, TV, tisak na hrvatskom jeziku, da bi se on odomatio u našem okružju i da bi postao sastavni dio nas. Narod koji izgubi jezik osuđen je prije ili poslije na odumiranje, a na koncu i izumiranje.

Najsnažnija i najtanjanija karika koja povezuje sve Hrvate kroz vremensku vertikalu povijesti i vodoravnu prostornu razinu jest jezik. Dakle, trajna veza među svim Hrvatima jest jezik. Zato su na naš jezik

vršili tijekom povijesti ogromni pritisak provoditelji germanizacije, talijanizacije, mađarizacije i srbizacije. Jezik je most koji povezuje ono što je stvarano u prošlosti s onim što se stvara danas kao jedinstven poklad hrvatske riječi. O značaju očuvanja jezika ne treba trošiti riječi. Davno je još *Fran Kurelac* napisao: »Po jeziku narodi vjekuju i gospoduju. Kako im ga otmeš, sluguju.« Srpski jezikoslovac *Radmilo Marojević* ide korak i dalje i kaže da se »izdajući jezik izdaje vlastita povijest i vlastita budućnost.« Ovim riječima nisu potrebiti komentari.

Istodobno obuzima me mješavina malodušja i zadovoljstva. Zadovoljstvo prije svega što se nakon niza godina i desetljeća ostvaruje obrazovanje na materinskom jeziku, a malodušja što se troši bezbroj energije na marginalne stvari a ne na stvari oko obrazovanja. I zato mi pisanje ovih redaka više pada kao pustoš i otužnost, a manje kao radost. Usprkos svemu nadam se da će i pokraj nagomilanih problema škole na hrvatskom jeziku biti predmet rasprave svih institucija hrvatske provenijencije. ■

»Po jeziku narodi vjekuju i gospoduju«:
OŠ »Matko Vuković« u Subotici

skom jeziku u Srbiji nisu usporedive stvari. Za razliku od Hrvatske gimnazije, gdje postoje i učenici i profesori, za školovanje učitelja neophodno je »stvoriti« profesore, pripremiti programe, osigurati udžbenike, osnažiti školovanje u osnovnim školama, kako bi ti učitelji mogli imati učenike koje će učiti na hrvatskom jeziku. Imamo li prava školovati buduće gubitnike? Mađari i Hrvati se tu niti mogu niti trebaju uspoređivati. To i treba imati u vidu. Dakle, stručno i kompetentno započeti razgovore s odgovarajućim institucijama i tek kada se

Strah od ptičje gripe u Bačkom Monoštoru

Uginuli labud na ispitivanju u Novom Sadu

Prema prvim informacijama, simptoma opasne bolesti nema, ali opreza mora biti

U kanalima i rukavcima Dunava oko Bačkog Monoštora, prema izjavama mještana koji su se obratili Mjesnoj zajednici u Bačkom Monoštoru, primijećena su četiri uginula labuda. Predstavnici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Uprave za veterinu izašli su na uviđaj 23. veljače i pronašli jednu uginulu pticu – u Velikom bačkom kanalu kod starog Češkog mosta i brane. Na toj je lokaciji također primijećeno još 12 labudova koji su slobodni, bez vidljivih simptoma bilo kakvog oboljenja.

Uklanjanje labuda izvršeno je uz standardne mjere sigurnosti u ovakvim situacijama. Uzorak je upakiran u plastični kontejner i poslan na ispitivanje Znanstvenom

institutu za veterinarstvo u Novom Sadu, kako bi se ispitalo eventualno prisustvo raznih virusa. Nakon ovog očevida, pronađen je još jedan uginuli labud u Dunavu koji prolazi tik pokraj sela i u kojemu postoji izravna veza između domaće živine i divljih labudova.

Prema preliminarnim informacijama iz Znanstvenog instituta, nalazi kod uginulih ptica su negativni, ali se uskoro očekuju definitivni rezultati. Do tada su stanovništvu preporučene mjere kojih se trebaju pridržavati, a također je podijeljen informativni materijal na kojem se nalaze kontakt telefoni nadležnih službi kojima se mogu prijaviti eventualni novi slučajevi.

Aleksandar Forgić

Spužvama na granici protiv virusa H5N1

Mjera zaštite ili nešto drugo?

Svjedoci smo da se posljednjih dana visoko patogen virus H5N1, poznatiji kao virus ptičje gripe, pojavio, točnije potvrđen je u određenom broju uginulih ptica diljem europskih država, gdje su pronađene mrtve ptice selice, uglavnom

labudovi i divlje patke. Virus je tako potvrđen u Mađarskoj, Njemačkoj, Francuskoj, Bugarskoj, Hrvatskoj, Italiji, BiH, Austriji... Rumunjskoj još od prije, ali gle čuda, u Srbiji od toliko uginulih ptica (u sretstvima informiranja se barata s cifrom od preko 40.000) niti jedna nije bila zaražena spomenutim virusom?! Ako je ovo točno, to je dobra vijest! Ipak, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, na čelu s aktualnom ministricom *Ivanom Dulić-Marković* poduzelo je »sve mjere« da se virus kojim slučajem ne bi prenio iz susjedstva! Na graničnim prijelazima su postavljene spužve, natopljene odgovarajućim sredstvom, a tu su i dužnosnici veterinarske službe koji će vam obvezno poprskati kotače na vozilu i time »sigurno spriječiti« prijenos virusa u Republiku Srbiju!?

Naravno, slično rade i druge zemlje, posebice u područjima gdje su uginule ptice i pronađene, ali s »malom« razlikom što se ova usluga pri ulasku u Republiku Srbiju naplaćuje! Tako su cijene sljedeće: za motocikl se naplaćuje 100 dinara, za osobna vozila i kombi 200 dinara, za kamione 500 dinara, a za velike teretne kamione i auto-

buse 800 dinara. Oslobođeni su plaćanja za ove usluge medicinska vozila, odnosno hitne službe, te vozila državnih organa. Zanimljivo je što je naglašeno da se i za vozila koja više puta za kratko vrijeme prelaze granicu, usluga naplaćuje za svaki prelazak! Primjera radi, ako netko krene osobnim vozilom iz Bačke Palanke u Šid (razdaljina je 28 kilometara) i vraća se za jedan sat nazad u Bačku Palanku, to će ga stajati 400 dinara (ne računamo gorivo). I to zato, što prolazi kroz desetak kilometara hrvatskog teritorija kod Iloka, koji se prođe za nekoliko minuta, obilaznicom kod Iloka! Zanimljivo je da je ovo već drugi put da se ovo dešava. Prvi put kad se virus pojavio u Hrvatskoj, prije nekoliko mjeseci, također je nekoliko dana bila na snazi ista uredba nadležnog ministarstva, ali je ubrzo ukinuta. Sada je ova uredba ponovno na snazi. Pitamo se na kraju, hoće li će ova odluka Ministarstva poljoprivrede uistinu pomoći da spriječi pojavu virusa u Srbiji, kada znamo da ptice lete i ne poznaju granice, posebice ptice selice, ili je nešto drugo u pitanju?

Igor Kušeta

Maškare u Beregu

U svojoj prošlosti Berežani su redovito u pokladno vrijeme organizirali Maškare, a sve je to trajalo do devedesetih godina prošlog stoljeća. Ove godine je ovaj običaj obnovljen, zahvaljujući Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Silvije Strahimir Kranjčević«, koje je u nedjelju 26. veljače organiziralo Dječji maskenbal u Domu kulture. Odaziv je bio odličan, iza šarenih maski se nisu krila samo djeca, već i oni stariji, a prisutne su posebno iznenadile »dvi bereške snaške«. Djeca su uz pomoć svojih roditelja bila veoma kreativna, pa su se na jednom mjestu našli: miševi, mačke, betmen, dobre vile, Al Capone, manekenke, glumice, crvenkape, medvjedi, klovnovi, teletabisi, vatrogasci, kauboji, gejši i drugi, tako da je žiri imao doista težak zadatak odlučiti kome dodijeliti prva tri mjesta. Maškare su morale pokazati i svoje plesno umijeće uz pratnju rock grupe »Drugi red«, a ocjenjivala se i duhovitost. I na kraju, maske su pale, a pobjedila je dobra vila, drugo mjesto je pripalo maloj crvenkapici, a treće jednoj modernoj gospodični. Zabava i ples su još potrajali uz sendviče, sokove i glazbu bereških rokera.

Zlatko Gorjanac

Somborci na maškarama u Mohaču

Velika manifestacija na otvorenom

MOHAČ – U mađarskom gradu Mohaču od 23. do 28. veljače održan je Busófesztivál, mohácsi busójárás uz sudjelovanje kulturno-umjetničkih društava iz Mađarske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore, Poljske i Hrvatske. Maškare su pet dana preuzele ključeve grada i gospodarile Mohačem.

U nedjelju 26. veljače na središnjem gradskom trgu nastupili su i članovi HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, s bunjevačkim igrama iz Sombora i okolice. Loše vrijeme, kiša i susnježica, nisu omeli manifestaciju i na otvorenoj bini sudjelovalo je oko 20.000 posjetitelja. Članovima HKUD »Vladimir Nazor« dodatna inspiracija za sudjelovanje na manifestaciji bilo je Veliko bunjevačko-šokačko prelo sa kojeg su izravno putovali u Mohač i dokazali veliku izdržljivost, ljubav i upornost. Plamen velike lomače na trgu simbolizirao je i obilježio pobjedu dobra nad zlom.

Zoran Čota

Tradicionalni pokladni bal u Santovu

U organizaciji Udruge šokačkih Hrvata iz Santova i ove godine je organiziran tradicionalni pokladni bal u Šokačkom muzeju. Bal je otvorio pučki pjesnik *Joza Blažev* tužnim stihovima posvećenim njegovoj nedavno preminuloj supruzi. Predsjednik ove udruge *Stipan Pančić* je pozdravio sve nazočne, a zatim je govorio o radu u prošloj godini i planovima za ovu godinu. Gospodin Pančić je izrazio žaljenje što ih je svake godine sve manje i što je veoma slab odaziv mladih, pa je 90 posto članova udruge u mirovini. Inače, svi koji se slažu sa Statutom udruge mogu biti njeni članovi, bez obzira na naciju i dob. Potom je služen specijalni paprikaš od njegovog mesa, koji je za ovu prigodu poklonio Stipan Pančić. Do kasnih večernjih sati, nazočne su zabavljali Bereški tamburaši iz susjednog sela.

Z. G.

U Vikarijatu srijemskom 25. veljače: maskenbal u Petrovaradinu

Obilježen »Debo četvrtak« u DSHV-u

Prijam uz tisuću fanaka

Kao i svake prethodne i ove je godine Demokratski savez Hrvata obilježio pučki običaj »debo četvrtak« domjenkom u svome Domu. Prijamu su nazočili brojni članovi, simpatizeri i prijatelji DSHV-a među njima generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš* sa suprugom, konzul *Tihomir Šilović*, gradonačelnik Subotice *Géza Kucsera* sa suprugom, dopredsjednica subotičke Skupštine *Edit Stevanović*, izvršni direktor Saveza vojvođanskih Mađara *Imre Kern* i brojne druge javne ličnosti i gospodarstvenici. Veliki broj gostiju podrazumijeva i veliki broj fanaka pa su od 27 kilograma brašna vrijedne ruke ispekile preko tisuću fanaka.

J. D.

Martin Bačić s uzvanicima

Generalni konzul RH Davor Vidiš sa suradnicima

Članovi i prijatelji DSHV-a

Ibolya Tumbas, Marijana Čović i Đorđe Čović

Iz kuta mladih: Marija Ihas

Glazbom se želim baviti cijeli život

*Po završenoj Muzičkoj školi u Subotici vratila se u Vajsku *
Motivaciju nalazi u ljubavi prema ljudima i u glazbi*

Razgovor vodila: Olga Perušić

U Vajskoj živi tri i pol do četiri tisuće stanovnika, u kojima je satkano šest nacionalnosti koje zajedno žive i surađuju. Upravo je to mjesto u kome živi naša sugovornica *Marija Ihas*. Ova mlada djevojka puna je želje za aktivizmom, te svojim drugačijim pogledima na život, želi promijeniti svoju okolinu i tako pronaći sebe u svom voljenom selu Vajskoj.

Po riječima Marije, samo aktivizmom mladi mogu pronaći prave vrijednosti u životu, te pobijediti nesigurnost koja je vema prisutna. Mladi redovito dolaze na nedjeljne svete mise, ali ipak, u događanja iz-

su mi kako moram puno vježbati, obzirom da nisam pohađala nižu Muzičku školu. Klasičnu glazbu ranije uopće nisam slušala, a sada je postala dio mene«, objašnjava Marija Ihas.

Po završenoj Muzičkoj školi, Marija se vratila u Vajsku, gdje je postojala potreba za nastavnicom glazbenog obrazovanja. Usporedo s radom u školi vodila je i pjevanje u crkvi. Na nagovor predsjednika HKUPD »Dukat« *Pavla Pejčića*, uključila se u rad Društva, gdje također predvodi pjevanje skupine od petnaestoro djece. U Muzičkoj školi učila je svirati tamburu, te se preko Hrvatske matice iseljenika

Prelo u Baču jako je porastao. Nekolicina mladih ostala je bez ulaznica«, objašnjava Marija.

Kako saznajemo igralo se cijelu večer uz glazbu tamburaša. Ispred HKUPD »Dukat« Marija je s prijateljima vodila prigodan program. Za sljedeću godinu u planu je da se prelo održava u većoj dvorani. U okviru Društva otpočeo je s radom dramski odjel te ističe kako se nada da će se za Uskrs prikazati prva predstava.

RADIO: Marija kaže kako onedavno oformljeni jednosatni program na hrvatskom jeziku koji se emitira na Radio Baču, funkcionira dobro, uz napomenu da bi uvjeti rada mogli biti bolji. Kako kaže, za pripremu programa koristi se prostorija u domu predsjednika HKUPD »Dukat«.

»Slušatelji nas redovito kontaktiraju, te znamo da su zadovoljni. Program na radiju sluša se u Baču, Vajskoj, Bođanima, Plavni, te u ostalim okolnim selima. Ponekad nam se jave i slušatelji iz Vukovara. Na satima u školi djeca mi često kažu kako su slušali program, čak zapamte i neke detalje iz njega, primjerice iz povijesti. Kao urednica glazbe, uglavnom odabiram pjesme tamburaša. Imamo na raspolaganju samo sat vremena, te nas četvero uređujemo po vijesni i kulturni dio, kao stalni program, a uoči nekog zanimljivog događaja napravimo intervju. Moje slobodno vrijeme je moj posao«, objašnjava Marija.

PROVOD U VAJSKOJ: U Vajskoj rade tri caffea, od kojih je jedan disko. Tu izlaze mladi od sedmog razreda osnovne škole do četvoga srednje. Starija omladina ne želi izlaziti na ta mjesta, već joj preostaje otići do Bača, Bačke Palanke ili Odžaka. »Mladi očekuju nova događanja, ali kada se nešto započne vrlo su rezervirani, tek poslije, kad to zaživi, odlučuju se priključiti. To predstavlja problem, jer ima malo mladeži, te ako se odmah ne uključe u prve inicijative, teško da neka ideja može ozbiljnije zaživjeti«, priča naša sugovornica.

»Ukoliko mi se ukaže prilika željela bih upisati neki fakultet ili višu školu, kako bi se doškolovala. Voljela bih i nadalje raditi i na području glazbe. Cilj mi je napraviti nešto u Vajskoj, ali sam svjesna kako to ne može ići bez žrtve i truda«, objašnjava Marija.

van toga teško se uključuju. Naša sugovornica smatra kako je to prije svega nedostatak jake vjere. Marija motivira ljude, dok svoju motivaciju nalazi u ljubavi prema ljudima i u glazbi.

IZBOR ZANIMANJA: Odluka da se bavi glazbom povezana je s njenom željom da upozna život u vjeri. Imala je prigodu, kako kaže, poslije završene osnovne obrazbe, otići živjeti u samostan.

»U Suboticu sam došla s velikim planovima. Živjela sam u samostanu četiri godine, ali se nisam zavjetovala, već sam samo okušala taj život. Željela sam vidjeti hoću li se pronaći u tome. Nisam se uspjela upisati u Gimnaziju, te sam zakucala na vrata Muzičke škole. Pred prijamni ispit išla sam na pripreme preko ljeta. Imala sam sluha, no nisam znala ništa odsvirati. Uspjela sam se upisati u srednju Muzičku školu. Rekli

pridružila školi sviranja koja organizira tečajeve dva puta godišnje. Do sada je na tečajevima sudjelovala već četiri puta, te je pokrenula skupinu koja svira na pet instrumenata, koliko ih Društvo u kome radi posjeduje.

AKTIVNOSTI MLADIH: Jedan dio mladih aktivan je u HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani.

»Mladež vidam samo u crkvi na nedjeljnim svetim misama i u kulturno umjetničkom društvu na probama. Mladi se danas ne mogu pohvaliti svojom aktivnošću. U prilog tomu idu svakako i uvjeti, jer nemamo prostorije za vježbanje. Župnik nam je dozvolio da vježbamo u jednoj dvorani bez grijanja. Teško je istrajati zimi«, rekla je naša sugovornica.

Kako ističe, na manifestaciji prela u Baču okupilo se puno mladih. »Interes za

KAD MLADI LJUBE STARIJE

Da su u trendu Hrvatice vole uvijek javno dokazivati, pa tako ni našem, inače tradicionalistički i (još) patrijarhalnom društvu, nisu strane veze između starijih žena i mlađih muškaraca. U posljednje vrijeme svjedoci smo brojnih veza u kojima su glavni sudionici iskusnije žene i mladi muškarci.

Severina i Mato Čuljak se odnedavno pojavljuju zajedno i u javnosti. Nina Badrić također ljubi mlađeg muškarca, poduzetnika Bernarda Krasnića. Otkad

su u vezi pjevačica blista, a u posljednje vrijeme sve češće priča o braku i djeci. Ksenija Marinković i Kristijan Ugrina se rastaju zbog mnogo mlađe djevojke. Bivša glavna urednica HRT-a Jasna Ulađa sreću je pronašla uz znatno mlađeg muškarca Domagoja Bu-rića. Ela Svalina i Siniša Svilan svojevrsni su javni pioniri

ovakvih veza. Ljubav se raspala nakon gotovo dva desetljeća. Njihov prekid po medijima se povlačio mjesecima. Večernji list, 25. veljače

ISTRAŽIVANJE MAKROBIOTIKE

Kao sportašica ne smijem iz prehrane izbaciti meso. Istina je da sam dijelom prihvatila makrobiotički način prehrane, i time sam vrlo zadovoljna. Još istražujem makrobio-

tiku, no već se osjećam odlično. Napokon sam vratila i svoju staru liniju, pa ponovno imam 68 kilograma, što je u sportskom smislu idealno za moju visinu od 1,93 m. Usto, opet mogu ući u bilo koji komad odjeće. Srećom, nisam se morala potpuno odreći svoje omiljene slastice – čokolade, iako makrobiotička kuhinja u zamjenu nudi čokoladu od rogača koja je vrlo ukusna. Blanka Vlašić, sportašica, Gloria, 24. veljače

PREKINUTI SNOVI

Sjećam se kad je 1992. u Sarajevo stiglo nekoliko autobusa punih žena iz istočne Bosne. Neke od njih bile su smještene u moju osnovnu školu. Tada sam upoznala dvije sestre od 14 i 16 godina, koje su danima bile silovane u Ro-

gatici. Meni je bilo 17 godina. Rat je tek počinjao i ja sam, naivno, bila sretna jer nisam morala ići pisati kontrolni iz matematike. Ono što me tada jedino zanimalo, bili su frajeri, seks, odnosno više pričanje i maštanje o seksu kao vrhuncu ljubavi. Kad sam saznala što se dogodilo tim djevojkama, prvi sam put osjetila užasan strah. Živjela sam 100 metara zračne udaljenosti od Grbavice, sarajevskog naselja u kojem su žene masovno silovane u logoru. Stalno sam mislila da će četnici ući u grad i da će se to dogoditi i meni. **Jasmila Žbalić**, redateljica »Grbavice«, filma koji je na ovogodišnjem Berlinalu osvojio Zlatnog medvjeda za najbolji film, Gloria, 24. veljače

NITI NE ZASLUŽUJU BOLJE

Oni koje je (Stjepan) Mešić nazvao »seronjama« i ne zaslužuju pristojnije ponašanje, jer se radi o akterima koji djeluju izvan ustavnog luka. O takvima se ni ne treba upotrebljavati političke skrupule koje proizlaze iz načela političke korektnosti. Jednostavno, politička tolerancija se ne može primjenjivati na one koji u političkom prostoru promiču netolerantnost. **Davor Gje-nero**, politički analitičar, Jutarnji.hr, 25. veljače

NAJMLAĐA GRADONAČELNICA

Najmlađoj gradonačelnici (u Hrvatskoj), Josipi Rimac, svega je 26 godina, a u politici je od srednje škole. Osim što je najmlađa po godinama, među mlađima je i po gradonačelničkom stažu.

»Moje vatreno krštenje bilo je na desetu obljetnicu Oluje, kad sam ugostila cijeli državni i politički vrh, diplomate, brojne goste«, kazuje nam Josipa. »Puno češće no ranije srećem osmijehe. Koliko su iskreni nije mi važno, važno mi je da je moj osmijeh njima pravi«, vesela je mlada gradonačelnica.

Njezin je grad jedan od najmlađih u zemlji, prosjek godina je 37. Mjesečno im se, kaže, rodi jedan razred djece. Večernji list, 25. veljače

SAM U KINU

Uponedjeljak sam u Akademiji 28, beogradskom kinu, htio odgledati film Minhen od pola osam navečer. Bio sam jedini posjetitelj. Ljubazna blagajnica ponudila je pregovarati s operaterom da za mene jednog, u velikoj dvorani prijestolničkog kina, pusti Spielbergov

hit nominiran za pet Oskara. Odbio sam ponudu. Sam u velikoj dvorani, to je nešto kao Mladić u bijegu. **Dragoljub Žarković**, urednik, Vreme, 23. veljače

TKO DRUKČIJE KAŽE, KLEVEĆE I LAŽE

Sve je ovo još svježije, Zlatni medvjed tek što je dodijeljen, pa će Spravi odjeci & reagovanja sa ovih strana možda tek uslijediti (premda je iz nekih novinskih izvješća iz Berlina već probijala stanovita loše potiskivana mrzovolja...), i daj bože da se pokaže da pušemo na hladno i da nikakve veće »antiprotivne« kampanje neće biti. Ipak, mora se registrirati da je vazda budni Qurir (od 20.2.2006., naslov: »Pas laje, vjetar nosi«!) već bacio prvi zamašnji farisejski kamen na Grješnicu, uz prijateljsku pomoć nekoliko dežurnih (sup) kulturnjačkih opstrukanata; a to već bezbeli podsjeća na uvodne činove nekih prethodnih kampanja protiv etnički ili svjetonazorno nepoćudnih. Mislim li na

Jasmilu? Ne, naravno, osim kolaateralno; mislim prije svega na Mirjanu Karanović. »Njihovima« se i može oprostiti, ali »našima« ne. U Quriru i drugdje javilo se već nekoliko karakteristično ljudožderski umilnih patriotskih glasića da zamjere velikoj glumici zato što je – iako Beograđanka i Srпкиnja, ej! – prihvatila da – iju, zamislite moja susjeda – igra Muslimanku, žrtvu srpskog ratnog silovanja. Čime je, jelte, postala dio propagandne mašinerije Onih Tamo, koji odavno tvrde kako su bošnjačke žene u nekim dijelovima Bosne bile sustavno silovane, a mi odnekud Znamo da to nije tako, i točka. Tko drukčije kaže, kleveće i laže... Pri tome, razumije se, nitko u Beogradu još nije vidio narečeni film, ali svi o njemu – i o ulozi Mirjane Karanović – već uveliko Imaju Mišljenje; **Teofil Pančić**, kolumnist, Vreme, 23. veljače

SAMO DEKLARATIVNO, NE I SUŠTINSKI

Po Zakonu o radiodifuziji pokrajinski javni radiodifuzni servis mora pripremati sadržaje koji zadovoljavaju potrebe svih slušatelja i gledatelja. Dakle, ne samo informativni program, nego i emisije kulturnog, obrazovnog, vjerskog, znanstvenog, zabavnog, sportskog i drugih sadržaja kojima se osigurava ostvarivanje prava građana u oblasti radiodifuzije. Ukoliko se to ne učini, sve će i nadalje ostati na deklarativnom ispunjavanju zakonskih propisa: program će formalno postojati, emitirati se na žličicu, ali svoju osnovnu ulogu neće moći ispuniti. **Ana Tomanova-Makanova**, predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća u SiCG, Dnevnik, 27. veljače

DAT ILI NE DAT

Dok si cura uputno je ne dat odma. To jest ne dat kad ti dođe, jel. Nego poslin. E, to poslin me tare. Kad je tačno, to poslin? Jer ako daš prije toga poslin, ispaneš šupjača. A opet, ako previše odužiš, to poslin ti nikad i ne svane. Čovik prigori i nađe neku manje kripotinu. A nema toga šta muški nisu kadri izvest samo da daš, ruke in se pozlatile.

S tim da svaka prisebna ženska zna da nesmi dat. Makar crkla. Uputno je daklen, ako se misliš udat, činit fintu da neš dat. A i ono malo, simbolično, šta mu daš, triba izgledat ka priko voje. A ka da je to laiko. Pravit se da ne guštaš, dok nesrića vrluda bespućima tvoje anatomije, a svi hormoni iznutra viću – Tooooo, majstore! I onda, kad se udaš i kad misliš – fala ti Bože sad mogu dat kad mi se da, a to je puno češće nego šta bi oni tili znat – e, onda se NJIMA više ne da. Jerbo su muški ka lovci, a koji lovac voli da mu se lovina itne prid njega i viče – pucaj! Prvo oni radu sve da daš, s nadon da neš dat, da bi potom ti tila dat, a oni neće uzet, baš zato šta očeš dat?!? Adio lo-giko! Odustajem. **Marčelina**, Slobodna Dalmacija, 26. veljače

NOVI DRES VATRENIH

Nakon svjetske premijere na berlinskom Olimpijskom stadionu novi dres hrvatske nogometne reprezentacije predstavljen je i u Zagrebu. Hrvatski nogometni savez i američki proizvođač sportske opreme Nike, organizirali su u sklopu Sajma sporta i nautike na Zagrebačkom veleljajmu, predstavljanje sportske opreme u kojoj će hrvatska vrsta nastupiti na World Cupu. Večernji list, 25. veljače

Dodijeljene nagrade i posebna priznanja »Dr. Ferenc Bodrogyvári« za 2005. godinu

Fanfare u čast zapaženih ostvarenja

Za zapažena ostvarenja u oblasti kulture u prošloj godini nagrađeni su Valeria Dévavári Beszédes, Csaba Paskó i Stevan Mačković, dok su posebna priznanja dobili Árpád Bakos, Katarina Čeliković, Vojislav Sekelj i skupina Iskon

Utorak 28. veljače, u Velikoj vijećnici Gradske kuće svečano su po 26. puta uručene nagrade i posebna priznanja »Dr. Ferenc Bodrogyvári«, koja se stvaraocima iz Subotice dodjeljuju za zapažena ostvarenja u oblasti kulture u protekloj godini.

Podsjetimo, nagrade i priznanja nose ime filozofa i stvaraoca koji je, kako je ovom prigodom istaknuto, prkosno stvarao nezaboravna djela u vremenu u kojem je živio, a dodjeljuje ih Predsjedništvo Kulturno-prosvjetne zajednice općine Subotica, na prijedlog istaknutih kulturnih stvaraoca koji su tijekom godine pratili zbivanja u svim segmentima kulture.

POZDRAVNA RIJEČ: Na početku svečanosti okupljene je pozdravila članica Općinskog vijeća zadužena za oblast obrazovanja *Edit Molnár Pintér* koja je ocjenjujući ovogodišnje nagrade, istaknula kako djela nagrađenih uspijevaju pomoći da saznamo više iz književnosti, povijesti i zavičajne kulture grada.

Nazočnima se obratila i predsjednica komisije za dodjelu nagrada i priznanja »Dr. Ferenc Bodrogyvári« *Valleria Pribila Ágoston*, koja je među ostalim naglasila kako

Dobitnici nagrada i posebnih priznanja »Dr. Ferenc Bodrogyvári« za 2005. godinu

Stevan Mačković, ravnatelj Povijesnog arhiva u Subotici Temelj za daljnja istraživanja

Kako među ostalim stoji u obrazloženju nagrade, »Industrija i industrijalci Subotice (1918-1941)« je »knjiga koja iznosi veliki broj podataka arhivske građe (...) te »upoznavanje i razumijevanje njenih sadržaja predstavlja temelje za daljnja i dublja istraživanja, odnosno povijesne sinteze«.

Njezin autor Stevan Mačković je zahvaljujući se na dodijeljenoj nagradi naglasio sljedeće: »U sadašnje vrijeme kada se obnavljaju odnosi privatnog vlasništva, kad opet izrasta klasa industrijalaca u Subotici, mislim da je zanimljivo podsjetiti se da to nije nešto novo, već da su korijeni ove delatnosti postavljeni još u 19. stoljeću«.

nagrade ukazuju na to da se na mnoštvo načina mogu sastavljati komadići stakla kaleidoskopa, koji će, kako je dodala, »ostati u uspomeni i predočavati nove načine i novu senzibilnost gledanja na svijet«.

NAGRADE: Ispraćeni zvucima fanfara, nagrade »Dr. Ferenc Bodrogyvári« primili su etnologinja *Vallériji Dévavári Beszédes*, dirigent i Regens chori subotičke bazilike *Csabi Paskó* te povjesničar *Stevan Mačković*.

Valérii Dévavári Beszédes nagrada je dodijeljena za zbirku narodnih bajki »Na krilima čvorka«, Csaba Paskó za organiziranje koncerta u Katedrali Svete Terezije Avilske, koji je održan 2. listopada prošle godine, dok je *Stevan Mačković* nagrađen za knjigu »Industrija i industrijalci Subotice (1918-1941)«.

POSEBNA PRIZNANJA: Kao što je to bio slučaj prošle, i ove godine dodijeljena su četiri posebna priznanja, koja su dobili: *Árpád Bakos* za glazbu u dva kazališna

ostvarenja – koreobajku »Siromašni čizmar i kralj vjetra« Dječjeg kazališta i predstavu »Sulamit« Narodnog kazališta, *Katarina Čeliković* za organizaciju »IV. dana Balinta Vujkova«, *Vojislav Sekelj* za zbirku pjesama »U izmučenim riječima« i skupina Iskon za seriju uspješnih koncerata.

Nagrade su kao i uobičajeno dodijeljene u vidu povelja, koje je za ovogodišnje dobitnike osmislila akademska slikarica *Ksenija Kovačević* te plaketa za čije je likovno rješenje bio zadužen *Imre Safrány*. Povelje

i plakete dobitnicima su uručili predsjednik Kulturno-prosvetne zajednice *Đuro Molnar* i predsjednica komisije *Valleria Pribila Agoston*.

Komisiju za dodjelu nagrada i priznanja, osim spomenute predsjednice, činili su slikar *Đuro Maravić*, profesorica Muzičke škole *Maria Székely*, povjesničarka umjetnosti *Olga Kovačev Ninkov*, docentica na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu dr. *Éva Hózsá*, odvjetnik dr. *Slaven Bačić* i novinar »Subotičkih novina« *Zlatko Romić*.

D. Bašić Palković

Vojislav Sekelj, književnik

Podvlačenje crte

Kako se između ostalog navodi u obračunu nagrade, »... zbirka poezije Vojislava Sekelja 'U izmučenim riječima', objavljena prošle godine u izdanju 'Hrvatske riječi', mogla bi se promatrati i kao autorov obračun sa sobom. Dokle su se god čitatelji, pa i pokoji kritičar, divili Sekeljevoj ranijoj umjetnosti bavljenja drugim, dotle je trenutak spoznaje da kraj jedne životne epohe ujedno označava i podvlačenje crte u biti egzistencije kod istih proizveo tek muk«.

»Svaka nagrada je obvezujuća za daljnji rad. U biti sam shvatio vrlo kasno, da živjeti i umjetnošću se baviti, jedno s drugim ne ide. Osim, ako ti bačo nije grof ili baron«, izjavio je za naš list Sekelj nakon svečanosti dodjele nagrada.

Katarina Čeliković, knjižničarka i ravnateljica Hrvatske čitaonice

Manifestacija od velikog značaja

»Dani Balinta Vujkova su od velikog značaja, kako za hrvatsku zajednicu, bunjevačku i šokačku, tako i za grad Suboticu i Vojvodinu u cjelini«, zaključne su riječi obračuna posebne nagrade koja je dodijeljena Katarini Čeliković.

»Iako je knjiga osnovno sredstvo u mom poslu, ona nikada ne bi imala smisla ukoliko ne bi bila usmjerena prema onima koji dolaze, a to su djeca«, istaknula je dobitnica prigodom primitka nagrade.

U Subotici održan Bal gradonačelnika

Prihod odlazi za stipendije

Jubilarni, deseti Bal gradonačelnika održao se u subotu 25. veljače u restoranu »Népkör«. Počasni gosti bili su generalni konzuli Republike Hrvatske i Republike Mađarske *Davor Vidiš* i *Imre Varga* sa suprugama. Od 220 uzvanika njih 175 je platilo ulaznice, od čega je prikupljeno 4000 eura, koji su namijenjeni stipendiranju učenika.

N. S.

Pokladne Maškare u Golubincima

Kineski zmaj nadvisio maškare

*Maskenbal 2006. vraća stari zmaj * Buđenje pokladnih običaja *
Svake godine sve više maskiranih * Blistav nastup tamburaša Ilije Žarkovića*

Doživljaj za djecu, ali i za odrasle

U organizaciji HKPD »Tomislav« iz Golubina u nedjelju, 26. veljače, održan je tradicionalni pokladne Maškare. Ova pokladna manifestacija priređena je u holi O. Š. »23. listopad«, a po procjenama domaćina, bilo je nazočno preko 350 gledatelja.

Prije ratnih devedesetih, Maškare u Golubincima, bio je pravi karneval. Srijemci, srčani kakvi jesu, što su radili, radili su muški, pa su tako i svoj maskenbal digli na visoku razinu. U pokladne dane Golubinci nisu radili, pjevalo se i plesalo na ulicama, u kavanama, u Domu kulture, pjevali su i plesali cijeli Golubinci u stilu: »mi, pa Brazilci«. Bilo je pitanje prestiža

doći u Golubince i sudjelovati u fešti.

OBNOVA MASKENBALA: Ratne godine u državi koja nije bila u ratu, nisu pošteđjele ni ovaj lijepi običaj. Srijemom su zavladao teror i strah, iseljavalo se u velikom broju. O lijepim običajima nije se stiglo niti razmišljati, čuvala se glava na ramenu, kako kod onih koji su odlazili, tako i kod manjine koja je ostala. Godine su prolazile, ozračje se polagano mijenjalo. Hrvati, svikli na status državotvornog naroda, potom na ustavni vakuum u kojemu ih nije bilo, buđenjem demokracije, preko noći postaju nacionalna manjina. Tijekom 2002. godine, u Srijemu se osnivaju kulturno-prosvjetna društva Hrvata, pa tako

među njima i HKPD »Tomislav« u Golubincima. Jaka folklorna skupina, tamburaški orkestar za kojega je dovoljno reći da mu je na čelu pučki pjesnik, glazbenik, a prije svega boem, Ilija Žarković, tvorili su krila na kojima je »Tomislav« brzo uzletio.

No, Srijemci onakvi kakovi jesu, sve to ne bi računali da se nije krenulo putem obnove legendarnog golubinačkog Maskenbala. Skromno, pa malo raskošnije, pa još raskošnije, a ove godine, sudeći po broju nazočnih gledatelja i zavanica, u novom uzletu povrata staroga sjaja.

MASTOVITE KREACIJE: Po danu su zvonile tambure na ulicama Golubina, po tradiciji su se obilazile obitelji prijatelja, po kavanama se opet pjevalo, pilo i plesalo. U večernjim satima smo stekli dojam da su cijeli Golubinci došli u školu javno ocijeniti maškare. Priredbu su otvorili tamburaši pjesmom »Maškare«, nakon

Na Maškarama je bio i jedan snješko

koje je novi predsjednik »Tomislava« Igor Gašparović toplo pozdravio uzvanike i publiku, te »Maskenbal 2006.« proglasio otvorenim. Slijedeća tamburaška numera, »Moj kičeni Srijem«, izazvala je veliki pljesak koji više nije ni prestajao do konca priredbe. Maskirani su, kako mališani tako i odrasli, defilirali ispred publike i prosudbene komisije. Krinke su nas provele kroz svijet povijesti, bajki, crtača i mašte, pa smo vidjeli uspješne kreacije, od Kleopatre, pa do kineskog zmaja i robotice. U nekoliko navrata publiku su zabavili glumac Milenko Pavlov, koji je svojim šalama izazvao salve smijeha, najpoznatiji golubinački sopran Mirjana Cekić i tamburaši Ilije Žarkovića.

Na koncu – najteža zadaća za prosudbenu komisiju, sudeći po pljesku, uspješno je apsolvirana. Za najbolje krinke proglašeni

su: Kineski zmaj, Jugo 45, Robotica, Čarobna vaza, te Kleopatra i sin, a svi ostali dobili su utješne nagrade. Kroz program su nas opušteno, ali sigurno vodili *Anita Kovačević* i *Damir Čačić*. U ponedjeljak i utorak veselje i obilasci prijatelja, uz slasan zalogaj i dobru kapljicu nastavljeni su, a od srijede će Korizma, pa kao dobri vjernici Golubinačani će i nju u cjelosti ispoštovati.

USPJELA MANIFESTACIJA: »Moram reći da su članovi 'Tomislava' spremili jako lijep prikaz običaja, a oduševila me je ova masovnost. Drago mi je da imamo toliko subjekata kulture u našoj nacionalnoj zajednici u Srijemu. Mislim da je ova manifestacija pokazala kulturno-prosvjetnu razinu koja je izazvala oduševljenje kod publike, nazočne priredbi u znatno većem broju nego prijašnjih godina. Raduje me i da su tu i naši prijatelji iz Subotice, Sonte i svih naših srijemačkih udruga. To mi vraća vjeru i nadu da naš jezik i običaji na ovim prostorima neće izumrijeti, bez obzira na sve proživljeno«, rekao je pomoćni biskup đakovačko-srijemski, *msgr. Đuro Gašparović*.

»Prezadovoljan sam uspjehom naše manifestacije. Ovoliki broj nazočnih govori mi da naš puk ne želi zaboraviti lijepe stare običaje, ne želi zaboraviti svoje korijene. Mislim da se, nakon svega što nam se dešavalo, život vraća u svoju normalu, te da su u punom zamahu sve hrvatske udruge u Srijemu i Podunavlju, na prostorima gdje se izdešavalo puno zla u devedesetim godinama prošlog stoljeća«, rekao je predsjednik »Tomislava« *Igor Gašparović*.

Uzvanici na Maskenbalu bili su predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, dopredsjednik HNV-a za Srijem *Stipan Bošnjak*, direktor »Hrvatske riječi« *Zvonimir Perušić*, pomoćni biskup đakovačko-srijemski *msgr. Đuro Gašparović*, dekan zemunski *preč. Jozo Duspára*, župnik golubinački *vlač. Darko Tvrdogević*, pravoslavni svećenik gosp. *Daniilo Stegnjajić*, predsjednik MZ *Milan Čulibrk*, te brojni predstavnici hrvatskih kulturno-prosvjetnih udruga.

Ivan Andrašić

Glazba za dobro raspoloženje

Predsjednik HKPD »Tomislav« Igor Gašparović uručuje nagrade djeci

Preko 350 gledatelja
Maškara u Golubincima

U nedjelju 26. veljače održan je tradicionalan maskenbal u Bačkom Monoštoru

Pokladna zabava

Još od Drugoga svjetskog rata u ovom mjestu se svake godine održava maskenbal, u narodu poznat kao »mačkare«. Kontinuitet ove pokladne manifestacije prekinut je 1990., što je trajalo idućih deset godina. U nedjelju u Domu kulture bilo je nazočno blizu 200 »namačkaranih« Monoštoraca i Monoštorkinja.

Nekad je maskenbal znao trajati tri dana, a danas je on rezerviran za jednu večer, održava se u nedjelju prije korizme.

Oblačenje mlade

Mariju Turkalj oblače u baranjsku nošnju iz Draža

U Domu kulture bilo je veselo

Ptičja gripa kao inspiracija za kostim

Al je fino to baranjsko vino, ajte žene da se veselimo

Obitelj u maskama kornjače dobila prvu nagradu: DVD

U petak 24. veljače, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo u Subotici, održan je

Treći Hrckov maskenbal

U nazočnosti preko 400 stotine djece iz osnovnih škola i vrtića, njihovih roditelja i vaspitača, upriličene su ovogodišnje maskare

Najljepša stvar svake tradicije je upravo njezin kontinuitet, a prošloga petka (24. veljače) održan tradicionalni Hrckov maskenbal, na najljepši mogući način, potvrdio je istinitost ovih navoda. U trećoj godini svoga postojanja okupio je preko 400 djece, autobusima pristigle čak iz Srijema, koja su skupa sa svojim roditeljima i vaspitačima proslavili ovogodišnje maskare u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. Ova veličanstvena dječja manifestacija organizirana je zahvaljujući financijskoj potpori Hrvatskog nacionalnog vijeća i Generalnog konzulata RH u Subotici, koji su osigurali autobusni prijevoz djece, nagrade i okrepu u vidu Mc Donaldsovog Happy meala (sok, hamburger, pomfrit + dar) za svakog malenog natjecatelja.

POBJEDNICI: Kako, kao i svake maskare, Hrckov maskenbal ima i natjecateljski karakter, i ove godine su sve prijavljene maske bile u konkurenciji za prestižni naslov najbolje. Nakon što je maskenbal svečano otvoren, pozdravnim govorima *Davora Vidiša*, generalnog konzula RH u Subotici, *Laze Vojnić Hajduka*, predsjednika Izvršnog odbora HNV-a i *Zvonimira Perušića*, direktora NIU »Hrvatska riječ«, započela je velika dječja krabulj-na fešta. U velikom mnoštvu maštovitih dječjih kreacija i duhovitih rješenja, ovog puta, jednoglasnom odlukom žirija u kojemu su bili: *Meri Vidiš*, *Katarina Čeliković* i *Davor Dulić*, titulu prve maske III. Hrckovog maskenbala ponijela je originalna maskara djevojčice prerusene u malu crnkiju. Uz ovu glavnu nagradu, dodijeljeno je još nekoliko ravnopravnih priznanja za idejno rješenje, ali je ipak najvažnije da je najveća nagrada, organizatorima, učesnicima i posjetiteljima, upravo kontinuitet održavanja jedne ovako lijepe manifestacije u kojemu svake godine učešća uzima sve više djece iz raznih dijelova Vojvodine. Do viđenja do sljedeće godine i IV. Hrckovog maskenbala.

D. Prčić

Razgovor s rumskim župnikom

Pola stoljeća pastirskog rada

Razgovor vodio: Ratko Racković

Ove godine velečasni *Boško Radielović* slavi pedesetogodišnjicu mlade mise, nakon čijeg obilježavanja odlazi u zasluženu mirovinu u Svećenički dom u Đakovu gdje će prema svojim zdravstvenim mogućnostima služiti Bogu i narodu. Tim povodom razgovarali smo s rumskim župnikom o njegovom životu i radu.

► **Ove godine slavite tridesetgodišnjicu pastirskog rada u Rumi. Kada ste se opredijelili za ovaj poziv?**

Teologiju u Đakovu upisao sam 1949. i završio je 1956. kada sam i zaređen. U tom periodu služio sam i vojsku u Petrovcu na Mlavi 1949/50. Zaredio me je biskup *Stjepan Bajlajn* u Sikrevcima na Petrovo u crkvi Snježne Gospe u Sikrevcima. Eskurent ili trčević kapelan postajem, cijelu petu godinu Teologije, u Osječkoj župi 2 i 3. Prvo redovito mjesto kapelana župnika *Adama Žabarevića* dobivam u Zemunu 1957. u crkvi Uznesenja Blažene djevice Marije, gdje sam uhićen. Po ugledu na Sovjetski savez, ovdašnja vlast donosi zakon po kome Udba navodno zbog kršenja zakona ukida jednu po jednu katoličku bogosloviiju, prvo riječku, zatim zadarsku, pa splitsku i na kraju đakovačku. Opredjeljenje je bilo da ostane samo jedno sjemenište u Zagrebu radi lakše manipulacije i kontroliranog utjecaja na polaznike. U ostvarenju

Opredijeljen za suživot u multinacionalnoj zajednici: mons. Boško Radielović

ove ideje praksa je bila da se uz nekoliko profesora tih bogosloviija optuži i određen broj studenata i svećenika što je bio uvjet za zatvaranje bogosloviije.

► **Za što ste bili optuženi?**

Bio sam optužen za narušavanje bratstva i jedinstva. Kaznu sam izdržavao u Osijeku jednu godinu i pol godine u Staroj Gradiški, od tri godine koliko sam bio osuđen. To je vrijeme kada već dolazi do prvih kontakata Jugoslavije s Vatikanom, odnosno predsjednika *Tita* s papom *Ivanom XXIII.* Osuđen sam zajedno s tadašnjim profesorom, kasnije biskupom, *Ćirilom Kosom*, profesorom *Ivanom Kopicem* iz Đakova i župnikom *Marjanom Prepunićem* iz Rume, koji je bio slabog zdravlja te je oslobođen optužnice. Iz Stare Gradiške dolazim u novoosnovanu župu Brodski Varoš neposredno uz Slavonski Brod. Zatekao me je nedovršen župni stan koga završavam 1961. godine. To je bila seoska filijalna crkva sv. Roka, koja se u potresu 1962. godine sva raspala. Okolnosti su uvjetovale gradnju nove crkve koja dobija naziv Krista Kralja. Za najnužnije činodejstvovanje crkva je osposobljena 1972. a trajno završena 1974/75. godine.

► **Kada dolazite u Rumu?**

Od biskupa Kosa sam zatražio premještaj, te me je on poslao u Rumu da ovu lijepu crkvu temeljito obnovim i župni stan također koji je u to vrijeme bio već po malo i dotrajavao. U Rumu sam došao 8. siječnja 1976. godine i pokušao se uklopiti u ovaj mentalitet. Imao sam lijepu predispoziciju, jer sam kao dijete živio u Nišu i kao kapelan u Zemunu, te mi nije bilo teško uklopiti se u multinacionalnu zajednicu grada

Rume. Osnovna smjernica moga rada je bio suživot u multinacionalnoj zajednici. Poštovati i koristiti sve što je lijepo u drugoga. Lijepi trenuci su bili za mene kada sam činio da župljani budu sretni i zadovoljni.

► **U kakvom je stanju danas župa i crkva u Rumi?**

Najteže mi je bilo kad su župljani Hrvati odlazili iz Rume polovicom devedesetih. Kad su me pitali: »Što da radimo?« Rekao sam im »ja ostajem, a vi odlučite kako želite.« Otišli su oni koji su bili najpovezaniji s crkvom. Morala se reorganizirati župa. Sreća, crkva nije više bila pod pritiskom i vjernici dolaze i slobodno se okupljaju. Obilježavanje dvestopedesetogodišnjice župe pada u najtežem momentu. Neki su otišli a neki će tek otići. Glede crkve njena temeljita obnova s izolacijom vlage, pretresom krova i zamjenom crepa izvršena je 1982. godine. Sada je međutim crkva rastrošena. Mora se stručno uraditi projekt sanacije. Je li razlog tome vlaga ili eksplozija bombe od 6. lipnja 1993. godine? Ne znam. Crkva je nekada bila na uzvišici a sada je u rupi pa su se atmosferske vode slivale u dvorište, no sada je to sanirano i voda odlazi u gradsku kanalizaciju, krov je saniran a crkva i dalje tone. Možda treba pojačati temelje?

Nedavno je izgrađen Župni pastoralni centar »Leopold Mandić«, točnije 2004. godine. Opremljen je suvremenim namještajem i računalском opremom za rad s djecom i vjernicima. Ima prostorije za rad pjevačkog zbora, župnog Caritasa i velikog dvoranu u kojoj se posle svake mise okupljaju župljani da popričaju. ■

Postojanost u vjeri

Monsinjur Boško Radielović rođen je 1930. godine u Nišu, gdje mu je otac *Franja*, pravnik u sreskoj upravi, bio raspoređen po završetku Fakulteta. Majka *Olga Jovin* je bila službenica, rodom iz Požarevca. Boško osnovnu školu i prvi razred gimnazije završava u Nišu. Po izbijanju Drugoga svjetskog rata obitelj se vraća u Fojnicu očevu rodno mjesto. Tu u Fojnici Radielovići su plemićku titulu stekli prije dolaska Turaka. U Franjevačkom samostanu u Fojnici čuva se grb porodice Radielović. Postojanost u vjeri koštala ih je gubitka velikog imanja tako da vremenom postaju obična raja. Boško gimnaziju nastavlja u Franjevačkoj gimnaziji u Visokom, koja po oslobođenju prestaje s radom. Tijekom 1944. godine obitelj prelazi u Sarajevo gdje Boško završava maturu. Upisuje Srednju tehničku školu šumarski smjer, koju završava 1948/49. godine.

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

Postiti znači posvetiti vrijeme kontemplaciji, duhovnom rastu, razgovoru s Bogom i traženju putova do iskustva Boga. Drugim riječima, post usmjerava dušu na neki cilj, post stvara u čovjeku put do transcendencije, čovjek postom nadilazi svoje somatsko-psihičke potrebe, nadilazi samoga sebe, zahtjeve tijela i podvrgava se zahtjevu duha. Tako čovjek nadilazi osjetinu narav i uspinje se prema duhovnoj

Korizma posta, molitve i bratske ljubavi

Prigoda za izgradnju duha

Počela je Korizma. Kako Crkva naziva to vrijeme posta, molitve i bratske ljubavi. Često puta se zaustavljamo samo na prvom pojmu posta. Post je zasigurno vrlo važan u duhovnom životu, no, Korizma bi bila svedena na vrlo mučno razdoblje godine, ako bi se to vrijeme gledalo samo kao vrijeme posta. Treba Korizmu početi tako da se sve tri datosti Korizme ujedine u jedan osobni program. Postiti, moliti i činiti bratsku ljubav. Vjerojatno čitatelji neće zamjeriti što ću u ovim rubrikama našega tjednika, ove Korizme razmišljati upravo o tim korizmenim temama. Kako je u zbornoj molitvi Pepelnice upravo takav poredak – post molitva i bratska ljubav, tim ću redom i ja pokušati tumačiti te pojmove.

U našem narodu postoji i »sušiti«. To je pojam koji najbolje odgovara pojmu strogoga posta. Međutim, postoji još jedan pojam koji često nije jasan, a to je »nemrs«. Pojam »nemrsa« je pojam da se uzima hrana, ali bezmesna. U nekim crkvenim zajednicama, kao na primjer Pravoslavnim, cijela Korizma je »nemrsna«, a većim dijelom i posna. Moramo reći da je šteta što je u zapadnoj Crkvi disciplina posta zanemarena. No, Pavao VI. je već davno rekao da je današnjem čovjeku dana mogućnost posta na više načina. Naime, dinamika našeg života i način na koji se susrećemo sa ljudima oko sebe, prilika je za izgradnju duha pokore u radu, u susretu s ljudima, u djeli ljubavi, da se uistinu »duhovno čišćenje« događa u nama na daleko efikasniji način nego što je sama post po sebi. Za tumačenje pojam posta poslužiti ću se mislima našega prijatelja, prof. Ivančića, koji među ostalima ovako razmišlja:

RELIGIOZNI SMISAO POSTA: Postiti i izgladnjivati se nije isto. Ima ljudi koji prisilno moraju biti gladni, ima drugih koji nemaju što jesti, ima onih koji su stalno prisiljeni na kuru mršavljenja, ima onih koji nemaju teka i ne jede im se. Kad bi dakle svako odricanje od hrane ili izgladnjivanje bio post ta-

da bi ti ljudi bili bolji, savršeniji i svetiji.

Post ima religiozni smisao. Odreći se hrane u ime posta znači biti spreman uštedevinu od posta dati siromašnima. Taj post se dakle pretvara u ljubav prema drugima i socijalnu pomoć. Tko posti, čini to stoga, jer je to naređeno ili preporučeno u religioznoj zajednici te se na taj način solidalizira s onima koji zajedno s njim poste. Tko posti, odriče se ispunjavanja onoga što traži njegov nagon, on sebi uskraćuje tjelesnu hranu, ali to radi s nakanom da bi duhovno porastao. Postiti znači posvetiti vrijeme kontemplaciji, duhovnom rastu, razgovoru s Bogom i traženju putova do iskustva Boga. Drugim riječima, post usmjerava dušu na neki cilj, post stvara u čovjeku put do transcendencije, čovjek postom nadilazi svoje somatsko-psihičke potrebe, nadilazi samoga sebe, zahtjeve tijela i podvrgava se zahtjevu duha. Tako čovjek nadilazi osjetinu narav i uspinje se prema duhovnoj. On se, drugim riječima, produhovljuje. Ali on na taj način doživljava transcendentnost i Onoga koji je transcendentan.

DUHOVNE TEŠKOĆE: Ne može se govoriti o tome da je čovjek izgladnjivanjem jači. Njegov organizam slabi, time su njegovi živci oslabljeni. Izgladnjivanje je opasnost za razne organe, a osobito za živce i psihi. Na neki način i post zapravo ulazi u tu sferu, te je normalno da se u postu pojave napasti. Naime, duhovne teškoće, napasti, otpori u čovjeku, nelagodnost i umor dolaze baš kad je čovjek najslabiji ili kad se želi napredovati u duhovnom životu.

Kaže narod da ni jedno zlo ne dolazi samo. Kad čovjek posti tada se oko njega skupi bezbroj napasnika i bezbroj problema te se on osjeća napadnut. Mnogi zbog toga odustanu od posta, odustanu od duhovnog rasta i učini im se kao da se tada u njima sve smirilo. No, samo na neko vrijeme, jer time što nisu duhovno rasli, oni su postali slabi te ih tek poslije toga napasti počnu još žešće napadati da ih slome do kraja.

UMJERENOST JE STOŽERNA KREPOST: To znači da u duhovnom životu nije dobro zastajati, niti se vraćati natrag. Ako ništa drugo, ljudi znaju osjećati duboku žalost i potištenost što su odustali od utrke u duhovnom napretku. Treba naglasiti da se u duhovnom životu traži umjerenost. Tko pretjeruje u postu počne izgladnjivati, a ne razborito postiti. Katolička crkva traži takav post da čovjek smije dva puta na dan nešto pojesti, a jedan puta jesti do sita. Ona dakle ne traži, a iz svoga iskustva čak i zabranjuje temeljito izgladnjivanje, tj. potpuno neuzimanje hrane i pića. To je naime opasno već za tijelo, ali i za dušu. Svaka pretjeranost ne dolazi od Boga nego je to prostor neumjerenosti. A umjerenost je stožerna krepost. Ne može čovjek griješiti, a biti na pravom putu.

U postu se traži umjerenost, razboritost i skladnost svih kreposti, tek onda čovjek ostaje fizički i psihički zdrav, te se može razborito i odlučno suprotstaviti svim duhovnim napastima, ali prije svega ih može tada razlikovati od tjelesnih i psihičkih napasti i slabosti.

U duhovnoj borbi važno je prepoznavanje neprijatelja i slabih točaka te svijest da se cilj može postići samo krepošću, a to znači razboritošću, mudrošću, čistoćom i ljubavlju. Pretjeranim postom i izgladnjivanjem čovjek izlazi iz duhovnog područja, jer misli da se može njenim izgladnjivanjem postići duhovno blago. Duhovno se postiže samo duhovnim sredstvima. Ako je post razborito primijenjeno sredstvo u stjecanju kreposti i duhovnog napretka, on ima smisao i zaista vodi k cilju.

Razborit post dapače suzbija napasnike, čovjeku otvara slobodan put za molitvu i ljubav prema ljudima.

Eto, toliko o postu i neka je uistinu blagoslovljeno ovo vrijeme kada ćemo i postom pokušati razborito sebe izrađivati u kreposne ljude, da mogemo kvalitetnije živjeti ljubav prema Bogu i ljudima.

■

Piše:
Alojzije Stantić

Od zemunice do salaša

Ciguran i miran život salašara

Vraćam se pisanju o salašima. Kanim se da makar i skromnim štivima sačuvam uspominu na nji. Nismo bili kadri da sačuvamo makar jedan od salaša, da se s njim upoznadu i oni njevi potomci koji, nažalost, znadu samo za rič salaš, al ne i kako je izgledo i kako su živili u njemu. Nek o tom makar štogod prošitju.

Samo u velikim gazdalucima, s tušta pogodne čeljadi, zaključavali su vrata salaša, magazaa (skladišta), podruma, tavana i drugi mista di su držali ranu i žitarice. Kuruze u klipovima u čardaku (koš za kuruze) el daščari (koš opšiven daskama) nisu krali jel odjedared ne mož ukrast i brez buke odnet veću vridnost. U manjim ušorenim gazdalucima ništa nisu zaključavali.

U salašu i oko nji u avliji svudan ima štogod šta mož lako ukrast. Zato su bitange (dotiranice, skitnice), sitni lopovi, bečari (razbojnici)... više tiskali u salaše neg u kuće naselja. Od srpnja do kasne jeseni kroz narasle kuruze ta čeljad su se lako prišunjala i iz drugog-trećeg reda kuruza sakriveni vrebali šta se dešava u salašu, koliko i kake čeljadi je u njemu. Ondašnji lopovi su se podilili na struke: konjokradice, kokošari i štrangari (krali su oprane košulje (rubeninu, rublje), a niko se od nji nije libio da ukrade disnotorsko meso.

ČUVANJE SALAŠA: Rad pokretne imovine salašari su salaš ostavili brez domaće čeljadi samo kad su očli na ukop koga iz obitelji, al i onda je makar jedno čeljade iz komšiluka čuvalo na salaš el su iz svoje avlije pazili da se kogod u njeg ne uvuče. U čuvanju su njim pomagale i vaške (psi). Baš rad dotiranica salašari su se teško nakanili da odjedared više nji odu digod i to samo rad prike potrebe. Čeljad sa salaša su najčešće išli pišće, a više nji digod dalje odjedared su očli na kolima, a ako je muškarac moro digod otić časkom odjašio je na konju. Kad su nediljom išli u goste i onda je većina čeljadi brojne obitelji ostala na salašu.

Spokojan život salašarima i poštivanje zakona do I. svickog rata ociguravali su austro-ugarski tolaši (madž. *toll*=pero) žandari. Narod njim je nadio ime po šepici (kapi), nalik na halb-cilindar, koju su sa strane okitili perjem iz pivčijeg repa. U staroj Jugoslaviji su ji u tom poslu naslidlili žandari. I jedni i drugi su živili u laktanja-ma (malim kasarnama) pustara i naselja, koje su ko i škole napravili po mistima koje je ta jedinica nadzirala. Kako su živili blizo salaša žandari su u čelo znali svako čeljade iz tog kraja, jel su salaše i ravan obalazili svaki dan.

ŽANDARI: Od dida sam slušo pripovitke

o tolašima, a uvirio se da su taki bili i žandari kraljevine Jugoslavije. Udobro su bili s čestitim svitom, al su itekako od nji krajčili oni koji su nagazdovali štogod šta nije dopušteno. Liti su ritko kad išli prtenim putom el stazom nuz njeg, nisu imali istu patrolnu stazu, već su ravan obalazili popriko, kroz kuruze el dolom (vodotok s barskim biljkama), katkad se zadržali u drugom-trećem redu kuruza nuz put el strniku (pokošeno, neuzorano žitište) otkaleg su sakriveni zagledali ravan. Često su išli iza salaša, nebil uočili kakog logoša (vojni bjegunac iz I. svickog rata) el dotiranicu koji nema posla u njivama. Čestit svit ide stazom nuz drum el prten put.

novog u šoru, imal kake nevolje, tako su doznali ako se desilo štogod nedopušteno. Za sitnu krađu, najčešće pileža znali su ko bi mogo uradit i obično su ga časkom našli. Zato su se paštrili da na vrime uoče jel se u njevom kraju pojavila kaka dotiranica, moguć sitni lopov.

* * * * *

¹ Bikačik je udra (predmet kojim se tuče) napravljen iz uda bika: posli klanja su ga očistili, na drugog kraju otežali da se obišen što više istegne. Kad su ga osušili, učinili (uštavili), ufarbali sepijom (crvenosmeđe) el kakom drugom bojom, rasikli u tri-četiri kajiša, upleli u korbač (bič), na tanjem kraju otežali olovnom kugljicom, a

Bili salaš

SNIMIO ZVONIMIR SUDAREVIĆ

Ako su koga uvatili na tuđoj njivi da radi štogod šta nije dopušteno, ako je pravio štetu na njoj, el su ga uvatili u kakoj sitnoj krađi i sl., tog su oma kaštigovali (kaznili) tamo di su ga uvatili bikačikom¹ priko leđa, po turu el di su ga i kako dovatali. U takoj priliki nisu pisali prijavu da dotični čeka očel ga el neće sud kaštigovat el strpat u bajbok. Ko je makar jedared ostio šibanje bikačikom taj se iz daljeg klonio žandara.

Na vašarima, osobito na proštenjima i kakim većim igrankama momci vruće krvi su se časkom izbricali (izboli sklopivim nožom). Žandari su uvijek bili blizo taki mi-sta i ako je tgribalo i časkom su bikačikom napravili reda.

Kad su obalazili salaše često su svratili u nasumce odabran salaš kobajage (tobože) da piju vodu, a onda se raspitivali šta ima

na debljem kraju od kože mu našili rukuncu (rukovat). Bikačik su tolaši i žandari hasnirali umisto pendreka. Lako se savijo, a kad su s njim udarili čeljade obmoto se po tilu cilom dužinom, a na kraju olovna kugljica je pojačala bol udarca. Kad je med nemirnim narodom, el u kakoj tuči na vašaru, proštenju, igranki... tribalo praviti reda žandari su bikačik odrišili i odreda tukli nemirne. Časkom su tukadžije (čeljade koje se voli tuć) smirili i onda tražili krivce. Pripovido mi čovik koji se na Bajmačkom proštenju, u Zvekanovoj mijani, umišo med tukadžije. Jedan je žandar stao na vrata, da niko ne pobigne, a drugi je unutra voštio (tuko) po tukadžijama di je koga kako dovatio. Kad je smirio čeljad onda se počeli ispitivat ko je kriv i ti su dobili još pride bubotaka. ■

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (97)

Država Slovenaca, Hrvata i Srba

Zaključci Hrvatskoga sabora održanog 29. listopada 1918. godine: »Hrvatski državni sabor na temelju potpunoga prava narodnoga samoodređenja... stvara ovaj zaključak - Svi dosadašnji državno-pravni odnošaji i veze između kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije s jedne strane, te kraljevine Ugarske i carevine Austrije s druge strane, razrješavaju se... Dalmacija, Hrvatska, Slavonija s Rijekom proglašuje se posve nezavisnom državom... prema Ugarskoj i Austriji, te prema modernom načelu narodnosti... pristupa u zajedničku narodnu suverenu državu Slovenaca, Hrvata i Srba.«

Pise: Zdenko Samaržija

U ožujku 1918. godine sastali su se predstavnici slovenskih, hrvatskih i srpskih stranaka u Zagrebu i potpisali Zagrebačku rezoluciju. U rezoluciji se zalažu za uspostavu države koja bi bila sastavljena od južnoslavenskih dijelova Austro-Ugarske Monarhije. Zagrebačka je rezolucija bila osnovica za osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba 5. listopada 1918. godine, koje je proglašeno najvišim političkim tijelom južnoslavenskih zemalja Monarhije. Na čelu vijeća bio je slovenski političar *Anton Korošec*, a potpredsjednik je bio stomatolog *Ante Pavelić*. Kada je Narodnom vijeću pristupila Hrvatsko-srpska koalicija, za drugoga je potpredsjednika izabran *Svetozar Pribičević*. Osnovni je zahtjev Narodnog vijeća bio ujedinjenje Slovenaca, Hrvata i Srba u političku cjelinu u sklopu Monarhije.

29. LISTOPADA: Dana 29. listopada 1918. godine Hrvatski je sabor prekinuo državnopravne veze Kraljevine Hrvatske,

Slavonije i Dalmacije s carevinom Austrijom i kraljevinom Ugarskom. Trojedna je Kraljevina pristupila Državi Slovenaca, Hrvata i Srba.

ŽENEVSKA DEKLARACIJA: U Ženevi su u studenom 1918. godine počeli pregovori predstavnika Narodnog vijeća, koje je predvodio predsjednik Anton Korošec, i *Nikole Pašića*, predsjednika srpske vlade. U pregovorima je sudjelovao i predsjednik Jugoslavenškoga odbora *Ante Trumbić*.

Ženevska deklaracija, dokument koji su potpisali 9. studenoga 1918. godine Nikola Pašić, predsjednik vlade Kraljevine Srbije, Anton Korošec, predsjednik Narodnoga vijeća Države Slovenaca, Hrvata i Srba, i Ante Trumbić, predsjednik Jugoslavenškoga odbora, pokušaj je ujedinjenja jugoslavenške države na načelima ravnopravnosti i nacionalne posebnosti. Ženevskom je deklaracijom onemogućena pre-vlast Srba, uspostavljen je dvojni suverenitet (Kraljevine Srbije i Države Slovenaca, Hrvata i Srba).

Na čelu vijeća: Antun Košarec

DRŽAVNI USTROJ: Država Slovenaca, Hrvata i Srba obuhvaćala je južnoslavenske zemlje koje su dotad bile pod austrougarskom vlašću. Zakonodavnu je vlast imalo Narodno vijeće, a izvršnu je vlast imao Središnji odbor Narodnoga vijeća. Osnovane su pokrajinske vlade za Bosnu i Hercegovinu, Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju te Sloveniju, a Jugoslavenški je odbor ovlašten da u inozemstvu zastupa interese Države Slovenaca, Hrvata i Srba.

MORNARICA: Mornarica propale Austro-Ugarske Monarhije nalazila se u Puli, Šibeniku i Boki Kotorskoj. Nakon odluke cara Karla da mornaricu preda Narodnome vijeću Države Slovenaca, Hrvata i Srba, izaslanstvo Narodnoga vijeća, koje je predvodio hrvatski književnik *Ante Tresić-Pavičić*, u Puli je preuzelo ratne brodove. Na njima su se zavijorile hrvatske zastave. Zapovjednikom ratne mornarice imenovan je *Janko Vuković Podkapelski*. Međutim, nakon upada talijanskih diverzanata u hrvatske luke i nakon prodiranje talijanske vojske na područja koja joj nisu obećana Londonskim ugovorom, nije uslijedio dje-lotvoran odgovor hrvatskih političara – oni su se priklonili ujedinjenju s Kraljevinom Srbijom, nadajući se da će im moćnija država pomoći u zaštiti od Italije. ■

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

U Austriji, Njemačkoj, Rusiji, Švicarskoj itd. ginu ljudi, događaju se strašne nesreće tako što padaju ravni krovovi sportskih dvorana, velikih marketa i škola ili čak vrtića! Ruši ih snijeg! Da je to negdje u Bangladešu gradnja siromaha, nitko se ne bi niti zamislio! Ali u bogatoj zapadnoj Europi plus Rusiji Putinovoj, koja prodaje skupi plin i naftu cijelom svijetu, da se projektiraju ravni krovovi koji ne mogu podnijeti niti snijeg debljine jednog metra? Mi ovdje šutimo, kod nas je mirno duboko blato na kraju Ulica Matije Gupca kod Prozivke do koje se ne može probiti, tuda bi i tenk teško prošao, a slično je u obrubima Gata i Kera, pa dakako i Radanovca Malog i Velikog. A dvije velike grupacije u gradu s različitim, političkim potporama vode rat, veliki skupi rat za plinifikaciju grada Subotice (Plin u svaku kuću!), to je u Subotici apsolutno »najvažnije što postoji«, sigurno se tu vrti ogroman novac, a pritom nitko ne razmišlja o tome da ova zemlja gotovo i nema vlastiti prirodni plin i da se sve uvozi iz Rusije preko Mađarske, a kad Rusi zavrnu pipu ili slavinu onda nema i točka! Na što će se grijati višekratnice koje niti dimnjake nemaju? Koga briga, kad glavaši hoće izbaciti centralno grijanje (daljinsko je valjda pravilnije), a katnice nemaju niti spremište za ugljen i drvo za ne daj Bože. Samo premrežiti Suboticu cijevima za plin, potom zaliti tankim betonom odozgo i to je sve napredni liberalni kapitalizam, a pošto će biti plin, ne pitaj već udri! (peta najsiromašnija zemlja Europe, to smo mi!) Treba dati posljednji dinar za grijanje, pa dok traje neka laje. Imao je ovaj grad i početkom XX. stoljeća Gradsku plinaru, sjećam se dobro, ali samo s uređajima za kuhanje po kućama, štednjak na plin i točka. Inkasant svakog prvog na plati i mirna Bačka, a to je bilo za

veliku gospodu. A ne za sadašnje Severaše, koji su na moje oči dobili plaću od 7.000 do 10.000 dinara u jednoj od glavnih banaka, njih tri stotine čeka cijeli dan. Pa valjda će prvo jesti, a tada misliti na »uvlačenje« plina novih super-gazda. Izgledalo je gore od Engleske 1830. i prvih početaka kapitalizma Dickensovskog. A što će biti ako jednom, kao 1963., napada i na ravne krovove naših samousluga po metar i pol snijega, ne smijem niti pomisliti. Tko je izmislio ravne krovove u ravnici koja ima snijeg po prirodi, povremeno i veliki, kad su još naši pradjedovi pravili kose krovove i rijetko bi koja nabijanica pala. Sad mi je jasno kad ćemo imati pokriveni bazen za plivanje i hokej na ledu također. I zašto imamo pedesetak filijala banaka koje prodaju novac uz ogromnu kamatu, zavijenu u kilogram nekakvih papira tj. ugovornih odredbi.

Baš sam bio zaprepašten odlukom Haškog suda da Slobodan Milošević, uznik, ne može u Moskvu na liječenje u Centar Bakuljev, da liječi visoki tlak i druge nuz tegobe, ali da Centar Bakuljev može doći, ako želi, u Nizozemsku, pa i u Den Haag, kako bi se u zatvoru liječilo druga Miloševića, ako baš žele. Pretresno vijeće je jasno reklo kako nije sigurno da bi se optuženi Milošević »vratio iz Moskve« (premda Moskva suzama ne vjeruje) jer je suđenje ušlo u završnu fazu, a optuženi se tereti za mnoge teške zločine (jelte!) za koje bi mogao dobiti doživotnu robiju. Tako su rekli ta tri gospodina suca, a onaj sa sijedom kosom a tamnom kožom, dostojanstven kao lord, je dodao, kad je drug Milošević rekao da je odluka »nepravedna«, rečeni gospodin Robinson je

mirno odvratio – kako ne želi »slušati nikakve komentare«.

Lijepo! Sudbina i komentari, to je jedna dobra knjiga domaćeg pisca Petkovića (NIN-ova nagrada dok je još vrijedila nešto). Na koncu rasprave Milošević je promrmljao da će se žaliti drugostupanjskom Vijeću za žalbe. Uf, uf, što li će ti riješiti za jedno pola godine, što mislite? A ako netko od Severaša još uvijek vjeruje u Miloševića i comp. neka sa 7000 dinara mjesečno uvlači plin u kuće i vjeruje kako je bilo bolje kod Slobe Sadama. Ali, o tome ćemo kad se saslušaju svi svjedoci za zločine u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, valjda ih ima obrana Miloševića, jer nisu baš svi bili na Kosovu, kako do sada ispada. Možda su neki u satoriju Bakuljev u Moskvi, tko zna.

Izložba slamarki HKPD »Matija Gubec« u Srijemskoj Mitrovici

Izložba radova članica Slamarske sekcije HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta bit će otvorena u petak, 3. ožujka, u Muzeju Srijema u Srijemskoj Mitrovici. Izložba se realizira kao nastavak suradnje sekcije tavankutskog Društva s Hrvatskim kulturnim centrom »Srijem« iz Srijemske Mitrovice, odnosno s članicama Ateljea »Sveta Anastazija« koji djeluje pri spomenutom Centru. Otvorenje je zakazano za 18 sati.

Hrvatska praizvedba »Skakavaca« Biljane Srbljanović

Hrvatska praizvedba drame *Biljane Srbljanović* »Skakavci« u režiji *Janusza Kice* bit će izvedena u subotu, 4. ožujka u Ze-KaeM-u. »Skakavci« su nova drama jedne od najpopularnijih europskih dramskih spisateljica, čiji su dramski tekstovi izvođeni na pozornicama 140 zemalja.

Drama daje sliku naizgled veselog svijeta koji se raspada pred našim očima i čije krhotine nikada više nećemo sastaviti.

Obiteljski odnosi o kojima govore »Skakavci« duboko su poremećeni i odražavaju bolest društva u kojem se pokušavamo snaći kako bismo mogli preživjeti ne samo tuđu ili vlastitu starost, već i tuđu ili vlastitu sreću.

Junaci su drame po mnogo čemu bliski Čehovljevim likovima jer su, bez obzira na to koliko godina imali i koji ih problemi mučili, predodređeni na nesreću, kaže se, uz ino, u bilješci uz predstavu.

Uloge tumače neki od najpoznatijih hrvatskih glumaca – *Pero Kvrčić, Božidar Boban, Nataša Dorčić, Krešimir Mikić, Doris Šarić Kukuljica, Maro Martinović, Barbara Prpić, Urša Raukar, Pjer Meničanin, Rajko Bundalo i Zdenka Marunčić.*

Biljana Srbljanović rođena je 1970. u Švedskoj, a dramaturgiju je diplomirala u Beogradu. Objavila je, uz ino, knjigu dramskih tekstova »Pad; Beogradska trilogija; Porodične priče«.

Hina

Otvorenje dvorane za tjelesni odgoj u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu

Svečanost u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu, povodom otvorenja učionice preuređene za nastavu tjelesnog odgoja održat će se u petak, 3. ožujka, s početkom u 11 sati. Kako se navodi u priopćenju škole, sredstva za ovaj projekt osigurana su od strane Pokrajinskog tajništva za sport i omladinu i općine Subotica. Na otvorenju se očekuje nazočnost pokrajinskog tajnika za sport i omladinu *Modesta Dulića*, članice općinskog vijeća zadužene za oblast obrazovanja *Edit Molnar Pinter*, djelatnika Službe za društvene djelatnosti općine Subotica, predstavnika Prosvjetne inspekcije Općine Subotica i predsjedništva Aktiva ravnatelja osnovnih škola.

Dekodiranje Davincijevog koda

U Hrvatskom kulturno centru »Bunjevačko kolo« u četvrtak 9. ožujka održat će se Kršćanska tribina grada Subotice. Tema je Dekodiranje Davincijevog koda, a predavač dr. *Tadej Vojnović*, ofm.

Tribina počinje u 19 sati.

Grličeva »Karaula« premijerno u Beogradu

Film »Karaula« hrvatskog redatelja *Rajka Grlića*, prvi zajednički projekt svih republika bivše Jugoslavije, koji govori o periodu uoči njezinog raspada, ali bez nostalgije i mržnje, bit će premijerno prikazan 22. ožujka u Beogradu.

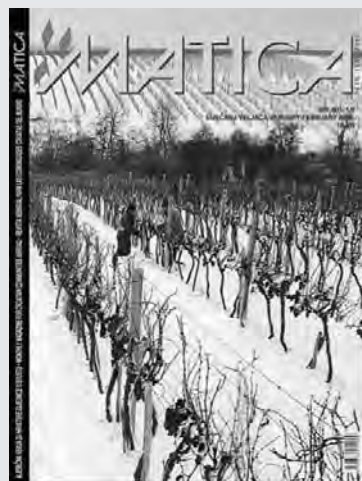

»Karaula« je komična priča o ljudima koji su na pragu tragedije – radnja je smještena u 1987. godinu i odvija se u karauli na makedonsko-albanskoj granici, kada SFRJ broji posljednje dane, iako to još nitko ne shvaća, a možda i ne želi da shvati. Grlić i novinar *Ante Tomić* napisali su scenarij za taj film, koji okuplja glumce s prostora bivše zajedničke države kao što su *Toni Gojanić, Sergej Trifunović, Bogdan Diklić, Hadžihafizbegović, Venerica Nedeska Trajkova*, a na osnovu Tomićeve novele »Ništa nas ne smije iznenaditi«.

Snimanje filma »Karaula« realizirano je na autentičnim lokacijama Bitole i nacionalnog parka Galičica iznad Ohridskog jezera na makedonsko-albanskoj granici.

Novi broj revije »Matica«

Prvo ovogodišnje izdanje časopisa Hrvatske matice iseljenika, točnije, dvobroj za siječanj i veljaču, nedavno je izašao iz tiska. U petnaest rubrika, na stranicama revije možete pročitati preko 50 autorskih priloga i naći obilje informacija iz života hrvatske zajednice u domovini i svijetu.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

Prelo kupi, nek se svaki divi

*Tradicionalno prelo održano je u organizaciji HKUD »Vladimir Nazor« * Veselje uz tamburašku glazbu * Brojni gosti ispunili Veliku dvoranu Društva do posljednjeg mjesta*

Svečano otvorenje prela: Šima Raič i Jovan Slavković

U organizaciji Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« iz Sombora, 25. veljače, održano je »Veliko bunjevačko-šokačko prelo« u Velikoj dvorani Društva. Brojne goste, uzvanike i predstavnike kulturno-umjetničkih društva na prelu, pozdravio je predsjednik HKUD »Vladimir Nazor« Šima Raič, napominjući kako se ova tradi-

cionalna manifestacija ove godine održava u znaku jubilarne 70. obljetnice Društva.

»Svaka od naših manifestacija u nizu, jeste samo nova, zapaljena svjećica na rođendanskoj torti u povodu sedamdesete obljetnice našeg Društva. Uvjeren sam da ćemo tu našu simboličnu tortu zajednički dijeliti tijekom cijele godine, sve do centralne svečanosti. Večerašnja manifestaci-

ja, 'Veliko bunjevačko-šokačko prelo' jedna je od najznačajnijih svečanosti u organizaciji našeg Društva. U dugoj povijesnoj, ali prije svega kulturnoj tradiciji Sombora, proistekloj iz različitih naroda koji su u Somboru uvijek živjeli u međusobnoj toleranciji, postoji i tradicionalna gostoljubivost Somboraca. Svim našim gostima i svima koji su nam nesebično pomagali, želimo na dar ponuditi program koji su pripremili članovi našeg Društva, dok će za glazbeni dio programa biti zaduženi tamburaši. Običaji su nas poput pjesama održali, pa tako i običaj prela«, rekao je Šima Raič i poželio gostima ugodnu zabavu.

»Veliko bunjevačko-šokačko prelo« svečano je otvorio predsjednik Općine Sombor Jovan Slavković, nakon čega je goste pozdravila i Pomoćnica pokrajinskog tajnika za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Nada Lazić.

Novi broj »Miroljuba«, lista HKUD-a »Vladimir Nazor«, koji se objavljuje u okviru nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, predstavio je urednik lista Matija Đanić, a zahvalnice za rad u listu »Miroljub« dobili su vlč. Franjo Ivanković, Katarina i Ervin Čeliković i Josip Z. Pekanović.

Druženje i zabava: Gosti na prelu u Somboru

Program prela se nastavio igrokazom koji su izveli članovi Dramske sekcije Društva *Elizabeta Homoda*, *Elizabeta Delić*, *Damir Šeremešić*, *Bojana Jozić*, *Dejana Jakšić*, *Ivica Pekanović* i *Zvonko Lukač*, u režiji *Marije Šeremešić*. Igrokaz humoriistički prikazuje događaj, kada dvije strine dolaze nenajavljene u Sombor, jer žele ići s nećakinjom na prelo u Hrvatski dom. Igrokaz se završava scenom s prela u kojoj su nastupili i članovi Folklornog odjela Društva, koji su se predstavili s bunjevačkim plesovima iz Sombora i okolice, a njih je za ovaj nastup pripremio voditelj Folklorne sekcije *Željko Kolar*. Bunjevački plesovi izvedeni su uz glazbu Tamburaškog orkestra Društva, čiji je voditelj *Stipan Pekanović*.

U glazbenom dijelu programa, pokraj domaćeg tamburaškog orkestra »Zlatni zvuci«, goste su zabavljali ansambl »Ravnica« iz Subotice i specijalni gost večeri, pjevač *Stjepan Jeršek Štef* iz Osijeka. Uz glazbu tamburaša, gosti na prelu su se družili i veselili do kasno u noć.

Z. Sarić

Uzvanici na prelu

Među uzvanicima na »Velikom bunjevačko-šokačkom prelu« bili su: generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš* sa suradnicima, prvi tajnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu *Rajka Rajić*, predsjednik Općine Sombor *Jovan Slavković*, članice poglavarstva Grada Osijeka

Mirjana Smoje i *Jasna Novak Kovač*, Pomoćnica pokrajinskog tajnika za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj *Nada Lazić*, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk*, potpredsjednik HNV-a *Stipan Šimunov*, predsjednik podružnice DSHV u Somboru *Joza Kolar*, direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*, zamjenik i pomoćnik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i prava nacionalnih manjina *Đorđe Čović* i *Slaven Dulić* i predsjednik Općinskog Odbora Sombora za međunarodnu suradnju *Karlo Logo*. ■

Bunjevački plesovi iz Sombora

Za dobro raspoloženje »Zlatni zvuci«

Nastup Jerška Štefa s ansamblom »Ravnica«

Predstavljen četvrti svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«

Simbolički i znanstveni značaj

U četvrtom svesku 34 autora je obradilo 80 pojmova, od čega je 41 vezano uz ime Bunjevac, pa su tako obrađene novine, udruge, sportska društva, političke stranke te brojni značajni pojedinci koji se vezuju uz ovo regionalno hrvatsko ime

Skladbom »Minijatura za Leksikon« koju je skladao profesor *Mrvoje Ti-kvicki*, započelo je predstavljanje četvrtog sveska »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« u petak 24. veljače u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

čitaonice *Katarinu Čeliković*, bivšeg savjetnika veleposlani-ka Republike Hrvatske *Aleksandra Skenderovića* i urednika hrvatskog izdanja »National Geographic«-a *Mrvoja Prčića*. **ZNACAJ LEKSIKONA:** Dujo Runje je istaknuo kako je Leksikon djelo koje se dugo i

ta a takav je pothvat bio krajnje nužan jer smo u usporedbi s našim susjedima vojvodanskim Srbima i Mađarima tu imali velikih zaostataka«, kazao je između ostalog *Skenderović*, te je istaknuo da je potpuno neistraženo područje naša politička povijest osobito političke aktivnosti bačkih Hrvata, krajem XIX. i početkom XX. stoljeća.

KOLEKTIVNI IDENTITETI: Kako se u ovome, četvrtom svesku Leksikona nalazi natuk-nica Bunjevci mr. sc. *Petar Vuković* je svoje izlaganje posvetio upravo »pitanju odnosa etnika odnosno naziva Bunjevac i Hrvat i etnija odnosno kolektiviteta koji stoje iza tih naziva«. U sklopu svoga izlaganja *Vuković* je obrazložio načine kojima se tom pitanju pristupilo u Leksikonu te najvažnije momente u shvaćanju hrvatske narodne tradicije u Podunavlju, na kojem se temelji i projekt izrade Leksikona. Govoreći iz perspektive društvenih znanosti o pitanju koje se uvijek iznova pojavljuje »jesu li Bunjevci Hrvati ili nisu, i ako nisu što su«, *Vuković* je ukazao na

Bunjevaca, *Vuković* je zaključio kako je »Leksikon podunavskih Hrvata Bunjevaca i Šokaca zapravo rezultat kolektivnog napora da se samim podunavskim Hrvatima osvijetli bit vlastita identiteta koja je tijekom njihova duga suživota s dominantnim zajednicama bila potiskivana i koja se u znatnoj mjeri potiskuje i danas«.

Na kraju predstavljanja i sam urednik se obratio nazočnima te je govorio o procesu nastanka Leksikona, suradnicima i tome što je do sada urađeno. Za dvije godine u izradi Leksikona sudjelovalo je 47 autora, obrađeno je 186 pojmova na 293 stranice uz 199 ilustracija i 34 uputnice. U četvrtom svesku 34 autora su obradila 80 pojmova, od čega je 41 vezano uz ime Bunjevac, pa su tako obrađene novine, udruge, sportska društva, političke stranke te brojni značajni pojedinci koji se vezuju uz ovo regionalno hrvatsko ime. Svezak karakterizira i to da je najviše ilustriran do sada, da je okupio veliki broj suradnika i da je multidiscipliniran, kazao je *Bačić* te je oci-

Promoteri: Dujo Runje, Robert Skenderović, Slaven Bačić, Petar Vuković, Tomislav Žigmanov

Pred dvoranom, ispunjenom do posljednjeg mjesta, svezak su predstavili predsjednik Hrvatskog akademskog društva *Dujo Runje*, suradnici Leksikona dr. sc. *Robert Skenderović* s Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu i mr. sc. *Petar Vuković* s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, te urednik Leksikona dr. sc. *Slaven Bačić* i izvršni urednik prof. *Tomislav Žigmanov*.

Na samom početku predstavljanja u ime izdavača Leksikona, HAD-a, *Dujo Runje* je pozdravio sve nazočne među kojima i generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici *Davora Vidiša*, konzula *Tihomira Šilovića*, dogradonačelnika Subotice i predsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petra Kuntića*, potpredsjednicu subotičke Skupštine *Edit Stevanović*, članicu Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća *Jelenu Piuković*, predsjednika HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru *Šimu Raića*, msgr. *Stjepana Beretića*, predsjednicu Hrvatske

mukotrpno radi i koje ima znanstvenu, političku, kulturološku i civilizacijsku vrijednost za cjelokupnu hrvatsku kulturu. »Nije cilj ovog projekta retuširati povijest niti praviti apologiju, jer nema naroda koji ima samo sretnu prošlost. Leksikon je zrcalo u kojem se vide i dobre i loše prosudbe našega naroda kroz povijest, tragovi postojanja u kulturi, jeziku, toponimima...«, kazao je *Runje* te je izrazio nadu da će uskoro izići peti svezak i da će se u njegovu izradu uključiti svi oni koji to znaju, žele i mogu.

Dr. sc. *Robert Skenderović* je predstavljajući Leksikon kazao kako on ima ponajviše simboličko značenje za same podunavske Hrvate jer je suradnjom velikog broja suradnika pokazao kako je hrvatska zajednica u Vojvodini još uvijek dovoljno snažna i vitalna za pokretanje čak i tako zahtjevnih projekata kao što je projekt Leksikona. »Osim toga Leksikon je una-prijedio naše znanstvene spoznaje o svim aspektima prošlosti i kulture podunavskih Hrvata

Promocija probudila zainteresiranost mnogih

povijesno nastajanje i oblikovanje kolektivnih identiteta. Na kraju izlaganja u kojem je govorio o pojedinim pristupima društvenih znanosti problemu kolektivnog identiteta i prijedporima glede identiteta bačkih

jenio kako se činjenica da Leksikon nije utemeljen na profesionalnom ustroju nije pokazala kao hendikep jer su se svi suradnici trudili da Leksikon bude što bolji.

J. Dulić

Zajednički koncert zborova iz Subotice i Segedina

Za glazbu ne trebaju vize

Mladi članovi segedinskoga zbora, pod znalači nadahnutim vodstvom svoga dirigenta pokazali su uvježbanost, kvalitetu i radost dobrog muziciranja

Prošloga četvrtka, 23. veljače, u Velikoj vijećnici Gradske kuće održan je koncert zvorske glazbe. Na koncertu su se predstavila dva zbora, jedan iz Subotice a drugi iz Segedina u susjednoj Mađarskoj.

Kao domaćin, prvi je nastupio Komorni zbor »Pro musica« pod dirigentskom palicom Csabe Paskó, a nakon toga svoj program izveli su članovi Zbora Više pedagoške škole »Juhász Gyula« iz Segedina, kojim je dirigirao Gábor Ács.

PROGRAM: Glazbenu večer članovi zbora »Pro musica« otvorili su talijanskom

Sweetincka »Miserere mei Domine«. Od *Sergeja Rachmaninova* odabrali su poznatu »Bogorodice Djevo raduj-sja«, od *Franza Lista* »Salve regina« te od *Pétera Ótha*, suvremenog mađarskog autora, pred subotičkom publikom izveli »Ave maris stella«, skladbu koju je upravo za njihov zbor, spomenuti skladatelj napisao prošle godine. Skladbom *Györgya Orbána* »Daemon irrepit callidus«, gosti iz Mađarske okončali su prvi dio koncerta, čiji je repertoar bio sačinjen od djela duhovne glazbe.

Članice zbora »Pro musica« promatraju nastup svojih kolega iz Segedina

Gosti iz Mađarske: Zbor Više pedagoške škole »Juhász Gyula« iz Segedina

skladbom iz 15. stoljeća »Alta trinita beata«. Uslijedile su dvije skladbe *Giacoma Pertija* – čiju 250. obljetnicu smrti slavimo ove godine – »Adoramus« i »Inter vestibulum«, i skladba *Michaela Praetoriusa* »Budan budi«. Za kraj nastupa izabrali su efektu skladbu *Béle Vavrinceza* »Széles a Balaton« koju su izveli uz klavirsku pratnju *Jelene Klepić*.

Gostujući zbor »Juhász Gyula« svoj nastup otpočeo je skladbom nizozemskog skladatelja koji je stvarao na prijelazu renesanse i baroka *Jana Pietersa*

SVJETOVNE SKLADBE: U drugom dijelu programa uslijedile su svjetovne skladbe. Čuli smo »1000 boli« *Josquina Des Presa* te dva djela *Béle Bartoka*, skladatelja čija se 125. godišnjica rođenja ove godine posebno proslavlja u Mađarskoj. S obzirom na to da Bartok nije napisao puno zvorskih kompozicija, a da i one koje je skladao nije namijenjenio izvedbama mješovitog zbora, dirigent segedinskog zbora odlučio se prirediti dvije skladbe napisane za ženski zbor – »Kanon« i »Játék« (Igra).

Bartokove skladbe pratile su »Enek Szent István királyhoz« *Zoltána Álya*, zatim »Hegyet hágék« *Miklósa Ára* te na kraju »Csillagvirág«, svita *Lajosa Bárdosa*, koja se pokazala vrlo prikladnom za efektan završetak nastupa.

Premda ovaj zbor ne obiluje muškim glasovima, dirigent je uspio postići veliku ujednačenost u odnosu glasova. Mladi članovi zbora Više pedagoške škole, pod znalačkim i nadahnutim vodstvom svoga dirigenta pokazali su uvježbanost, kvalitetu i radost dobrog muziciranja.

Gostovanje zbora iz Segedina uzvratni je posjet subotičkom komornom zboru »Pro musica«. Naime, 27. listopada prošle godine, »Pro musica« je gostovala u Segedinu, prigodom koncerta na kome su nastupila oba zbora.

Nela Skenderović

Naredni projekt – Mozartov »Requiem«

Naredni zajednički projekt ovih zborova bit će izvedba Mozartovog »Requiem«, koja se planira za 2. lipnja ove godine. U izvedbi ovog djela, osim spomenutih zborova, sudjelovat će i katedralni zbor iz Segedina.

Orguljašica i zborovođa Anica Nevolić

Molitva liturgijskom glazbom

*Od prosinca 1974. godine je na mjestu zborovođe i orguljašice u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu *
Period suradnje sa Stanislavom Preprekom i prof. Đurom Rajkovićem ističe kao veoma značajan *
Za mene je liturgijska glazba sve, zaista cijeli život, kaže Nevolićeva*

Razgovor vodila: Dragana Popov

Anica Nevolić, zborovođa i orguljašica, rođena je 1930. godine. Ova Petrovaradinka koja preko 30 godina živi u Novom Sadu – više od 50 godina svira orgulje i vodi crkveni zbor – a od toga 32 godine, od 15. prosinca 1974. godine, je na mjestu zborovođe i orguljašice u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, takozvanoj Katedrali. Ovaj datum Anica naglašava jer, kako kaže, njen četveroglasni zbor je nastupio već za Božić, te davne 1974. godine.

»Zbor u Katedrali je bio malobrojan i pjevali su jednoglasno, ponekad dvoglasno. Kada sam došla na mjesto zborovođe, već za polnoćku iste godine smo pjevali četveroglasno. Bili su zastupljeni svi glasovi (alt, sopran, tenor i bas), a u zboru je bilo više od 30 pjevača. Tada nas je bilo najviše, a bilo bi nas i više, da nakon Božića nismo počeli intenzivno vježbati, te

se zbor počeo osipati. Nije uopće bilo lako, često smo imali naporene probe«, objašnjava sugovornica.

POČECI: Zahvaljujući njenoj krizmanoj kumi *Verici Ivanić*, Anica prvo počinje pjevati u crkvenom zboru 1946. godine, a potom, na nagovor iste te kume, koja joj daje knjigu »Harmonium Schule« *Henricha Bungarta*, počinje potpuno samostalno učiti sviranje, da bi nakon samo nekoliko mjeseci, svirala na harmoniju u sakristiji crkve. S napunih 18 godina, nakon samo osam mjeseci učenja, prvi put je svirala u crkvi na đачkoj misi. Bila je redoviti član pjevačkog zbora crkve Sv. Križa i kako kaže, crkva joj je bila kao drugi dom. »Čak i kada sam bila na poslu, a radila sam 25 godina u novosadskoj 'Grafici', tražila sam od šefice da me pusti s posla da odem svirati za misu«, govori Anica ističući svoju ljubav prema liturgijskoj glazbi i crkvi.

Samouko znanje Anica je proširila i usavršila pomoću nastavnice klavira i zborovođe-orguljašice, časne sestre *Helme Cvetnić*, koja je krajem 1949. godine došla u Petrovaradin sa ostalim časnim sestrama Sv. Vinka Paulskog. Kako Anica veli, devet godina je učila sviranje kod spomenute sestre, od toga tri godine klavir i šest godina harmonij. »Nikada nisam voljela svirati klavir, pa ni danas, ali orgulje, orgulje su nešto posve drugo«, kaže Nevolićeva i dodaje da nikada nije poželjela da se poučava na Sveučilištu. »Kakva je to volja bila kod mene, kada sam svaki dan išla u crkvu i sama vježbala!?«, veli upitno Anica.

ANGAŽMAN U CRKVI SV. JURJA MUČENIKA: Na mjesto zborovođe i orguljašice u crkvi sv. Juraja Mučenika u Petrovaradinu Anica dolazi 1948. godine, nakon odlaska prof. *Franje Kurbatfinky* u Rijeku. Ubrzo osniva četveroglasni zbor, koji ova crkva, kako ističe, nije imala od svog postojanja 1812. godine, osim muškog pjevačkog zbora kojeg je postavio preč. *Franja Martinčević*. Zbor je vodila sve do 1974. godine, kada je prešla u Novi Sad, a s njome i svih dvadesetak pjevača. Razlog odlaska bilo je nezadovoljstvo tadašnjim velečasnim u crkvi sv. Juraja, koji ih je, kako kaže, pritiskao. A to što su pjevači pošli za njom, kako ističe, jako je važno.

O Anici Nevolić napisano je pregršt riječ, u specijaliziranim časopisima za crkvenu glazbu i enciklopedijama. Mnogi su spominjali njeno ime i pisali o njoj kao o »jednoj snažnoj i vrijednoj ženi, koja sebe nije štedjela, već potpuno bila posvećena crkvenoj glazbi.«

Prof. *Đuro Rajković* je u crkveno – glazbenom časopisu »Cecilija« jednom prigodom napisao: »Najveću crkveno-glazbenu pomoć u svom životu pružio je Preprek petrovaradinskoj orguljašici Anici Nevolić. Stanje u crkveno-glazbenom

Anica Nevolić za orguljama

životu Petrovaradina postalo je vrlo skromno odlaskom Anice Nevolić 1974. sa orguljaškog mjesta u crkvi Uzvišenja sv. Križa gdje je bila razvila značajnu orguljašku djelatnost.

SAKUPLJAČKI RAD: Anica je neumorno sakupljala tekstove i melodije po cijeloj bivšoj Jugoslaviji – od Zemuna, preko Hvara, Pule i Zagreba – i donosila ih u Novi Sad, odnosno Petrovaradin. »Pokazala sam sakupljeni materijal prof. Đuri Rajkoviću 1967. godine, pa su ga on i Stanislav Preprek preslišali i ukazali na mnoge neliтурgijske pjesme. Otpalo je oko 80 posto pjesama. Nakon toga počinje moja surad-

vićem, Anica ističe kao veoma značajno i važno. »Preprek je radio kao tvornica. Ja samo kažem treba mi to i to, za neku prigodu, a on samo radi. Sjećam se, jednom prigodom bila sam nazočna kada je Preprek komponirao. Preprek s rukama iza leđa, hoda po sobi i diktira note iz glave prof. Rajkoviću, koji ih zapisuje. Nije imao potrebu da sjedi za klavirom i proba, znao je već sve kako će zvučati, a onda na kraju kaže – 'ajde samo da odsviramo da vidimo vrijedi li što!'. A vrijedilo je uvijek!«, prisjeća se Anica. Ona svoje oduševljenje Preprekovim radom i djelom ne krije ni danas, Anica je i nakon toliko godina, nje-

popisu kojeg redovito i uredno vodi, prošlo je preko 130 pjevača. »Sve učeni ljudi – profesori, inženjeri, glazbenici, liječnici«, naglašava Anica s ponosom. Posljednjih godina zbor se smanjio. Dvanaestero pjevača je u međuvremenu preminulo, pa sada, kako kaže, više nije kao što je nekada bilo. »Za vrijeme bivše Jugoslavije bio je to veliki zbor, četveroglasni, u kojem su latinske crkvene pjesme skupa pjevali Hrvati i Mađari. Mi još uvijek pjevamo za mise na hrvatskom, dok Mađari nemaju zbor. Nakada sam nedjeljom znala svirati i po pet misa, pa sam tako ukupno prelazila i po 240 stepenica u Katedrali«, objašnjava sugovornica.

LITURGIJSKA GLAZBA: »Za mene je liturgijska glazba sve, doista cijeli život. S liturgijskom glazbom je molitva«, potvrđuje Anica riječi koje kažu kako je glazba nešto iskonsko, neraskidivo od čovjeka. I zato Anica nema omiljene tekstove i glazbu koju bi izdvojila. Sve su joj prirasle srcu. »Glazba je za mene kao lijek«, veli naša sugovornica.

Savjesna i precizna, ona pažljivo isplanira sve što će svirati i pjevati tijekom sedmice. Kao zborovođa i orguljašica starog kova, drži se provjerenih stvari, pa tako još uvijek koristi Kantual tiskan u Zagrebu davne 1934. godine, jer kako kaže, sve ono kasnije tiskano sniženo je i pisano za jedan do dva glasa.

U tom duhu, Anica ne prihvaća niti voli šansone koje se danas pjevaju i sviraju u crkvama. »Ja sam protiv šansona. Gledam svake nedjelje HRT, vidim da imaju tri zbora, ali pjevaju šansone, sve s gitarama i flautama, a ja sam protiv toga u crkvi. I Preprek je bio protiv šansona. U našoj katedrali na misi na hrvatskom jeziku, nema šansona i neće ih biti dokle sam ja tu. Dok nisam sreća prof. Rajkovića i Prepreka ni ja nisam znala što je liturgijska glazba, prava crkvena glazba. Tek surađujući s njima otkrila sam ljepotu liturgijske glazbe. Prije toga nisam imala kriterij, ali sada sam ga izgradila«, oštro komentira Anica današnje prilike u crkvenoj glazbi.

Svakog dana u 17 sati, na misi na hrvatskom jeziku, u katedrali, Anica Nevolić sjedi ispred orgulja, i pjeva alt dva. Ponekad s njome i zbor koji vodi. Kako kaže, pjevat će još nekoliko godina, do 60-e obljetnice svoga rada. A poslije toga, tko zna, vidjet ćemo.

Anica Nevolić je neumorno sakupljala tekstove i melodije po cijeloj bivšoj Jugoslaviji

nja s Preprekom i prof. Rajkovićem«, priča Nevolić o počecima stvaranja, kako kaže »blaga«. Jer danas, u crkvi Imena Marijina, police starinskog ormara prepune su raznih svezaka, knjiga, bilježaka, a na vratima zalijepljene fotografije i plakati u ime obljetnica Aničinog rada. »Sve sam to sama financirala i napisala, crkva mi nije ništa nadomjestila. Sama sam 1971. godine napisala cijeli Kantual, pjesme za cijelu crkvenu godinu, a posebice imam svesku s pjesmama za Božić, kao i za Uskršnje vrijeme. Što će se desiti s tim materijalom, s tim blagom, ne znam«, kaže sjetno Anica i dodaje kako će tražiti da je sahrane s Kantualom.

SURADNJA S PREPREKOM: Razdoblje suradnje s Preprekom i prof. Rajko-

govo djelo nastavila živjeti kroz pjesmu i glazbu.

NASTUPI: Svih ovih godina mukotrpnog i strpljivog rada, zbor Anice Nevolić izveo je 245 skladbi, iz svih dijelova crkvene godine. Najviše izvode djela Stanislava Prepreka i *Ilije Okrugića*, jer su po mišljenju Anice, djela srijemskih skladatelja nedovoljno poznata široj publici. Tijekom 50 godina rada svirala je i nastupala više od trinaest tisuća puta, od Novog Sada i Petrovaradina preko Bača, Bačkog Monoštora, Bajmoka, Futoga, Hvara, Nikinaca, Novog Slankamena, Pule, Srijemske Kamenice, Sombora, Subotice, Titela, Vrbasa, Županje, Zrenjanina, Zemuna, Srijemske Mitrovice, Rumenke, sve do Zagreba i Budimpešte. Kroz Anicin zbor, po

Zanimljivosti o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti

Prva akademkinja i prosječna životna dob članova

*Prva žena koja je primljena u Akademiju je Ivana Brlić Mažuranić, 1938. godine * Prosječna životna dob akademika je 73,5 godine*

Od 147 redovitih ili kako piše na internetskim stranicama HAZU-a »pravih« članova, 11 je akademkinja, a među suradnicima je 16 žena. Prva žena koja je primljena u Akademiju je *Ivana Brlić Mažuranić*, 1938. godine. U Akademiji kažu da je ta brojka žena, akademkinja i suradnica, zadovoljavajuća u usporedbi s nekim drugim akademijama. S druge strane, Turska akademija, nasuprot onome što bi se očekivalo, ima najviše žena u svojim redovima.

Ivana Brlić Mažuranić

Slavna Francuska akademija na popisu svih dosadašnjih članova (od osnutka ih je 708), ima tek četiri žene. Prva je u društvo četrdesetorice besmrtnih primljena *Margarite Yourcenar*, i to tek 1980. godine. Trenutačno u Francuskoj akademiji ima tri žene. Većina nacionalnih akademija prve je žene među svoje članove primila tek nakon Drugog svjetskog rata. Prema istraživanju nizozemskog Instituta za ženske studije nakon 1970. godine znatno se povećao broj akademkinja, ali ih u europskim akademijama još uvijek ima tek između jedan i petnaest posto. Tako je recimo, prije godina u Španjolskoj kraljevskoj akademiji znanosti od 42 člana bila tek jedna žena.

ŽIVOTNA DOB ČLANOVA: Prosječna životna akademika je 73,5 godine. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti ima određeni, fiksni broj (numerus clausus) redovitih članova – njih 160. Na početku 2005. godine ih je bilo 150-ero, a u međuvremenu su preminula tri akademika – *Edo*

Murtić, Petar Guberina i Vladimir Maleković – tako da ih sada ima 147.

Od te brojke 102 člana je u znanstvenim i 45 u umjetničkim razredima. Akademija ima 138 (na kraju godine ih je bilo 141) dopisnih članova i 78 članova suradnika, kojih je krajem godine bilo za troje više.

Tijekom prošle godine, uslijed smrti 13 članova, došlo je do smanjenja životne dobi redovitih članova HAZU-a pa je prosječna dob akademika sada 73,5 godine. Po preporuci Predsjedništva HAZU-a, za nove redovite članove ne bi se trebali predlagati kandidati stariji od 70 godina, što diskriminira starije uglednike.

Redoviti članovi Akademije najčešće su sveučilišni profesori, a među akademcima ima i jedan bračni par: *Alica Wertheimer-Baletić* i *Zvonimir Baletić*.

Mandat predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti traje tri godine, i može se jednom ponoviti.

Priredio: Stipan S. Pekanović

Danijel Dragojević

San

San. Jedan se zločinac gubi u mojim riječima.

Ne vidim ga. Na tlu cijelog grada umnažaju se koraci. Koraci među koracima.

Teško disanje, ispraznost plodova.

A onda Božja amnezija kao takva, total.

Na jedno lice bili su pali glagoli straha,

sada su se vratili odakle su došli. Smirilo se javno jutro, uvenuo zid.

Njegovo srce kuca na velika otvorena vrata,

kaže se svemir. Dobrodošao, dobrodošao,

neka se nesreća odjene onako kako se pristoji svjetiljci.

Iz autorove zbirke pjesama »Žamor«, Meandar, Zagreb, 2005.

Danijel Dragojević, pjesnik, esejist i prozni pisac, rođen je 28. siječnja 1934. godine u Veljoj Luci na otoku Korčuli. Do sada je objavio sljedeće knjige: *Korčula* i drugi predjeli (poezija), *U tvom stvarnom tijelu* (poezija), *Svjetiljka i spavač* (poezija), *Nevrijeme i drugo* (poezija), *Bijeli znak cvijeta* (poezija), *O Veronici, Bezlehubu i kucanju na nezvjesna vrata* (proza), *Bajka o vratima* (proza), *Četvrta životinja* (poezija), *Prirodopis* (poezija), *Izmišljotine* (proza), *Razdoblje karbona* (poezija), *Rasuti teret* (proza), *Zvezdarnica* (poezija), *Cvjetni trg* (proza), *Hodanje uz prugu* (poezija).

Depeche Mode – »Playing The Angel«

Mute / Dallas, 2005.

S pristojnim zakašnjenjem kada je u pitanju današnja albumska hiperprodukcija, ali s »pošte-nim« povodom, u ovom broju osvrnut ćemo se na posljednji album, synth-pop prvoboraca – skupine Depeche Mode. Album nosi naslov »Palyng The Angel« i u prodaji se pojavio u listopadu prošle godine. Statistički gledano, nakon četiri godine pauze ovo je njihov jedanaesti album, u 25 ljeta postojanja.

No, vratimo se povodu. Početkom studenoga startala je njihova svjetska turneja »Touring The Angel«. Prvi su koncerti održani u SAD-u, trenutačno se nalaze na sjeveru Europe, dok će 22. ožujka gostovati u Zagrebu. Lokacija: Domu sportova. Dan prije, svakako i u Budimpešti. Destinaciju za susret s momcima koji još uvijek nisu radi sakriti se u vilama Toskane, ili sličnu mirovinu, primjerice, odležati kraj bazena na brdima kraj L. A. -ja, ođaberite sami. Naravno, ukoliko ste obožavatelj.

Novi album svakako jeste još jedan povod da ih vidite. Možda ne sve, ali većinu od 12 novih pjesama zasigurno će predstaviti, a garancija toga krije se u već spome-

nutom naslovu njihovog aktualnog scen-sko-glazbenog pohoda.

Za podmirivanje potreba milijunske baze fanova, s posljednjeg albuma dosad su ekranizirana dva singla – najuvjerljiviji konkurent za njihova buduća »best of« izdanja »Precious«, te svakako pogodan i ljubiteljima auto trka (pogledati spot!), »John The Revelator«.

Šminkerski imidž većeg dijela 80-ih, za-

mijenjen je ozbiljnošću u devedesetima, koju na novom ostvarenju, uz ravnopravni tretman darkerski obojenih gitara i elektronike, sve više produbljuju.

Novost je što se, uz *Martina Gorea*, pisanju posvetio i pjevač *Dave Gahan*, vjerojatno stekavši samopouzdanje kroz solo uradak »Paper Monsters« (2003.). On potpisuje tri pjesme: »I Want It All«, »Suffer Well« i »Nothing's Impossible«. Prva od njih, uz slično introspektivne »Macro« i »Damaged People« čini album »Playing The Angel« dramatičnijim i stvaralački upečatljivim. Ostatak naslova se uz primjese industrial elemenata, neuspješno bori s različitim stilskim odrednicama iz njihove karijere, ne ostavljajući traga posebnoj pozornosti.

Dugogodišnji visoko postavljeni standardi glede produkcije i aranžmana prate i ovaj album, a Gore, Gahan i *Fletcher* iznova se kreativno potvrđuju. Depeche Mode su i dalje ekipa za uvažavanje, a njihova »mračnjačka« poetika djeluje još uvijek svježije i privlačno.

D. B. P.

Franjo Krežma (1862.-1881.)

Franjo Krežma, violinist i skladatelj, rođen je 2. rujna 1862. u Osijeku, a preminuo u Frankfurtu, 15. lipnja 1881. godine.

Talentirani glazbenik, već je u svojoj šestoj godini dnevno 7-8 sati vježbao violinu, instrument koji mu je donio svjetsku slavu. Često su ga uspoređivali sa stotinu godina ranijim genijem *Wolfgangom Amadeusom Mozartom*. Uz neizmjerne talenat i usrdnu podršku roditelja, Krežma je vrlo rano izvodio iznimno teške i tehnički zahtjevne komade (Schubert, Singelee itd.). Glazbu je učio najprije u Zagrebu kod *Đure Eisenhuta*, a poslije u Beču kod profesora *Heizlera*.

Koncerte je održao u mnogim gradovima Europe (Zagreb, Trst, Venecija, Bologna, Padova, Rovigo, Firenza, Rim, Genova, Pecs, Ljubljana, Beč, Graz, Strassburg, Stuttgart, Ulm, München, Berlin, Toulon, Lyon, Pariz...) i domovine (rodni Osijek, Đakovo, mnogostruko Zagreb, Varaždin, Petrinja, Sisak, Rijeka, Split i Dubrovnik), a tada mu je bilo tek 14 ljeta. Na turnejama po Europi pratila ga je njegova sestra *Ana*, vrsna pijanistica.

U dobi od devetnaest godina postaje koncertni majstor pruskog kraljevskog orkestra, današnje Berlinske filharmonije. Kao solist, na mnogim koncertima tog orkestra Krežma je nastupao sa sjajnim uspjehom. Što se tiče njegova skladateljskoga djela, napisao je jednu simfoniju, tri uvertire, nekoliko koračnica i plesova za orkestar.

Umro je na turneji u Njemačkoj, uslijed upale uha koja se proširila na moždanu ovojnicu.

Tadašnja udruga – Hrvatski rodoljubi, osnovala je Odbor za prijenos njegova tijela iz Frankfurta u Zagreb, ali to su uspjeli učiniti tek 1884. godine. Grob Franje Krežme, nalazi se danas, nasuprot groba *Augusta Šenoe*, na groblju Mirogoj u Zagrebu.

Maškare u organizaciji udruge »KroV«

Stotinu maskiranih zabavilo se u dvorani HKC »Bunjevačko kolo«

Odolite gotovim kostimima, bidite kreativni i sami izradite kostime za maškare

Prijavnica

Dobitnik prve nagrade: Krampus

Kako su nastale maškare? Postoji dakako više teorija i legendi o tome. Jedno je sigurno: svatko se voli maskirati i pri tome se uživjeti u svoju ulogu. Tko zna, možda su upravo te maske naše skrivene želje i snovi?!

Ljudi različitih starosnih dobi diljem svijeta uživaju u Maškarama i nazivaju ga najljepšim tradicionalnim danom u godini. Na koncu, maškare su i dio povijesti. Stoljećima unatrag kostimi su se pomno izrađivali, šivali, pazilo se na svaki detalj. Cilj je bio dobro se maskirati, skinuti nakit po kom možeš biti prepoznat, namršiti ruke i dobro sakriti lice. Tada pronaći poznatu osobu, šaputati joj na uho koje kakve zloće piškutava glasa i izazivati je do iznemoglosti. Što se više odabrana osoba ljutila želja za daljnjim zadirkivanjem je rasla. Namaškarani su ludovali do ranih jutarnjih sati, a tad bi se skidale maske i otkrivala lica.

Maškare su se ove godine uspješno održale i u Subotici, u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo«, gdje se 24. veljače, okupilo stotinjak namaškirane mladeži.

Svi na ples

... i Rimljani vole popiti

Pričuva

Bliznakinje

Kućanica i Zečica

Gdje ste se vi našle?

Spremni za karneval

Mladi su se posredstvom svojih maski spontano upoznivali i razmjenjivali šale. Svaka je maska bila originalna i sama po sebi zanimljiva. Večer je otpočela glazbom tamburica ansambla »Ravnica«, a iza ponoći zabava je nastavljena uz ritmove narodne glazbe. Iako ova vrsta glazbe nije prikladna, na veliku žalost, većina mladih uslijed dejstva alkohola želi slušati taj spoj jakih ritmova i depresivnih tekstova. Zbog ove beznadežne glazbe gubi se identitet hrvatske mladeži, no nažalost ova glazba se sve više sluša i u Hrvatskoj. Ovim problemom trebala bi se

baviti cjelokupna hrvatska zajednica, a najviše udruga hrvatske mladeži. Kako naglašava predsjednica organizacionog odbora *Olga Perušić*, narodnu glazbu treba polako odstranjivati iz zabava hrvatske omladine, no to će biti dugotrajan proces koji zahtijeva veću potporu naše zajednice u osiguranju drugih kulturnih programa za omladinu. Po sustavu tombole nagrađene su tri originalne maske. Prvu nagradu squash kluba »Votuzo« dobio je *Boris Dević* s maskom krampusa. Druga nagrada XL pice iz caffee pizerie »Boss« pripala je *Goranu Vukovu* prerušenom u

staru majku. Treću nagradu burekdžinice »Zlatna lipa« dobila je *Mirela Nimčević* u maski vještice.

Kako smo doznali, udruga »KroV« će organizirati Maškare i sljedeće godine, te se očekuju novi i originalni kostimi i ideje. Oni koji se osjećaju prestaro za maskiranje, mogu se uživjeti u svoju ulogu da se maskiraju sami u sebe. Poruka ovogodišnjih Maškara bi bila: odolite gotovim kostimima, budite kreativni i sami izradite maske i kostime za maškare. Sve što vam treba možete pronaći u svom domu.

M. Horvat

Ansambl »Ravnica«

Svakim danom sve nas je više na našem planetu

Šest i pol milijardi Zemljana

Iako s našim »mizernim« vojvođanskim natalitetom ne doprinosimo značajnije svjetskom prosjeku, svih nas skupa na Zemlji ima sada već oko 6.500.000.000

Piše: Dražen Prčić

Prema nedavnoj procjeni američkih demografa, od subote 25. veljače, ima nas već 6,5 milijardi. Puno. Jer, ukoliko uzmemo podatak prema kojemu je prije samo 45 godina na svijetu bilo

sku civilizaciju činiti cijelih 9 milijardi homo sapiensa.

ZAGREB I BIH: Za vrijeme Univerzijade u Zagrebu 1987. godine glavnom gradu Hrvatske je pripala čast da proglasi

I za samo nepunih sedam godina, u veljači 2006. godine svijet je postao naseljeniji i bogatiji za još pola milijarde stanovništva. **JOŠ MALO STATISTIKE:** znanstvenici koji proučavaju stanovništvo (demografi) projiciranje svojih spekulativnih nagađanja i stručnih procjena poglavito baziraju na statističkim podacima, dobivenim na osnovu opće poznatih metoda. Istina točni podatci iz vremena, na primjer 1 godine naše ere ne mogu se nikako potpuno točno ustvrditi, ali se pouzdano nagađa da je tada na svijetu bilo oko 150 milijuna ljudi. Za prosto dupliranje broja Zemljana trebalo je nevjerojatnih 1350 godina (13,5 vijekova) kada je sredinom 14 stoljeća svijet brojao 300 milijuna. Popisima i slobodno-znanstvenim procjenama stanovništva, još od 17. stoljeća u kojemu je na svijetu živjelo 500 milijuna ljudi, danas se došlo do goleme brojke od cijelih 6,5 milijardi njihovih predaka. Uz pomoć mjerenja znamo da je najnaseljeniji grad svijeta Tokio (oko 27 milijuna), najveća zemlja po broju svojih stanovnika Kina (oko 1,3 milijarde), ali isto također baratamo podatkom kako je najređe naseljena država svijeta Zapadna Sahara s 1 stanovnikom po četvornom kilometru. Aktualna statistika nam također govori kako trećinu globalnog stanovništva čine osobe ispod 15 godina starosti (gotovo 50 posto stanovništva velikog broja afričkih država), a da se sve više raste broj starije populacije

Frapantno je koliko je suvremeni napredak civilizacije donio migracijski porast

upola manje ljudi, onda je to zbilja frapantno koliko je suvremeni napredak civilizacije donio migracijski porast. Istina, još uvijek se najviše djece rađa u najnerazvijenijim dijelovima globusa, za razliku od najrazvijenijih u kojima sve više vlada »bijela kuga«.

STATISTIKA: Svake minute na svijet dođe 261 bebica, što ukupno čini 365.000 novorođenčadi na dan. Najviše djece rodi se u Aziji (57 posto), Africi (26 posto), Latinskoj Americi (9 posto), Europi (5 posto) i Sjevernoj Americi (3 posto). A prema predviđanjim istih demografa pretpostavlja se da bismo 2012. godine trebali stići do brojke od sedam milijardi Zemljana, a da će negdje oko 2050 godine ljud-

5.000.000.000 Zemljanina, odnosno jedno dijete koje se tada rodilo ponijelo je laskavu titulu jubilarne bebe. Dvanaest godina

Mater Zemlja se brani

Zakon prirode obdario je naš matični planet surovim oruđem u cilju samozaštite od potencijalne prenapučenosti. Pojava brojnih zaraznih i najčešće neizlječivih bolesti, izazvanih stravičnim virusima gripe, kuge, ludila, i koječega još, u određenim kritičnim trenucima osjetno desetkuje svjetsku populaciju, vraćajući je u polujanu ravnotežu.

kasnije, 6. travnja 1999. godine Bosni i Hercegovini je pripala čast da službeno obilježi 6.000.000.000-tog stanovnika je - dinog dosad poznatog naseljenog planeta.

(ljudi iznad 60 godine života), poglavito u zemljama zapadne civilizacije na kojemu je razvoj znanosti na najvišem nivou. ■

S prvim proljetnim mjesecom javlja se uvijek isti problem

Višak kilograma

Duga i hladna zima ostavila je »traga«

Piše: Dražen Prčić

Stigao je ožujak. Posljednji mjesec odlazeće zime u čijem ćemo posljednjem tjednu zakoračiti u novo proljeće i lagano se početi »opraštati« s teškom zimskom »artiljerijom« koju smo tijekom proteklih mjeseci nosili na sebi. Garderobom i viškom kilograma.

ZIMSKA GOJAZNOST: Svake godine (zime) događa se ista priča u kojoj se redovito dogodi tužan kraj. S dolaskom prvog jačeg sunca, a ono obično počinje snažiti s početkom mjeseca ožujka, dolazi do odbacivanja »toplih« odjevnih predmeta koji su vješto pokrivali i »maskirali« cjelokupnu figuru. A tada nastupa veliki problem. Laganija odjeća više ništa ne skriva i treba se suočiti s »plodovima minulog rada« (jela) koji postaju dostupni oku uže i šire javnosti. Dodatni razlog za nervozu predstavlja i činjenica da je ljeto sve bliže, a tada dolazi do potpunog »otkrivanja« prilikom izlaska na javna kupališta i plaže (morske, rječne, jezerske). Makinalno hvatanje za višak na trbuhu i za glavu prilikom očitavanja skale na kućnoj vagi za mjerenje tjelesne težine, neumitno izaziva revolt, te osjećaj grize savjesti (zakašnjele) zbog neumjerenog užitka u brojnim kalorijskim »bombama« tijekom zime. Plod njihove »eksplozije« jasno je vidljiv u »zatezanju« prošlosezonskih odjevnih predmeta, povećanju rupe na remenu ili jednostavnoj primoranimosti da se »oprostimo« sa starim konfekcijskim brojem. Uz svu postojeću nervozu dolazi i do neplaniranog troška...

I tada redovito naviru sjećanja, na osobnoj optuženičkoj klupi, koja svjedoče o brojnim paprikašima s tijestom i kruhom, pečenjima svih mogućih znanih domaćih i divljih životinja, kolačima i tortama napravljenim od »brda« šećera, hektolitrima slatkih i gaziranih napitaka, raznovrsnim slatkišima i još koječemu što pripada kategoriji visoko »rizičnih« nosača kalorija. Brojni protekli praznici, obiteljske proslave, rođendani, imendani i svi drugi povodi koji su »krivi« za prekomjerni »unos« ostaju zabilježeni u »kaznenom« predmetu

svakog kilogramskog prijestupnika. A kazna se zna! Dijeta i znatno povećanje svih tjelesnih aktivnosti.

PROLJETNA MORA: Iako se i velika većina muškaraca zna često puta suočiti s ovim problemom, u prvim danima nadolazećeg proljeća ipak je poglavito najugroženija ženska populacija koja, posve normalno, znatno više vodi računa o vlastitoj spoljašnosti. »Otkrivanje skrivenog« pogađa izravno u probuđenu taštinu, izazivajući početak frustracije oličene u napadima lošeg raspoloženja, bijesa, samo-sažaljenja, izgubljenosti i sličnim manifestacijama revolta. A tada je potrebna jaka volja, osjećaj discipliniranosti i odlučnosti, da se krene u boj protiv viška kilograma. U startu dolazi do teškog odvikavanja od brojnih kalorijskih zadovoljstava, rigorozne cenzure nepotrebnih dnevnih i noćnih obroka, te drastičnih promjena u načinu ophođenja prema vlastitom tijelu. Dolazak toplijeg i stabilnijeg vremena pogoduje češćem i dugotrajnijem boravku na svježem zraku koji opet treba efektно isko-

ristiti za neki praktični oblik rekreativne aktivnosti. Treba biti odlučan i »zimnica« će početi nestajati!

DIJETE: Prva stvar za koju će se mnogi vlasnici viška kilograma uhvatiti jamačno je neka od mnogobrojnih »čarobnih« dijeta, koje garantiraju nestanak problema oko struka i šire. I započet će život dirigitiran minimalizmom zadanog načina ishrane, uz brojna odricanja od svega toliko voljenog. A nije moralo biti tako. Samo da se tijekom protekle zime umjereno uživalo u svemu, pritom ne zapostavljajući neki od oblika tjelesne aktivnosti.

Skidanje kilograma

Iako brojne dijetе i načini za skidanje suvišnih kilograma različito tretiraju ovaj problem, prema liječničkoj preporuci smatra se zdravim skidati najviše 4-5 kilograma mjesečno, postupno navikavajući organizam, a posebice srce, na novo težinsko stanje

Marina slana torta

I. Piškota:

4 cijela jajeta
polu žličice soli
2 dcl jogurta
1/2 šolje od jogurta ulja
2 šolje od jogurta brašna
prašak za pecivo

Sve zajedno umutiti i sipati u dobro namašćenu i pobrašnjenu tepsiju i peći (žuta piškota)

II. Piškota:

Svi sastojci kao za prvu piškotu samo još u tu masu dodati 2 žlice ajvara ili izrendati 2 mrkve da masa bude crvenkasta.

III. Piškota:

Ponovno svi isti sastojci samo još u tu masu dodati sitno narezano lišće mladog crvenog luka i špinata.
Piškote peći na 200 stupnjeva i to na 15-20 minuta

I. Nadjev:

Skuhati 500 grama francuske salate, ocijediti i dodati u hladno,
2 majoneze
1/2 vrhnja
250 grama sitno narezane šunkarice
4 kuhana jajeta – sitno narezana

II. Nadjev:

500 grama sira kremisi
1 vrhnje
200 grama sitno narezanog kulena
250 grama šunkarice
8 sitno narezanih kiselih krastavaca (sitniji)

Spojiti piškote s nadjevima, posebno umutiti 5 vrhnja i tortu dobro namazati od gore i sa strane. Tortu napraviti dan prije uporabe.

V I J E S T I

Košarka

Velika pobjeda Cibone

Poslije slabijih igara u prvom dijelu natjecanja Eurolige i pomalo sretnog plasmana u završnicu, košarkaši zagrebačke Cibone dokazali su da im pripada mjesto među 16 najboljih momčadi Europe. U prvom susretu skupine G »Vukovi s Tuškanca« pobjedili su na domaćem parketu favorizirani Panathinaikos (72:70) i najavili kandidaturu za plasman na Final four.

Goodyear liga

Pobjedi protiv Panathinaikosa košarkaši Cibone dodali su i pobjedu protiv Crvene zvezde (91:84) u 20. kolu Goodyear lige. Zadar je slavio na gostovanju u Domžalama (83:74), dok

je Zagreb poražen od Pivovarne Laško (85:79). Partizan je poražen u gostima kod Bosne (93:90), FMP je na gostovanju bio bolji od Slovana (79:75), a Vojvodina je tijesno svladala Olimpiju (92:91). Na tablici vodi Partizan (35), slijede Hemofarm i FMP (34), Crvena zvezda (33), Cibona (32) i Zadar (32)...

Šibenčanke osvojile Final four

Košarkašice Šibenika JJBS osvojile su prvo mjesto u ovogodišnjoj sezoni Regionalne lige pobjedom u finalu protiv Vojvodine (68:55). U susretu za treće mjesto Gospić CO je poražen od Merkur Celja (76:59).

ZOI

Hrvatska na 16. mjestu

Sukupno 3 osvojene medalje – zlatom i srebrom Janice Kostelić (kombinacija i Super G) i srebrom njenog brata Ivice (kombinacija) Hrvatska olimpijska vrsta zauzela je 16. mjesto od ukupno 26 zemalja koje su uspjele osvojiti odličje na Zim-

skim olimpijskim igrama u Torinu. Najuspješnija olimpijska nacija je Njemačka s 29 osvojenih medalja (11 zlata), a na ZOI je sudjelovalo 2.500 sportaša iz 84 zemlje koji su se borili za ukupno 84 kompleta medalja.

Atletika

Novi uspjeh Blanke Vlašić

Skokom od 2 metra i osvajanjem prvog mjesta na mitingu u belgijskom Gentu najbolja hrvatska skakačica u vis **Blanka Vlašić** nastavila je sjajnu seriju uspješnih rezultata, dokazujući da skok novog hrvatskog rekorda od 205 cm nije bio slučajnost, već najava još boljih i viših dometa.

HNL

20. kolo, 25. veljače

Hajduk – Inter 3:2

Kamen I. – Dinamo 1:5

Osijek – Pula 1:0

Međimurje – Cibalia 3:3

Zagreb – Rijeka 2:0

Slaven B. – Varteks 4:3

Tablica: Dinamo 53, Rijeka 39, Osijek 33, Kamen I. 29, Varteks 28, Zagreb 27, Hajduk 25, Cibalia 25, Pula 22, Međimurje 21, Slaven B. 18, Inter 16

Susretima osmine finala nastavila se

Champions league

Šesnaest najboljih momčadi europskog kontinenta bori se za najprestižniji klupski naslov

Piše: Dražen Prčić

Nažalost, ždrijeb je bio nemilosrdan. Već na samom startu nastavka natjecanja u ovogodišnjoj sezoni Champions leaguea, poslije susreta osmine finala nekoliko velikana »preselit će u gledalište«. Jer u ogledima Barcelone i Chelsea, Bayern i Milana, Real Madrida i Arsenala, u četvrtfinalu ima mjesta samo za jednu momčad. Kakav peh!

BAYERN – MILAN 1-1: Proljetna sezona Lige šampiona započela je sudarom njemačke i talijanske škole u kojoj su Bavarci prikazali »više od igre«, bili bolja momčad, ali je upravo »katenao« (talijanski način obrane) obilježio susret i donio golemu prednost »rosso-nerima« pred uzvrat u Milanu. Ballack je donio vodstvo, ali je, iz čini se neopravdano dosuđenog kaznenog udarca, Ševčenko poravnao za konačni, neodlučni rezultat.

BENFICA – LIVERPOOL 1-0: Unatoč porazu na Luzu, aktualni šampion Liver-

pool može biti zadovoljan ishodom prvog susreta i na svom Anfieldu treba nadoknaditi minimalnu prednost Portugalca.

REAL MADRID – ARSENAL 0-1: Najskuplja momčad svijeta (Gallactica) ponovno ne može naći svoju »orbitu«, a ovoga puta su bili pogođeni iz »arsenala« jednog od najboljih svjetskih topnika Henryja. Uzvrat u Londonu bit će jedna od najneizvjesnijih i nadajmo se, najzanimljivijih utakmica.

PSV – LYON 0-1: Superšampion Francuske pokazao je zbog čega je već godinama najbolja momčad zemlje nekadašnjih europskih i svjetskih prvaka. U reprizi prošlosezonskog duela protiv nizozemskog prvaka, Juninho je iz slobodnjaka odlučio pobjednika i donio realnu prednost za nastavak natjecanja.

RANGERS – VILLAREAL 2-2: Rendžersi nisu uspjeli zaustaviti »žutu podmornicu«, a neodlučni ishod na njho-

vom Ibroxu ne daje im prevelike nade pred uzvrat u Španjolskoj. Susret su obilježili kiksevi na obje strane, a nesretni Dado Pršo skrivio je penal nakon nespretnog igranja rukom u domaćem kaznenom prostoru.

WERDER – JUVENTUS 3-2: Malo momčadi današnjice u stanju je »zabiti« tri gola momčadi koju vodi don Capello, ali je momčadi Ivana Klasnića upravo tako nešto počlo za rukom na domaćem Weseru. Iako nije postigao pogodak, hrvatski internacionalac je sudjelovao u akciji - ma koje su prethodile golovima, ali se, ipak, stječe dojam, kako ova pobjeda neće biti dostatna za prolaz na Dele Alpiju.

AJAX – INTER 2-2: Nakon uraganskog početka i iznenađujućeg vodstva od 2-0, amsterdamski vitezovi su stali i tada je »Internazionale« preuzeo stvar u svoje ruke, rutinski materijalizirao dobru igru i sa izvrsnim rezultatom čeka uzvrat koji će se posljednji igrati (14. ožujka, jer je tjedan dana ranije Milan također domaćin na istom stadionu)

CHELSEA – BARCELONA 1-2: Na koncu stiže šećer, derbi nad derbijima ne samo ove runde Lige šampiona, nego i cijelog ovosezonskog natjecanja. Najbolji trener Europe (Mourinho, Chelsea) i najbolji nogometaš (Ronaldinho, Barcelona), surovom voljom ždrijeba, sudarili su se na Stamford bridgeu. U biti, susret je bio odlučan nakon preranog isključenja Del Hor-na i primoranosti »plavaca« da 2/3 duela igraju s igračem manje, a to je protiv ovakve Barce osuđeno na propast. Iako je poveo (autogol Motte), Chelsea nije imao snage sačuvati gol prednosti, niti izboriti neodlučni rezultat na svom terenu, jer je poslije još jednog autogola (Terry) i gola Etooa momčad Franka Rykarda otišla doma s velikom pobjedom.

UZVRATI: predstojeći utorak (7. ožujka) i srijeda (8. ožujka) donijet će odgovore na četvrtfinalno pitanje: »Koje će momčadi izboriti plasman među osam najboljih?«. Ukoliko se smatrate stručnjakom za nogomet, a na našim prostorima je mnogo takvih, pokušajte prognozirati već danas, pa poslije srijede usporedite svoj tip sa konačnim ishodima. Ne zaboravite, iako je lopta okrugla, veliki su veliki!

Nikola Špear, dobitnik priznanja »Jovan Mikić Spartak« za životno djelo

Impresivna svestranost teniskog velikana

Darujući pola vijeka »bijelom sportu« objedinio je nekoliko funkcija u ulogama aktivnog igrača, trenera, suca i organizatora velikih teniskih natjecanja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Na nedavno upriličenoj svečanosti u Skupštini Vojvodine Nikola Špear (1944.), višestruki teniski šampion i svestrani aktivist u svim ostalim segmentima »bijelog sporta«, nagrađen je prestižnom nagradom za životno djelo »Jovan Mikić Spartak«. Od svog prvog zvaničnog teniskog susreta, prije više od pola stoljeća, pa sve do završetka aktivne igračke karijere, odigrao je tisuće i tisuće mečeva u kojima je uspio postići veličanstvene rezultate i sportske uspjehe koje još dugo nitko neće nadmašiti na našim prostorima.

▶ Koliko ste odigrali mečeva u aktivnoj igračkoj karijeri?

Mislim da sam odigrao najmanje 4,5 – 5.000 mečeva tijekom svoje trideset godina duge aktivne igračke karijere, a u tu konačnu brojku ulaze svi zvanični susreti odigrani u pojedinačnoj, dubl, i konkurenciji mješovitih parova, kao i ligaška natjecanja i nastupi u Davis-cupu.

▶ Kada ste odigrali svoj prvi zvanični teniski susret od kojeg je započela impresivna teniska karijera budućeg višestrukog državnog šampiona?

Tenis sam počeo igrati sa sedam navršениh godina, ali sam na prvi zvanični susret na jednom tenis-natjecanju morao čekati do desete godine (1954.), kada sam zaigrao na prvenstvu Subotice za igrače u konkurenciji istog godišta. Moj prvi protivnik bio je vršnjak *Andras Feze*, iz Spartaka, a konačni rezultat je bio 6:2, 6:2 za mene.

▶ Živimo u dobu tzv. atomskog tenisa u kojemu terenom vladaju igrači razornih servisa i udaraca. Kako biste usporedili nekadašnju igru i aktualni trenutak u sportu kojemu ste darovali gotovo cijeli svoj život?

Razlika je ogromna, prije svega tenis se danas igra na posve drugačiji način i kada bi to, hipotetički, bilo moguće, ondašnji šampion ne bi mogao nikako igrati protiv jednog suvremenog tenisača. Osnovna i golema razlika je, također, u rekvizitu s kojim se danas igra, jer reketi današnjice su bolji, brži i kvalitetniji.

▶ S kakvim ste reketom Vi započeli svoj proboj u svjetsku tenis elitu?

Moj prvi reket imam sačuvan i on visi na zidu moje dnevne sobe. To je model američke tvrtke »Wright & Ditson«, a svojedobno sam ga dobio na dar od očevog prijatelja *Rudića*, koji ga je našao na tavanu svoje kuće, s obzirom da je ovaj reket proizveden još tamo negdje na početku prošlog stoljeća.

▶ Kada ste osvojili svoju prvu titulu prvaka države?

Svoj prvi naslov najboljeg u ondašnjoj velikoj državi osvojio sam s dvanaest godina (1956. godine), ali bih želio naglasiti kako je u to vrijeme u redovima mog matičnog kluba Spartaka iz Subotice igralo nekoliko šampiona države u ostalim starosnim kategorijama. *Kovač* je bio prvak do 14, a *Fra* -

njo Kasap u konkurenciji do 18 godina u statusu potencijalnog Galea-cup reprezentativca.

▶ Tijekom duge i bogate igračke karijere osvojili ste brojne šampionske naslove, ali postoji jedan meč koji se ipak izdvaja od svih zabilježenih pobjeda. O kojemu je meču riječ?

U svakom slučaju bio je to susret protiv tadašnjeg svjetskog broja jedan Rumunja *Ilie Nastasea*, u kojemu sam pobijedio i donio odlučujući poen za ukupnu pobjedu Jugoslavije u polufinalu Europske skupine Davis-cupa.

▶ S teniskim reketima u sportskoj torbi proputovali ste cijeli svijet. Gdje ste sve igrali tenis?

Bio sam i igrao na svim kontinentima, između Antarktike, uspijevajući i osvojiti, primjerice, i naslove na turnirima u Aziji – u Bombaju (Indija) ili Teheranu (Iran).

▶ Svojom svestranošću u bijelom sportu uspješno ste nastavili, po oproštaju od aktivnog igranja, i trenersku karijeru u kojoj ste napravili uspjehe za pamćenje. Što je Vaš najveći trenerski domet?

Kao trener danske reprezentacije uspio sam »izbaciti« favoriziranu Španjolsku iz Davis-cupa. Za Španjolsku su tada igrali *Sanchez* i *Casal*, najbolji dubl svijeta. Rađajući kao ekspert ITF-a, otkrio sam Indijca *Leandera Paesa*, juniorskog osvajača Wimbledona i kasnije jednog od najboljih igrača dubla na svijetu.

▶ Uz sve navedeno gotovo nevjerojatno zvuči i dodatni angažman u sudačkoj ulozi, te pozicijama organizatora i ravnatelja brojnih velikih natjecanja.

Za vrijeme aktivne sudačke karijere postao sam prvi jugoslavenski međunarodni sudac i supervizor sa certifikatom, te nositelj Srebrne značke ITF-a s kojom sam sudio brojne ATP i WTA turnire. Glede organiziranja velikih natjecanja bio sam ravnatelj prvog velikog tenis-turnira u Jugoslaviji (ATP Challenger u Ljubljani), savjetnik turnira u Berlinu, te ravnatelj brojnih juniorskih i seniorskih turnira. Također, dugi niz godina bio sam u organizaciji Istarske rivijere, glasovitog ciklusa turnira diljem tog dijela Jadrana. ■

Bogata karijera

Nikola Špear bio je prvak Jugoslavije u singlu i dublu u svim mlađim kategorijama, 1959. godine postao je prvakom Europe, igrao je u četvrtfinalu juniorskog Wimbledona, a četiri puta je bio seniorski prvak države. Na internacionalnom touru osvajao je naslove u Berlinu, Grazu, Teheranu, Ovijeku, Bangaloru...

Uz sve navedene sportske uspjehe diplomirao je na Filološkom fakultetu u Beogradu, govori šest svjetskih jezika, oženjen je i ima dvije kćeri.

Novi planetoid nazvan Croatia

Priredio: Zdenko Samaržija

27. veljače 1684. godine u Beču je otvorena je prva kavana.
27. veljače 1700. godine *William Dampier* doplovio je do otoka u jugozapadnom Pacifiku kojeg je nazvao Nova Britanija (New Britain).
27. veljače 1806. godine umro je *Martin Diwaldt*, osnivač prve osječke tiskare.
27. veljače 1933. godine nacistički jurišnici zapalili su zgradu parlamenta.
27. veljače 1973. godine umro je *Lucijan Marija Škerjanc*, slovenski pijanist i glazbeni pedagog.
28. veljače 274. godine rođen je *Konstatin I. Veliki*, rimski car. Umro 22. siječnja 337. godine.
28. veljače 364. godine rimski časnici izabrali su u Niceji svog kolegu *Flaviusa Valentinianusa* za rimskog cara.
28. veljače 1483. godine rođen je *Rafael Santi*, talijanski renesansni slikar i graditelj.

28. veljače 1661. godine u Perastu je rođen *Tripo Kokolja*, slikar boktorskih crkvi.
28. veljače 1896. godine etiopski ratnici potisnuli su veliku talijansku vojsku u dolini Aduke i potukli ih do nogu.

28. veljače 1782. godine *Josip II.*, vladar Habsburške Monarhije, zatvorio je sve muške i ženske samostane koji nisu obavljali prosvjetnu djelatnost ili medicinsku skrb.

28. veljače 1823. godine rođen je *Ernest Renan*, francuski filozof, pisac i povjesničar. Bavio se semantikom, poviješću antike, osobit Kelta, semitskim jezicima, a napisao je roman *Isusov život*. Umro je 12. listopada 1892. godine.

28. veljače 1887. godine umro je u rodnom Sankt Peterburgu *Aleksandar Porfirjevič Borodin*, jedan od utemeljitelja simfonijske glazbe. Rođen je 12. studenoga 1833. godine.

28. veljače 1896. godine umro je u Zagrebu *dr. Ante Starčević*, hrvatski političar. Rođen 23. svibnja 1823. godine u Žitniku kod Gospića.

28. veljače 1901. godine rođen dvostruki Nobelovac *Linus Pauling* (kemija i mir).

28. veljače 1533. godine rođen je *Michel de Montaigne* francuski filozof. Pripišuje mu se otkrivanje forme eseja. Umro je 13. rujna 1592. godine.

28. veljače 1934. godine umro u Osijeku *Bela Adamović Čepinski*, glazbenik, narodni zastupnik i gospodarstvenik.

28. veljače 1934. godine umro je *Ernesto Cammarota*, jedan od

najvećih tenora Zagrebačke opere. Rođen je 23. prosinca 1861. godine u Bariju u obitelji glazbenika. U Zagreb je došao 1887. godine i desetljećima je pjevao najvažnije role u operama

28. veljače 1938. godine umro je u Zagrebu hrvatski dirigent, promicatelj hrvatskog opernog stvaralaštva *Nikola Faller*, rođen u Ivancu kraj Varaždina 22. lipnja 1862. godine.

28. veljače 1979. godine rođen je u Zagrebu hrvatski reprezentativac u tenisu *Ivo Karlović*.

28. veljače 1986. godine ubijen je švedski premijer *Olaf Palme*.

28. veljače 1992. godine počelo je prvo nogometno prvenstvo suverene i samostalne Republike Hrvatske. Toga je dana NK Osijek u Đakovu odigrao susret s NK Zagreb. Do sredine lipnja odigrane su sve prvoligaške utakmice izvan Osijeka zbog agresorskih napada na grad Osijek.

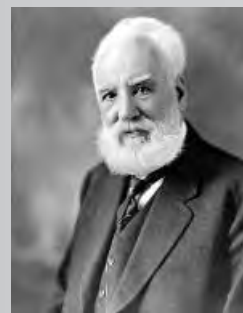
3. ožujka 1798. u Čakovcu je rođen *Fortunat Pintarić*, orguljaš i skladatelj koji je hrvatskoj glazbi ostavio vrijedna djela, a bio je i izvanredno dobar profesor, nadasve latinist. Pintarićev skladateljski opus vrlo je bogat. Franjevac *Paškal Cvekan* u prikazu njegova djela navodi mišljenje Mendlova *Musikalisches Conversations-Lexikon* iz 1877.: Pintarić uživa u Hrvatskoj glas izvrsnog orguljaša i crkvenog skladatelja, koji je uglazbio više od 500 crkvenih popijevaka, a stekao je besmrtnu zaslugu za crkvenu glazbu u Hrvatskoj. Umro je u Koprivnici 1867. godine.

3. ožujka 1847. u Edinburghu, Škotska, rođen je *Alexander Graham Bell*, izumitelj jednog od najvažnijih dostignuća naše civilizacije – telefona.

3. ožujka 1906. godine *dr. August Kopff*, suradnik zvjezdarnice Koenigschule Heidelberg, fotografirajući nebo oko zvijezda Djevice, snimio je i trag nekog planetoida. Provjeravajući nakon nekoliko dana poznate podatke, ustanovio je da se na tome dijelu zvjezdanog neba ne može nalaziti nijedan od 588 do tada poznatih planetoida.

Nakon temeljitog proučavanja utvrdio je da je to svemirsko tijelo između 12. i 13. providne zvjezdane veličine, te da mu je promjer oko 30 kilometara. Na prijedlog profesora *Maksa Wolfa*, direktora zvjezdarnice Koenigschule Heidelberg, taj je mali planet nepravilnoga oblika, što se kreće po eliptičnoj stazi oko sunca, između Marsa i Jupitera, nazvan Croatia.

To je učinjeno u čast početka djelovanja zvjezdarnice Hrvatskoga prirodoslovnog društva u Zagrebu, koje je utemeljeno 5. prosinca 1903. godine, a obavijest o otkriću planetoida, koji je dobio službeni naziv 589 Croatia, objavljena je prvi put u časopisu *Astronomische Nachrichten*.

FILM Ili LEEJA S NALAZIST KINEMATI NACIJA ZA "OGARAT" LIM (1999)	RADNIK IM (1991) STRUKE	STARI IM (1991) ETIOPIJU	POJAVIO SI (1991) VIO	NAJBLI OTIJE VALU ZLOBA	TRAVNI DRVO	ISTAKNUT LJEN KIDAN	MEKSIKI PUZ (1992)
HRVATSKA							
AFRIKA DRŽAVA (GLAVNI KRAJ) MONROVIA							
GRUPA IM (1991) PLAV							
U ČETIRI OKA						TVRPER 1991 1991 BIOLOŠKE PRETRAGE	
RUŠKA NA PELO POMERU			HE PAGA DANILU DIO KO BIL JE (1991) KUPENNA				
"DUŠKO"	OSOBNA MISKA MJEŠTO ZA SUVANJE BRACI (1991)						1991
GLAVICA I SPISA TELJICA CIVILNA							STRANCI DIO BRČKA
MJEŠTO U BOM KOTOR BNO						1991 HRVATSKI 1991 1991	
GLAVNI SE (1991) KOTOR					STRANCI 1991 1991 1991		
OSOBNA ZAMENICA	1991 GRAD RANOSTA RACIST						
GLAVICA BAGNIDER			1991 AMERIKU ROCK-BAGI 1991 1991				
VRSTA SINJETI NA BILU						PROVODI TELJ ANKETE NAPAD NASTAJU	
TRIFERKA U (1991) PORTANA						1991 WTL DANILU (1991) 1991	
SOVIJETA IM (1991)	1991 1991 1991 1991 1991				GLAVICA SOTOL 1991 1991		
ORUKA				1991 PTICU NOGOMETAS TURKOVIC			
PLAVNIŠKI MASIV (1991) CRVOD MITHA I KASPI SKOK JEZERA "MINISTARSTVO DOKLADU 1991"					1991 1991 1991		
GRADNO GLAZBALO VOSTA KOPOL FOVA						1991 1991 1991 1991 1991	
1991	1991 1991 1991 1991 1991				1991 1991 1991 1991 1991		
PROSTOR RUKA ZA PEČENJE KARICE						1991 1991 1991 1991 1991	

RJEŠENJA:

ZDRAVKO, ANAGRAM, BEZDANI, RVG, TUŠ, ANODA, A, NJIVA, IN, EKOLOZI, N, REPON, OR, KOB, PASOLINI, DUHAN, UKIV, LJEŠKARITI, ŠPRICER, VRBNIK, ELIDA, ERATA, PA, NJUTNMETAR, NAIL, EĆ, OPRLJENO, JČ, APSIDA, OTRUNA, I, ETO, NESPOKOJ, KAR, NIKOTIN, SR, SMUĐ, DAN, SANTA

PETAK 3. 3. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 10.00 Vijesti
 10.10 Junaci prirode strast prema orangutanima
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Među nama, znanstveno obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Oprah Show
 14.05 Vijesti
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Pokloni mi život, dokumentarna emisija
 16.35 Život je lijep
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Opatija: Dora 2006., prijenos 2. polufinalne večeri
 22.40 Vijesti iz kulture
 22.50 Umorstva u Midsomeru 8., serija
 00.25 Vijesti dana
 00.40 The Anniversary Party, američki film
 02.15 Crime Partners, američki film
 03.55 Slackers, američki film
 05.20 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 05.40 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 05.50 Oprah Show
 06.35 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Riblje redarstvo, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Deset minuta
 10.00 Kokice
 10.30 Spiderman, crtana serija
 10.55 Život pred nama, serija za mlade
 11.45 Betaville, film za djecu

13.25 NULTI SAT
 14.25 Vijesti za gluhe
 14.35 Život piše priče: Mrtva tišina, američki film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Riblje redarstvo, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Bitange i princeze II., serija
 20.45 Jesam te! 3., humoristična serija
 21.15 Večernja škola
 21.50 Vijesti na drugom
 22.05 Zlikavci, hrvatska humoristična animirana serija
 22.15 In the Bedroom (U zamci), američki film

00.20 Glazbene priče: Coldplay
 01.05 Pregled programa za subotu

06.20 Superklinke, crtana serija
 06.45 Ona ili on, kviz
 07.10 Nasljednica, serija
 08.10 Ljubav na kocki, serija
 09.10 Putovi ljubavi, serija
 10.10 VIP DJ, glazbena emisija
 10.45 TV prodaja
 10.55 Kvitfjell: Skijanje, super G (ž), prijenos
 12.00 Doktor, igrani film
 14.15 Bumerang, serija
 15.15 Moja obitelj, serija
 15.50 Tri sestre, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Istraga, kriminalistički magazin
 21.00 Smrtonosni virus, igrani film

22.40 Kućanice, serija

23.30 National Geographic report:
 Izgubljene podmornice:
 Nestanak s radara
 23.35 Pripravnici, serija
 00.25 U zadnji tren, igrani film
 02.00 Kraj programa

06.50 Ljubav bez predaje (R), telenovela
 07.35 Transformers cybertron, crtana serija
 07.55 Beyblade, crtana serija
 08.20 Anastasia, sapunica
 09.10 Simpsoni (R), humoristična animirana serija
 09.30 Pod istim krovom (R), humoristična serija
 09.55 Roseanne (R), humoristična serija
 10.20 Bračne vodre (R), humoristična serija
 10.45 Dadilja (R), humoristična serija
 11.10 Sanja (R), talk show
 12.10 Eksploziv (R), magazin
 12.40 Zabranjena ljubav (R), sapunica
 13.05 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.40 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Posljedice, igrani film, triler
 21.45 Brzina zvuka, igrani film, akcijski
 23.20 Vijesti, informativna emisija
 23.30 Prljavi Harry, igrani film, kriminalistički
 01.15 Iz Pakla (R), igrani film

SUBOTA

HRT 1

07.20 TV raspored
 07.25 TV kalendar
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Vijesti
 08.05 ŽUTOKLJUNAC
 09.00 Parlaonica
 09.55 Vijesti
 10.05 Briljanteen
 10.50 Vijesti iz kulture
 10.55 National Geographic:
 Forenzički slučaj: Hanli
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.15 Prizma, multinacionalni magazin
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.15 Spas 911 (7.)
 15.00 Orgazmički organsko, dokumentarna serija
 15.25 Dvoboj vrtlara 2.
 15.55 Oprah Show
 16.40 Vijesti
 16.50 Hitna služba 11., serija
 17.40 Priroda u velikim razmjerima, dokumentarna serija
 18.35 TV Bingo Show
 19.15 LOTO 7/39
 19.30 Dnevnik
 20.10 Opatija: DORA 2006., prijenos finalne večeri
 22.15 Underworld, američki film

00.20 Vijesti dana
 00.30 Vijesti iz kulture
 00.40 Valentinovo, američki film
 02.15 Prljavi poslovi, australsko kanadski film
 03.50 Claim, nizozemsko argentinski film
 05.25 Hitna služba 11., serija
 06.15 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.45 TEST
 08.00 TV raspored

4. 3. 2006.

08.05 Ljubav u zaleđu, serija
 09.35 Kinoteka: Portrait of Jennie, američki film
 11.00 TV raspored
 11.05 Kućni ljubimci
 11.35 Duhovni izazovi međureligijski magazin
 11.50 Glas domovine
 12.20 TV raspored
 12.25 Uvijek, američki film
 14.25 Automagazin
 15.05 Umrstva u Midsomeru 8., serija
 16.40 Filmska klasika: TV mreža, američki film
 18.45 O. C., serija
 19.30 Simpsoni 15., humoristična serija
 20.00 Hrvatska nogometna liga emisija
 20.10 HNL prijenos utakmice
 22.05 Hrvatska nogometna liga emisija
 22.40 Alias 3., serija
 23.25 Cirkus 2., serija
 00.10 Sport danas
 00.20 Pregled programa za nedjelju

07.15 Divlje mačke, crtani film
 08.30 Yu-gi-oh, crtana serija
 08.55 Ninja kornjače, crtana serija
 09.45 Tri sestre, serija
 10.15 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
 10.45 TV prodaja
 10.55 Kvittfjell: Skijanje – kombinacija, spust, (ž), prijenos
 12.05 Policijski početnik, serija
 12.55 Da pukneš od smijeha
 13.25 Kvittfjell: Skijanje – kombinacija, slalom, (ž), prijenos
 14.30 Automotiv, auto moto magazin
 15.00 Plavi čelik, igrani film
 16.45 Vijesti Nove TV
 16.55 Bumerang, serija
 17.50 Istraga, kriminalistički magazin
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Zuhra show, zabavna emisija
 21.00 VEČER S MOJOM ZVIJEZDOM: igrani film po izboru gledatelja
 22.45 Mirotvorac, igrani film
 00.20 VIP DJ, glazbena emisija
 00.55 Taksist, serija
 01.45 Sve za slavu, igrani film
 03.20 Kraj programa

06.45 Eksploziv, magazin (R)
 07.15 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
 07.40 Dexterov laboratorij, crtana serija
 08.00 Johnny Bravo, crtana serija
 08.25 Medvjedići dobra srca, crtana serija
 08.45 Lud za tobom, humoristična serija

09.10 Na zadatku, humoristična serija
 09.30 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
 11.45 Pozdrav iz Wonderfallsa, humoristična serija
 12.30 Dodir s neba, fantastična/dramska serija
 13.15 Everwood, dramska serija
 14.00 Male čari za lakši život, igrani film, drama
 15.50 Posljedice, igrani film, triler (R)
 17.20 Zvijezde Extra: Gafovi na holivudski način, zabavna emisija
 18.15 Auto moto tv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Žuta minuta, zabavna emisija
 20.10 Duboko modro more, igrani film, akcijski
 21.50 Strateška zapovijed, igrani film, akcijski
 23.20 Playboy: Vrućina u Teksasu, igrani film, erotski
 01.00 Brzina zvuka, igrani film, akcijski (R)
 02.45 Prljavi Harry, igrani film, kriminalistički (R)

NEDJELJA 5. 3. 2006.

06.55 TV raspored
 07.00 TV kalendar
 07.10 Vijesti
 07.15 Leteći razred, njemački film za djecu
 09.05 Aladdin, crtana serija
 09.25 Timon i Pumbaa, crtana serija
 09.50 Vijesti
 09.58 Vrijeme danas
 10.00 Vijesti iz kulture
 10.10 Hercule Poirot: Smrt lorda Edgwarea, britanski TV film
 12.00 Dnevnik
 12.15 TV kalendar
 12.30 Plodovi zemlje
 13.25 Split: More
 14.00 Nedjeljom u dva
 15.05 Vijesti
 15.20 Put oko svijeta u osamdeset blaga s Danom Cruickshankom: Od Turske do Njemačke
 16.25 Lov na antikvitete
 17.00 Nedjeljom popodne
 19.15 LOTO 6/45
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 Odmori se, zaslužio si dramska serija
 21.55 Shpitzza
 22.45 Vijesti dana
 22.55 Vijesti iz kulture
 23.05 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 00.00 Dodjela 78. filmske nagrade Oscar, prijenos
 05.30 Shpitzza
 06.15 Lov na antikvitete

08.15 TEST
 08.30 TV raspored
 08.35 Ljubav u zaleđu, serija
 10.50 Biblija
 11.00 Rude: Misa, prijenos
 12.00 TV raspored
 12.05 Princeza Marie, miniserija
 13.40 Mir i dobro
 14.10 Opera Box
 14.45 Studio F1 uvodna emisija
 15.50 Poštar, američki film

18.45 Edo Murtić 1921.2005., dokumentarna emisija
 19.30 Magazin nogometne Lige prvaka
 20.00 Simpsoni 15., humoristična serija
 20.25 Talijanska nogometna liga, 1. poluvrijeme
 21.15 Sport danas
 21.30 Talijanska nogometna liga, 2. poluvrijeme
 22.25 Zajahati s vragom, američki film
 00.40 Pregled programa za ponedjeljak

07.10 Cubix, crtana serija
 07.35 Yu-gi-oh, crtana serija
 08.00 Školska liga
 08.25 Ninja kornjače, crtana serija
 09.15 SKI Nova
 09.25 Kvittfjell: Skijanje – veleslalom (ž), 1. vožnja, prijenos
 10.20 SKI Nova
 10.25 JFK: Mladi dani, 1. dio, mini serija
 12.00 TV prodaja
 12.10 National Geographic report
 12.20 SKI Nova
 12.25 Kvittfjell: Skijanje – veleslalom (ž), 2. vožnja, prijenos
 13.20 SKI Nova
 13.45 Ples s vukovima, igrani film
 16.55 Vijesti Nove TV
 17.05 Zuhra show, zabavna emisija
 18.00 Red carpet, zabavna emisija
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.25 Sport Nove TV
 19.30 Vrijeme Nove TV
 19.35 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Žene Kennedyjevih, 2. dio, mini serija
 21.40 Ukrađeni identitet, igrani film
 23.15 Zona smrti, serija
 00.00 Red Carpet, zabavna emisija
 00.50 VIP DJ, glazbena emisija
 01.20 Automotiv, auto moto magazin
 01.45 Kraj programa

NEDJELJA

07.15 Zvijezde Extra: Gafovi na holivudski način, zabavna emisija (R)
 08.00 Medvjedići dobra srca, crtana serija
 08.25 Krava i Pilić, crtana serija
 08.50 Dexterov laboratorij, crtana serija
 09.15 Johnny Bravo, crtana serija
 09.40 Lud za tobom, humoristična serija (R)
 10.00 Na zadatku, humoristična serija (R)
 10.25 Mijenjam ženu, dokumentarna serija (R)
 11.35 Mjenjačnica, zabavna emisija (R)
 12.35 Dvornikovi, humoristična serija (R)
 13.30 Školske tajne, dramska serija
 14.15 Djed Mraz na odmoru, igrani film, obiteljska komedija
 15.45 Duboko modro more, igrani film, akcijski (R)
 17.25 Salto, zabavna emisija
 18.10 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Neobični ljudi: Maloljetni kockari, dokumentarna serija
 20.10 Ana i kralj, igrani film, povijesna drama
 20.10 Palača s rešetkama, igrani film, drama (drugi izbor)
 22.45 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
 22.00 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 23.40 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
 22.55 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 00.40 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
 23.55 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija (drugi izbor)
 01.10 Playboy: Vrućina u Teksasu, igrani film, erotski (R)
 00.25 Playboy: Vrućina u Teksasu, igrani film, erotski (R) (drugi izbor)

PONEDJELJAK 6. 3. 2006.

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Strategija životinja, dokumentarna serija
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Riječ i život: Život našeg sela, religijski program
 12.00 Dnevnik
 12.15 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Iz prošlosti za danas i sutra, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Jelka Radauš Ribarić, emisija pučke i predajne kulture
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.05 Latinica, 1. dio
 21.10 Latinica, 2. dio
 21.45 Na posebnom zadatku: Lika tu pored nas
 22.15 Vijesti iz kulture
 22.30 Otvoreno
 23.25 Na rubu znanosti: NLO razotkrivanje
 00.30 Vijesti dana
 00.45 Dobro ugođena večer: Julian Rachlin & Friends
 01.50 Jack i Bobby, serija
 02.35 Zaštita, kanadski film
 04.10 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 04.30 Latinica
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Riblje redarstvo, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica

09.30 NULTI SAT:
 09.40 Na glasu
 10.00 Kratki spoj
 10.30 Spiderman, crtana serija
 10.55 Briljanteen
 11.40 Život pred nama, serija za mlade
 12.30 Čuda znanosti
 13.00 NULTI SAT
 14.00 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 14.15 Vijesti za gluhe
 14.25 Hercule Poirot: Smrt lorda Edgwarea, britanski TV film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Riblje redarstvo, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.50 Vrućina, američki film
 23.40 Vijesti na drugom
 23.55 Petica
 00.45 Na tajnim zadacima, serija
 01.30 Filmovi Erica Rohmera: Moja noć kod Maud, francuski film
 03.25 Pregled programa za utorak

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.30 TV prodaja
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Zakon u New Yorku, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.45 Ona ili on, kviz
 14.15 Red Carpet, zabavna emisija
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Tri sestre, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove Tv
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Drugo lice – Petar Vlahov show

21.00 Prvi u tjednu: Sudbonosni susret, igrani film
 22.50 Kućanice, serija
 23.40 Will I Grace, serija
 00.05 U mom srcu, igrani film
 01.40 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Ekkluziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Iznad zakona, igrani film, akcijski triler
 21.50 Bolji način za smrt, igrani film, triler
 23.30 Vijesti, informativna emisija
 23.45 Ana i kralj, igrani film, povijesna drama (R)
 23.45 Palača s rešetkama, igrani film, drama (drugi izbor) (R)
 02.05 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
 01.20 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)

UTORAK 7. 3. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Strategija životinja, dokumentarna serija
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.07 TV raspored
 11.10 Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Što nam znači igra, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Euromagazin
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Globalno sijelo
 20.45 Ništa osobno
 21.30 Škrinja: Kumica
 22.20 Vijesti iz kulture
 22.35 Otvoreno
 23.30 Drugi format
 00.25 Vijesti dana
 00.40 Ponoćna antologija: Hotel, talijansko britanski film
 02.35 Stažist 3., humoristična serija
 02.55 Jack i Bobby, serija
 03.40 Sestre, serija
 04.25 Na tajnim zadacima, serija
 05.10 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 05.30 Globalno sijelo
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Riblje redarstvo, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Navrh jezika

10.00 Prijatelj, danski dokumentarni film
 10.30 Spiderman, crtana serija
 10.55 Parlaonica
 11.50 Život pred nama, serija za mlade
 12.35 Slavni parovi: Marx Brothers i Leo MacCarey
 13.00 Direkt
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Nitko je nije mogao zaštititi, američki film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Riblje redarstvo, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.40 Nogometna Liga prvaka: Barcelona Chelsea, 1. poluvrijeme
 21.45 Nogometna Liga prvaka: Barcelona Chelsea, 2. poluvrijeme
 22.35 Sažeci nogometne Lige prvaka
 23.20 Vijesti na drugom
 23.35 Bez traga 3., serija
 00.20 Stažist 3., humoristična serija
 00.40 Na tajnim zadacima, serija
 01.25 Pregled programa za srijedu

nova

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.30 TV prodaja
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Zakon u New Yorku, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.45 Ona ili on, kviz
 14.15 Drugo lice – Petar Vlahov show
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Tri sestre, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV

19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 U laži su kratke noge, igrani film
 22.40 Kućanice, serija
 23.30 Murjak, plavuša i pas, serija
 00.20 Vjetrovka u plamenu, igrani film
 02.00 Kraj programa

RTL

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.10 Dvornikovi, humoristična serija
 22.05 Park za pse, igrani film, romantična komedija
 23.50 Vijesti, informativna emisija
 00.05 Iznad zakona, igrani film, akcijski triler (R)
 01.40 Bolji način za smrt, igrani film, triler (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Strategija životinja, dokumentarna serija
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Treća dob, emisija za umirovljenike
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Sve manji i manji, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Znanstvena petica
 16.35 Život u živo
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 LOTO 7/39
 19.30 Dnevnik
 20.10 Piramida, zabavni program
 21.20 Luda kuća, serija
 22.00 Poslovni klub
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Tajni život umjetničkih djela 4., dokumentarna serija
 00.35 Vijesti dana
 00.50 Svijet duhova, američko britansko njemački film
 02.40 Jack i Bobby, serija
 03.25 Sestre, serija
 04.15 Ekipa za očevid 5., serija
 05.00 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 05.20 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 05.30 Poslovni klub
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Riblje redarstvo, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC

SRIJEDA 8. 3. 2006.

09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Športerica
 10.00 Kako nastaje
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Izgubljena nevinost, američki film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Riblje redarstvo, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Emisija
 20.40 Prijenos utakmice
 22.35 Sažeci nogometne Lige prvaka
 23.35 Vijesti na drugom
 23.50 Ekipa za očevid 4., serija
 00.35 Na tajnim zadacima, serija
 01.20 Pregled programa za četvrtak

06.45 Superklinke, crtani film
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.30 TV prodaja
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Zakon u New Yorku, serija.
 12.45 Opet iznova, serija.
 13.45 Ona ili on, kviz
 14.15 Naša mala klinika, serija
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Tri sestre, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Osveta ljubavnika, igrani film
 21.40 U sridu, društveno politički magazin
 22.40 Kućanice, serija

23.35 National Geographic report: Izgubljene podmornice – nestanak s radara
 23.40 JAG, serija
 00.35 Zarobljenik, igrani film
 02.05 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Exploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Exploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 CSI: NY, kriminalistička serija
 21.00 Nestali, kriminalistička serija
 21.50 Vatrene dečki, dramska serija
 22.40 Cobra 11, kriminalistička serija
 23.35 Vijesti, informativna emisija
 23.50 Park za pse, igrani film, romantična komedija (R)
 01.20 Auto moto tv, magazin (R)

ČETVRTAK

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 10.00 Vijesti
 10.10 Strategija životinja, dokumentarna serija
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Heureka, znanstveno obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Govorimo o zdravlju
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 City Folk: Prag
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.15 Brisani prostor
 22.00 Pola ure kulture
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Transfer
 00.15 Vijesti dana
 00.30 Zemlja i voda, grčki film
 02.15 Jack i Bobby, serija
 03.00 Sestre, serija
 03.45 Na tajnim zadacima, serija
 04.30 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 04.50 Pola ure kulture
 05.20 Brisani prostor
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Riblje redarstvo, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Platno, boje, kist
 10.00 Tečaj talijanskog jezika

10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Tama prije svitanja, američki film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Riblje redarstvo, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Reporteri
 21.15 Genijalci, kviz
 21.50 Vijesti na drugom
 22.05 Heroj, kineski film
 23.45 Na tajnim zadacima, serija
 00.30 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 00.55 Pregled programa za petak

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.30 TV prodaja
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Zakon u New Yorku, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.45 Ona ili on, kviz
 14.15 U sridu, društveno politički magazin
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Tri sestre, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Bumerang, serija
 20.55 Dvostruka prijevara, igrani film
 22.35 Kućanice, serija
 23.20 JAG, serija
 00.10 Polarna svjetlost, igrani film

9. 3. 2006.

- 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija

- 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mijenjam ženu, dokumentarna serija
 21.20 Grimizne rijeke, igrani film, triler
 23.05 Cobra 11, kriminalistička serija
 00.00 Vijesti, informativna emisija
 00.15 CSI: NY, kriminalistička serija (R)
 01.00 Nestali, kriminalistička serija (R)
 01.50 Vatrene dečki, dramska serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 3. ožujka u 20 sati. Bit će prikazani prilozi s Trećeg Hrkovog maskenbala, promocije četvrtog sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, a nakon toga prilog s maskenbala mladih u organizaciji KroV-a

FILM TJEDNA

VRUĆINA

američki film
 (HEAT, 1995.)

HRT2, 6.3.2006. 20.50

Kriminalistička drama. Los Angeles. Usamljeni i šutljivi Neil McCauley (R. De Niro) predvodi bandu pljačkaša koja zahvaljujući njegovoj inteligenciji uspješno bježi pred zakonom. Tijekom jednoga prepada novi član McCauleyevе družine izgubi živce i puca u zarobljene čuvarе. Nakon što se sklone na sigurno, McCauley pokušа likvidirati psihotičnog novog člana, no ovaj uspije pobjeći. Policijskom istragom rukovodi poručnik Vincent Hanna (A. Pacino), profesionalac koji je potpuno predan poslu, zbog čega mu strada privatni život, pa je već treći put pred rastavom. Hanna i njegovi ljudi ubrzo identificiraju McCauleyevu ekipu i kreću u akciju, čekajući da kriminalci na prave pogrešan korak. Iako mu je osnovno životno načelo da se ne smije vezati ni za što od čega će mu se u slučaju opasnosti biti žao rastati, McCauley se zaljubi u simpatičnu usamljenu Eady (A. Brenneman)...

Scenarist i redatelj Michael Mann (Lovac na ljude, Posljednji Mohikanac, Probudena savjest) bez sumnje je jedan od najvažnijih američkih filmaša posljednjih dvadesetak godina. Remek-dje-lo »Vrućina« predstavja možda i krunu njegove dosadašnje karijere. Priča o međusobno suprotstavljenim, usamljenim profesionalcima – kriminalcu i policajcu – koji jedan prema drugom osjećaju poštovanje no ne odustaju od svojih zadataka, sjajno predstavlja kako Mannovu virtuoznu redateljsku tehniku tako i svjetonazor ovoga autora, sklonog problematiziranju ljudske egzistencije, osamljenosti i herojstva, koji se redovito bavi likovima većim od života. Mannov film zaobišli su Oscari i nagrade na velikim festivalima, no nerijetki kritičari uvrstili su ovaj film na liste najboljih američkih filmova devedesetih. Briljantnu glumačku ekipu predvode dvojica velikana Robert De Niro i Al Pacino, koji su ovom prigodom prvi i jedini put nastupili u istoj sceni (oboje su, doduše, glumili u »Kumu 2« F. F. Coppole, ali nisu imali zajedničke scene). De Niro i Pacino sjajno sekundiraju brojni vrsni karakterni glumci među kojima su Val Kilmer (Svetac), John Voight (Ponoćni kauboj) i tada još mlada Natalie Portman (Fantomska prijetnja).

Uloge: Al Pacino, Robert De Niro, Tom Sizemore, Val Kilmer, John Voight, Diane Venora, Amy Brenneman, Ashley Judd, Natalie Portman
 Scenarist i redatelj: Michael Mann

Moglo bi, kada bi bilo dobre volje

U posljednje vrijeme pojavili su se u tisku (Građanski list 27. siječnja i Hrvatska riječ 17. veljače) napisi u svezi povrata imovine koji se odnose na imovinu Crkve. U tom kontekstu država bi trebala razmišljati i glede imovine koja nije crkvena. Naime, još 8. travnja 2004. *Predrag Marković*, predsjednik Skupštine Srbije, preporučio je predsjednicima Skupštine gradova da lokalna tijela vlasti sukladno važećim propisima mogu iskoristiti sve mogućnosti, kako bi omogućili ranijim vlasnicima korištenje nepokretne imovine. Nadalje decidirano navodi: »da je potrebno restriktivno davati u zakup zemljište, kao i poslovni prostor, na kojima je općina, odnosno grad upisan kao korisnik, a koji su stečeni temeljem nacionalizacije, konfiskacije i eksproprijacije.

Lokalna tijela vlasti bi trebala prioritarno izvršiti zakonsku obvezu osiguravanja stanova za preseljenje nositelja stansarskog prava na stano- vima u svojini građana, kako bi isti sukladno zakonu mogli biti vraćeni vlasnicima.

Donošenjem prije svega novog Ustava, a zatim i zakonskih propisa steći će se uvjeti za cjelovito rješenje problema povraćaja oduzete imovine, ali je u međuvremenu, obveza svih nas da, gdje god za to već postoje uvjeti i propisi otpočemo sa ispravljanjem nepravde.

Ova preporuka je donesena od strane vršitelja dužnosti predsjednika Republike Predraga Markovića, koji je upoznavši s problemom povrata imovine ranijim vlasnicima raspravljao o ovom problemu s predstavnicima Lige za zaštitu privatne svojine i ljudskih prava.

Ova problematika se vuče godinama, a da država (bez obzira u kakvim je financijskim uvjetima) mora jednog dana krenuti u povrat nasilno oduzete imovine građana. Razumljivo je da država čeka da se što više bivših vlasnika preseli u »vječnost«, jer bi time bilo manje za vraćanje. No, postoje i nasljednici. Čeka li i njih ista sudbina, a i nada da će im biti vraćeno očinstvo, djedovina ili će i oni pomrijeti prije nego dođe do vraćanja imovine? I ovaj uvjet stoji nad državom kao Damoklov mač, jer Europa ovaj uvjet postavlja pred sve članice, kao i za one koje reflektiraju da to postanu. No, i ovo pravilo ili prijedlog v. d. predsjednika Republike doživio je presjedan.

Naime...

U listu »Danas« od 6. prosinca 2004. objavljen je članak: Rimokatoličkoj i pravoslavnoj crkvi dati lokali i zemljište. (u potpisu M. I.).

Naime...

Skupština Općine Srbobran je na sjednici održanoj 1. veljače 2005. (462.2/2005-1) donijela Odluku temeljem Službenog lista Općine Srbobran br. 4/02 i 11/02 i člana 75. Poslovnika Skupštine Općine Srbobran Sl. List Općine Srbobran br 10/04

-da se daje suglasnost za djelomičnu izmjenu rješenja Općinske komisije za nacionalizaciju Srbobran pod brojem K309/59 od 31.08.,1959. godine i to tako da se zgrada u Srbobranu u ulici Trg Slobode br. 6 ranije zavedena u z. k. ul. br. 6534 K. O. Srbobran, parcela br. 1513/1a sada u z. k. ul. br. 49, parcela 5013, zgrada površine od 90 m² vrati Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj općini u Srbobranu.

Isto tako se utvrđuje preporuka Upravnom odboru Ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje »Radost« u Srbobranu da dostavi suglasnost za djelomičnu izmjenu rješenja Općinske komisije za nacionalizaciju Srbobran pod brojem k 309/5 od 31. 8. 1945 i to tako da se par- cela u Srbobranu ulici Miloša Crnjanskog br. 74 vrati Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj općini u Srbobranu.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u Službenom listu Općine Srbobran.

SO Srbobran br 462-22/2005-1 od 01.02.2005. g. Predsjednik SO Srbobran Živko Vujin.

Srpska pravoslavna Općina Srbobran je podnijela zahtjev SO Srbobran sa cjelokupnim popisom imovine koja je nacionalizirana 1959. Skupština Općine Srbobran isto tako očekuje i od Rimokatoličke crkve da podnese sličan zahtjev s kompletnim popisom imovine koja je ranije oduzeta od crkve.

Zakon o upravnom postupku čl. 255 nad imovinom kojim je stranka stekla neko pravo organ koji je donio rješenje može isto izmijeniti samo ako na to pristaje i druga stranka i ako se time ne vrijeđa pravo treće osobe.

Iz gore iznesenog postavlja se nekoliko pitanja koja su interesu hrvatskog korpusa:

može li se ovo provesti u Subotici, – postoje li u Statutu i Poslovniku Skupštine Općine Subotica ovakvi ili slični članci koji reguliraju ovo pitanje, imaju li predstavnici vlasti u Subotici dobru volju izvršiti ovakve izmjene rješenja kojima je nekada oduzeta imovina od vlasnika, je li Rimokatolička crkva u Subotici uputila bilo kakav zahtjev za korištenje Skupštini Općine Subotica o povratu oduzete imovine, dok se ne donesu odgovarajući Zakon i Propisi, hoće li Skupština Općine Subotica konačno staviti na dnevni red i razmatrati podnije- ti zahtjev od strane Zadužbinskog odbora (koji

je svojim dekretom obnovio biskup *dr. Janos Péntes*), koji je podnio zahtjev za povraćaj oduzete imovine »Zadužbine Lajče Budanovića« u dva navrata 16. 9. 2004., odnosno 2. 3. 2005., hoće li Skupština Općine donijeti bilo kakvu odluku o zahtjevu »Pučke kasine 1878« o davanju na korištenje njene zgrade u Ulici P. Drapšina 5, a koja je podnijela zahtjev još 11.7.2002.

U svjetlu ovih pitanja nalazi se i Zadužbina Laze Mamužića, koja je također namijenjena za korištenje u kulturne svrhe.

O ovim se pitanjima raspravlja samo u veoma uskim krugovima ili se uopće ne raspravlja, a utisak je da se ne poduzimaju nikakvi konkretni koraci za rješavanje ovih pitanja. Hrvatsko nacionalno vijeće i Rimokatolička crkva bi sigurno trebali daleko više pažnje posvetiti ovim pitanjima, jer dobivanjem prava na školovanje na hrvatskom jeziku donosi i problem srednjoškolskog obrazovanja na hrvatskom jeziku, a uvjeti za djelomično rješenje postoje u »Zadužbini Lajče Budanovića«. Vrijeme leti, sada ćemo imati učenike u petom razredu osnovnog obrazovanja, a za tri – četiri godine ovi daci će biti na pragu srednjoškolskog obrazovanja. Za ovo vrijeme treba se osigurati mjesto za hrvatsku gimnaziju.

Odgovarajuće, a i odgovorne institucije bi trebalo da svoje napore usmjere u pravcu rješavanja ovog akutnog pitanja za opstanak hrvatskog korpusa. Dobro bi bilo, kada bi gospoda delegati, poslanici Hrvati i Bunjevci (a ima ih dosta), jednom zajednički nastupili u našem parlamentu i pokušati staviti na dnevni red Skupštine pitanje i donošenje odluke o davanju na korištenje oduzete imovine od Rimokatoličke, Pravoslavne i ostalih crkava, u tim slučajevima gdje postoji mogućnost davanja na korištenje, odnosno gdje oduzeta imovina nije u funkciji za koju je namijenjena. Postoje primjeri o vraćanju zadužbine Radić (Srpski kulturni centar), a i ovaj primjer u Srbobranu.

Bilo kakva rasprava ili opstrukcija bilo kog organa, institucije ili delegata bilo koje provenijencije dovodi sigurno do nemogućnosti rješavanja ovog pitanja. Ne može se čekati na režim, vlast ili državu da daje na korištenje imovinu bivšim vlasnicima, jer im nije u interesu, niti je riječ o njima ili njihovoj imovini, već treba djelovati i uporno tražiti bar da sa da na korištenje, dok se ne donese Zakon o povraćaju imovine. Treba iskoristiti priliku dok se to može učiniti. Zato treba iskoristiti sve snage, mogućnosti i pamet za rješavanje ovog krucijalnog pitanja u najkraćem roku. Vrijeme teče i to veoma brzo.

Ljudevit Vujković Lamić

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

TRADICIONALNA MANIFESTACIJA: MASKEMBAL U BAČKOM MONOŠTORU

